

153 941776

๗ ๘๖๙๗

๗.๓

การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปริญญาพันธ์

ของ

สุวรรณา วชิรปราการสกุล

11 ต.ค. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

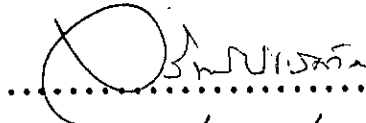
๗ ๗๗๘๔

170655

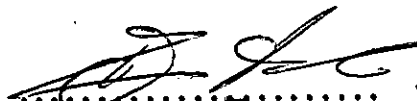
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกการวัดผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

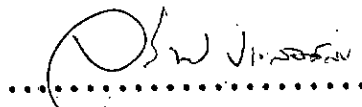
คณะกรรมการที่ปรึกษา

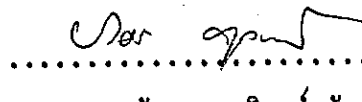

..... ประธาน
(รศ.ล้วน สายยศ)

..... กรรมการ
(ผศ.จรินทร์ ประสงค์สม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ.ล้วน สายยศ)

..... กรรมการ
(ผศ.จรินทร์ ประสงค์สม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ. บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกการวัดผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่..... 7 เดือน..... มีนาคม..... พ.ศ..... ๒๕๓๓.....

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก

"ทุนศาสตราจารย์ ดร.ชวาล แพร์ตกุล"

ผู้วิจัยขอโน้มราชสักพระตุณในครั้งนี้

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จรินทร์ ประสงค์สม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์บึงอร ภูวภิรมย์ขวัญ ที่ได้กรุณาให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบนมัสการขอบพระคุณ พระครูไพศาลคณาภิรักษ์ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ธรรมแสง และอาจารย์อรพิน ฉายวิมล ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบทดสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย วิชาการ ตลอดจนคณะครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณชาติชาย กู้กิติไมตรี คุณชนะชัย วิมประภาพรกุล คุณเพชรชาติ ธรรมแสง และ คุณทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนณีๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ทุกคนที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มี พระคุณทั้งหมดที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความเมตตา และให้กำลังใจสนับสนุนการศึกษาตลอดมา

สุวรรณา วชิรปราการสกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
✓ ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม	9
✓ ทฤษฎีตามแนวพุทธศาสตร์	11
✓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร	15
✓ เกมที่การตัดสินใจคุณธรรมจริยธรรม	23
ที่มาของเกมการตัดสินใจความดี	24
การจัดระดับขั้นทางจริยธรรม	25
การวัดคุณธรรม	27
วิธีการสร้างแบบทดสอบคุณธรรม	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	30
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	39
ประชากร	39
กลุ่มตัวอย่าง	39
วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร	41
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	44
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
1. การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้น	53
2. การทดสอบครั้งที่ 1	54
3. การทดสอบครั้งที่ 2	62
4. การทดสอบครั้งที่ 3	69
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	88
กลุ่มตัวอย่าง	88
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	88
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	88
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	104
ประวัติย่อของผู้วิจัย	140

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบ แต่ละครั้ง	40
2	ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งสี่ด้าน และรวมทั้งฉบับ จากการทดสอบครั้งที่ 1	54
3	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรอุปการะ จากการทดสอบครั้งที่ 1.....	55
4	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข จากการทดสอบครั้งที่ 1.....	57
5	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ จากการทดสอบครั้งที่ 1.....	58
6	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรมีใจรัก จากการทดสอบครั้งที่ 1.....	60
7	ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งสี่ด้าน และรวมทั้ง ฉบับจากการทดสอบครั้งที่ 2.....	62
8	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรอุปการะ จากการทดสอบครั้งที่ 2.....	63
9	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข จากการทดสอบครั้งที่ 2.....	65
10	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ จากการทดสอบครั้งที่ 2.....	66
11	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรมีใจรัก จากการทดสอบครั้งที่ 2.....	68
12	ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งสี่ด้าน และรวมทั้ง ฉบับ จากการทดสอบครั้งที่ 3.....	70
13	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรอุปการะ จากการทดสอบครั้งที่ 3	71

14	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข จากการทดสอบครั้งที่ 3.....	72
15	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ จากการทดสอบครั้งที่ 3.....	74
16	ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรมีใจรัก จากการทดสอบครั้งที่ 3.....	75
17	ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตรแต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับ.....	77
18	ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร แต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับ.....	78
19	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน และสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับ.....	79
20	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบคุณธรรมกัลยาณมิตรแยกเป็นรายด้าน.....	80
21	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตรรวมทั้งฉบับ แยกเป็น เพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ	83

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงลำดับขั้นของปฏิจจสมุขปาท.....	13
2 แสดงลำดับขั้นในการสร้างแบบทดสอบ.....	41

ภูมิหลัง

เมื่อกล่าวถึงการศึกษาของไทยในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการพัฒนาทางด้านต่างๆ นั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงอย่างยิ่งสิ่งหนึ่งก็คือ การส่งเสริมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะในสภาพสังคมปัจจุบันซึ่งกำลังประสบปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ซึ่งจะสังเกตเห็นว่าปรากฏเป็นข่าวจากสื่อมวลชนต่างๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการเล่นการพนัน เป็นต้น ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุที่สังคมขาดหลักการ และวิธีการที่ดีตามแนวพุทธศาสตร์เป็นเครื่องดำเนินการหล่อหลอมนั่นเอง จึงทำให้สังคมนี้ขาดความขัดแย้งขึ้นอยู่กับตลอดเวลา (พระราชปริยัติสุธี. 2529 : 237) ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมการสอนพุทธศาสนา เกร็ดการปลูกฝังค่านิยมด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เยาวชนที่กำลังศึกษาได้มีโอกาสที่จะได้ฝึกการวิเคราะห้ตนเอง แก้ไขปรับปรุงตนเอง และฝึกฝนตนเองให้มีคุณธรรมสูงนอต่อการออกไปเผชิญโลกกว้างอย่างมั่นใจ

หากพิจารณาถึงวิธีการศึกษาตามนัยของพุทธศาสนา หรือวิเคราะห้ปรัชญาการศึกษาที่มาจากพื้นฐานทางพุทธศาสนา จะเห็นได้จากพุทธทาสภิกขุได้กล่าวว่า การศึกษานั้นเกิดขึ้นจากการฝึกฝนอบรมให้เห็นด้วยตนเอง เห็นซึ่งตนเอง และสิ่งที่สอนนั้นคือลักษณะของจิตใจ ดังนั้นการศึกษาตามแนวพุทธธรรมจึงเป็นการเรียนทั้งทางด้านเนื้อหาความรู้ การฝึกปฏิบัติและเข้าใจถึงผลของการปฏิบัติชอบนั้น นำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สุนน อมรวิวัฒน์. 2530 : 21) แนวทางในการพัฒนาบุคคลทางด้านจิตใจ เมื่อลดปัญหาต่าง ๆ ของสังคมก็คือ การพัฒนาจริยธรรมคุณธรรมตามแนวพุทธศาสนา ให้ฝังลึกเป็นค่านิยมของลักษณะนิสัย และจิตใจของบุคคล เพื่อให้บุคคลละอายใจต่อการทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สิ่งที่น่ารำคาญทั้งปวงหันมาประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตั้งตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับและต้องการมากขึ้น (กรมวิชาการ. 2524 : 1) การสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้เยาวชนมีคุณสมบัติทางบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยที่ตั้งงามเป็นที่พึงปรารถนาของสังคม ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ได้รับการสนใจมากในขณะนี้

จากบุคคลหลายฝ่าย เช่น นักการศึกษา นักจิตวิทยา คณะสงฆ์ และบุคคลในวงการศาสนา ตลอดจนนักการเมือง นักการปกครองระดับสูงของประเทศมีความเห็นพ้องต้องกันว่า จริยธรรมเป็นรากฐานแห่งการเจริญรุ่งเรืองมั่นคงและสงบสุขของปัจเจกชน สังคม และประเทศชาติ (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. 2522 : 4) จะเห็นได้ว่า จากหลักสูตรการศึกษาของไทยในปัจจุบันมุ่งเน้น และสอดแทรกการสอนคุณธรรมจริยธรรมไว้ในจุดมุ่งหมายและในเนื้อหาวิชาเสมอ โดยเฉพาะการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในเด็กตั้งแต่ประถมศึกษา) เช่น จากหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2528 สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนจริยธรรมศึกษา โดยมีพระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ) เป็นที่ปรึกษาได้จัดระดับของเนื้อหาจริยศึกษาไว้เป็นระดับดังนี้ (สุนน อมรวิวัฒน์. 2530 : 30)

1. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การเป็นบุตรที่ดี
2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 การเป็นศิษย์ที่ดี
3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การเป็นเพื่อนที่ดี
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การเป็นพลเมืองที่ดี
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การเป็นสาวกที่ดี
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การเป็นมนุษย์ที่เต็ม >

(การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามให้กับบุคคลในสังคมดังกล่าว อาศัยหลักธรรมในพุทธศาสนาเพราะ หลักธรรมในพุทธศาสนาสอนให้เรารู้จักวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ สิ่งนี้จะช่วยให้เราเข้าใจและรู้จักธรรมชาติของคนได้ดีขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับการอบรมสั่งสอนจากหลักพุทธศาสนาเป็นเวลานานก็ย่อมจะช่วยขัดเกลา และสั่งสอนจิตใจของบุคคลมิให้มีพฤติกรรมไปในทางที่รุนแรงได้ ซึ่งในพุทธศาสนามีหลักธรรมหลายประการที่นำมาใช้เป็นหลักมานุษยสัมพันธ์ได้ดี เช่น หลักการคบมิตร การปฏิบัติตนต่อมิตร ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ทำให้เกิดการครองใจมีสัมพันธภาพ และสามัคคีธรรมในการทำงานทั้งสิ้น (กินพันธ์ นาคะตะ. 2529 : 59 - 68) ซึ่งการเป็นเพื่อนที่ดีนั้นเป็นคุณธรรมด้านหนึ่ง ที่ควรปลูกฝัง ตามหลักสูตรในระดับประถมศึกษา เพื่อให้เด็กเรียนมีคุณสมบัติและลักษณะที่ดีต่อไป

เพื่อนที่ดี ถ้าพูดกันให้ลึกลงไปอีกก็คือการเป็นมิตรที่ดีหรือมิตรแท้ที่มีคุณสมบัติของการเป็นเพื่อนอย่างแท้จริง ในทางพุทธศาสนาเรียกว่า ความเป็นกัลยาณมิตรนั่นเอง ซึ่งคำว่ามิตรนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำพาชีวิตของผู้คบหาไปสู่ความผาสุก หรือความเจริญ

งอกงาม ดังที่สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสุภาษิตสอนไว้ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายเห็นประโยชน์ของความมีมิตรสหายว่า "สหายโ อตฺถชาตสส โหติ มุตฺตํ ปนปฺปนํ" แปลว่า "สหายเป็นมิตรของผู้มีกิจธุระเกิดขึ้น" ดังนั้นการที่บุคคลจะยึดเหนี่ยวจิตใจของมิตรสหายไว้ได้ ก็เพราะตนเป็นคนมีน้ำใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่มิตรสหายตามสมควร และช่วยชี้แนะแนวทางสู่ความเจริญงอกงาม นั่นคือการได้ปฏิบัติตนไปสู่ความเป็นกัลยาณมิตร กัลยาณมิตรหรือมิตรแท้ นั้นย่อมก่อให้เกิดความอุ่นใจต่อผู้คบหาเป็นที่ต้องการปรารภณา ใคร ๆ ก็อยากคบค้าสมาคมด้วย อยากเข้าไปนั่งใกล้สนทนาวินิจฉัย พึงคำแนะนำตักเตือนเพื่อให้รู้ได้เข้าใจ เมื่อคบหากัลยาณมิตรที่สูงด้วยคุณธรรมแล้ว ก็จะนำพาตนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (พระกวีวรรณ. 2529 : 249)

ลักษณะเครื่องกำหนดให้รู้มิตรมี 2 ประการคือ มิตรชั่วย่อมเป็นผู้ปกอลอก เป็นผู้พูดไม่จริง เป็นผู้พูดประจบ และชักชวนไปในทางฉิบหาย เรียกมิตรผู้ประกอบไปด้วยลักษณะ 4 อย่าง นี้ว่า มิตรปฏิรูป หรือคนเทียมมิตร มิตรดีย่อมเป็นผู้อุปการะเกื้อหนุนกันจริง เป็นผู้ร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้ เป็นผู้แนะนำในทางที่มีประโยชน์ เป็นผู้เอ็นดูรักใคร่กันจริง เรียกมิตรผู้ประกอบไปด้วยลักษณะ 4 อย่างนี้ว่า มิตรโศ สหโท คือมิตรผู้มีใจดี (พระกวีวรรณ. 2529 : 259)

จากที่กล่าวมาแล้วพบว่า คุณธรรมด้านกัลยาณมิตรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคม และในการศึกษา การปลูกฝังผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยที่ดีงาม และสามารถนำคุณธรรมที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ นั้น จะต้องมิตะคนและกลวิธีหลายอย่างเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มองเห็นคุณค่า และพร้อมที่จะปฏิบัติจนเคยชินเป็นนิสัย หรือเป็นไปโดยอัตโนมัติในชีวิตประจำวัน (สิริมงคลภิกขุ. 2529 : 49) และปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การวัดผลและการประเมินผล การมีเครื่องมือและเทคนิควิธีวัดคุณธรรมจริยธรรมนั้นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนยังขาดการปฏิบัติ และนำผลการปฏิบัติไปใช้ ตลอดจนการพัฒนาการสร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมยังมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ครู บิคา มารดา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์จากแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีลักษณะความเป็นมิตรที่ดีมากน้อยเพียงใด และเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมในด้านนี้ให้แก่เด็กได้อย่างถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

* 1. จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรที่สร้างขึ้น
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับตีความหมายของคะแนนจากผลการทดสอบ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ได้แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์แก่ครูผู้บริหาร ครูแนะแนว ตลอดจนบิดามารดา ผู้ปกครองและนักเรียนเอง เพื่อที่จะนำไปพัฒนาลักษณะนิสัยของนักเรียน ในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือเป็นการพัฒนาจริยธรรมด้านกัลยาณมิตรของนักเรียน และเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย จำนวน 2,100 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย จำนวน 1,085 คน ซึ่งสุ่มมาโดยวิธี Multistage Random Sampling
3. แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร เป็นแบบทดสอบชนิดสถานการณ์เพื่อใช้วัดความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกทำตามสถานการณ์ต่าง ๆ

* นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กัลยาณมิตร หมายถึง คุณธรรมอันเป็นทางของการประพฤติปฏิบัติตนในการคบหาเพื่อน ด้วยการเป็นมิตรที่ดีเยี่ยมพร้อมไปด้วยคุณสมบัติที่จะสั่งสอน แนะนำชี้ช่องทาง และเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ซึ่งประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการคือ

1.1 มิตรอุปการะ หมายถึง บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนด้วยการช่วยเหลือดูแลไม่ให้ใครมาทำร้ายร่างกายและทรัพย์สินของเพื่อน ตลอดจนการเสียดสทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือเพื่อนอย่างเต็มที่

ตัวอย่างพฤติกรรม

- ถ้ารู้ว่าเพื่อนอยู่ในความประมาทก็เข้าช่วยเหลือหรือปกป้อง
- ถ้าเพื่อนวางทรัพย์สินไว้โดยประมาทก็ช่วยดูแลหรือเก็บให้
- ถ้าเพื่อนมีเรื่องเดือดร้อนก็คอยให้คำปรึกษาในทุก ๆ เรื่อง
- ถ้าเพื่อนมีปัญหาเรื่องการเงินก็ให้ความช่วยเหลือตามสมควร ด้วยความเต็มใจ

1.2 มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข หมายถึงบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนด้วยการไม่ปิดบังอำนาจสิ่งต่าง ๆ ไม่มีลับลมคมใน รักษาความลับของเพื่อน แม้ถึงคราววิบัติก็พยายามช่วยหาหนทางแก้ไขให้ลุล่วงไปด้วยดี

ตัวอย่างพฤติกรรม

- ไม่ปิดบังอำนาจเรื่องต่าง ๆ ไว้คนเดียวต้องเล่าให้เพื่อนฟัง
- ไม่แพร่พรายความลับของเพื่อนให้คนอื่นฟัง
- ถ้าเพื่อนตกทุกข์ได้ยากก็ไม่ละทิ้ง
- ยามมีภัยก็ให้ความช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถ

1.3 มิตรแนะนำประโยชน์ หมายถึง บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนโดยแนะนำให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ชี้แจงโทษของการทำชั่ว ตลอดจนแนะนำความรู้ใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการประกอบอาชีพ หรือทางที่ทำให้ไปสู่ความสงบสุข

ตัวอย่างพฤติกรรม

- ถ้ารู้ว่าเพื่อนจะกระทำในสิ่งที่ผิดก็คอยห้ามปรามไว้
- แนะนำให้เพื่อนกระทำในสิ่งที่ดี
- ถ้าเพื่อนไม่รู้ในสิ่งใดก็คอยช่วยแนะนำให้ความรู้แก่เพื่อนในเรื่องนั้น
- สอนวิธีในการปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องดีงาม เพื่อนจะนำไปพบความสุข

1.4 มิตรมีใจรัก หมายถึงบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนด้วยความจริงใจ มีความเป็นห่วงเป็นใยอยู่เสมอไม่ว่าเพื่อนหรือญาติพี่น้องของเพื่อนจะสุขหรือทุกข์ และช่วยผู้ด้อยส่งเสริมเพื่อนในทางที่ดี

ตัวอย่างพฤติกรรม

- ถ้าเพื่อนหรือญาติพี่น้องของเพื่อนมีความทุกข์ก็ปล่อยให้คลายไม่สบายใจไปด้วย
- ถ้าเพื่อนมีความสุขก็พลอยยินดีแก่เพื่อน และมีความสุขไปด้วย
- ถ้าใครตำหนิเพื่อนก็คอยคัดค้าน และแนะนำข้อดีให้ฟัง
- ถ้าใครมาชมเชยหรือสรรเสริญเพื่อนก็สลับสนุน

2. แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
ในรูปของสถานการณ์สมมุติ ^{สถานการณ์} ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร

3. คุณธรรมของแบบทดสอบ หมายถึง คุณธรรมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ หมายถึง
คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถจำแนก หรือแยกผู้ตอบออกเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำได้ถูกต้องตาม
ความเป็นจริง ซึ่งอาศัยความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ t-test

3.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติ
ของแบบทดสอบที่สามารถวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรของนักเรียนได้อย่างคงที่แน่นอน
ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของ ครอนบาช หรือวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha-coefficient)

3.3 ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติ
ของแบบทดสอบ ที่สามารถวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรได้ตรงในแต่ละคุณธรรมย่อย 4 ด้าน
ความเที่ยงตรงที่นี้ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงผิวนิจ (Face Validity) ความเที่ยงตรง
เชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent
Validity)

1. ความเที่ยงตรงเชิงผิวนิจ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่
สามารถวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ได้ตรงกับคุณธรรมย่อยทั้ง 4 ด้าน ซึ่งหาโดยให้
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสถานการณ์ในแบบทดสอบว่าวัดได้ตรงตามหัวข้อหรือไม่

2. ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึง
คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของผู้สอบ หาได้โดย
การพิจารณาคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ ไปหาความสัมพันธ์คะแนนที่ได้จากผล
การประเมินของครูกับเพื่อนนักเรียน

3. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบ
ที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะของโครงสร้างนั้น โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว

(Known Group Technique) ซึ่งได้จากการประเมินของครูและเพื่อนนักเรียนจำนวน ไม่น้อยกว่า 5 คน และตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยใช้ t-test

4. เกณฑ์ปกติ หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนตัวแทนประชากรที่นิยามไว้ดีแล้ว ซึ่งได้จากการสอบข้อสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร และคะแนนตัวแทนข้อสอบนี้ แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน T- ปกติ (Normalized T-score) เมื่อบอกระดับการสอบของผู้สอบว่าอยู่ในระดับใดของกลุ่มประชากร

5. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาโททางการวัดผลการศึกษาขึ้นไป ซึ่งเคยมีผลงานเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมมาแล้ว หรือผู้ที่ทำหน้าที่ เกี่ยวกับการเผยแพร่พระธรรมในพระพุทธศาสนา ผู้มีความรู้และศรัทธาในพุทธศาสนาจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรินทร์ ประสงค์สม พระครูไพศาลคณาภิรักษ์, รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ธรรมแสง และ อาจารย์อรพิน ฉายวิมล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการสร้างเครื่องมือวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร และเพื่อให้ได้แนวความคิดในการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งจะได้นำมาเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม
2. ทฤษฎีตามแนวพุทธศาสตร์
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ๖๐๑๑๗
4. แนวทางการตัดสินใจทางคุณธรรมจริยธรรม
5. การวัดคุณธรรม และการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม

ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาก จนหลาย ๆ คนเข้าใจว่าเป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน หรือเป็นคำคำเดียวกัน เช่น ความเข้าใจที่ว่า คนที่มีจริยธรรมสูง ก็คือคนที่มีคุณธรรมสูงนั่นเอง แต่ความเป็นจริงแล้วไม่ได้เป็นเช่นนั้น คนมีจริยธรรมสูงอาจเป็นคนที่มีคุณธรรมปานกลางหรือต่ำก็ได้ จากคำกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมความหมายของคำทั้งสองคำนี้ ซึ่งนักการศึกษา นักจิตวิทยา และนักการศาสนาหลายท่านได้ให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมาย และความแตกต่างของคุณธรรมและจริยธรรมดังนี้

คำว่า "คุณธรรม" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Virtue" มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากแนวความคิดที่แตกต่างกัน เช่น แนวความคิดทางสังคมที่กล่าวว่า คุณธรรมเป็นความรู้หรือปัญญานั้น เพลโต (Plato) ได้กล่าวไว้ว่าคุณธรรมเป็นการกระทำที่เกิดจากความเข้าใจคุณค่าที่แท้จริงด้วยปัญญา คุณธรรมทางปรัชญาต้องอาศัยปัญญา และการเข้าใจคุณค่าที่แท้จริงด้วยปัญญา คุณธรรมทางปรัชญาอาศัยปัญญา และความเข้าใจเป็นหลักแห่งคุณธรรม คุณธรรมทางสังคมคือ การกระทำอันถูกต้องที่มาจากพื้นฐานอย่างอื่น เช่น ขนบธรรมเนียม นิสัย ประเพณี ความรู้สึกในทางที่ดี ความโอ้อวดอารี ความดีงามตามสัญชาตญาณ (ปรีชา ช้างขวัญอิน. 2514 : 123) ✓

ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของโสเครตีส (Socratis) ที่กล่าวว่า คุณธรรมคือความรู้ (Virtue is Knowledge) ความรู้ก่อให้เกิดสาระของคุณธรรม คุณธรรมเป็นสิ่งที่เด่นสิ่งหนึ่งซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นพฤติกรรม เปลี่ยนแปลงไปบ้างเมื่อได้รับการศึกษา การปฏิบัติและการฝึกฝน (ชัยวัฒน์ อัศวรัตน์. 2525 : 84) ส่วนความคิดที่ว่า คุณธรรมเป็นคุณงามความดีในจิตใจนั้น ไตตัส (Titus) ได้กล่าวว่า คุณธรรมเป็นลักษณะที่ดีของอุปนิสัย เป็นสิ่งที่คนทั่วไปยกย่อง และเห็นคุณค่า เป็นการจัดวางระเบียบที่เป็นนิสัย อันเป็นแรงกระตุ้นทางจิตใจ เป็นเจตคติหรือรูปแบบการแสดงออกซึ่งคุณงามความดีทางศีลธรรม ซึ่งเหมือนกับคำกล่าวของ ธอร์นไดค์และบาร์นฮาร์ท (Thorndike and Barnhart. 1957 : 1052) ที่ว่า คุณธรรมเป็นความดีงามบางอย่างในเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม

นักการศึกษา และนักการศาสนาหลายท่านก็ได้ให้ความหมายไว้เช่นเดียวกันดังที่ พระราชวรมุนี ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม คือธรรมที่เป็นคุณความดีงาม สถานะที่เกื้อกูล (พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวล. 2527 : 37) ซึ่งสอดคล้องกับลูชิน ปุณฺณานุกาณ (2524 : 16) กล่าวว่า คุณธรรมแปลว่า ธรรมที่เป็นคุณหรือธรรมคือความดี หมายถึง คุณสมบัติทางกาย วาจาใจ ๆ ก็ตามที่เป็นคุณไม่เป็นโทษ เป็นฝ่ายดีไม่ใช่ฝ่ายชั่ว ส่วนพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่น (2522 : 36) กล่าวว่า คุณธรรมคือ มนุษยธรรม ธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ เช่น เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มีสัมมาคารวะ เสียสละ ให้อภัย มีความกตัญญู กตเวทิตา มีศีล สมาธิ ปัญญา เป็นต้น และวคิน อินทสระ (2518 : 485) กล่าวว่า คุณธรรมคือ อุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยนี้ได้มาจากความพยายาม และความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน

จากความหมายของคุณธรรมตามทัศนะของบุคคลต่าง ๆ พอสรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง *คุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมาเป็นเวลานาน โดยอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้และความเคยชิน ซึ่งแสดงออกมทางกาย วาจา ใจ เป็นลักษณะที่ดีและเป็นคุณประโยชน์ต่อตัวบุคคลที่ได้ประพฤติปฏิบัติ และคิดในทางที่ถูกต้องดีงาม

ส่วนคำว่า "จริยธรรม" ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Morality" ซึ่งแปลตามตัวพยัญชนะได้ว่า จร แปลว่าความประพฤติ อีย มีความหมายว่า ควร จริย แปลว่า ความประพฤติ ดังนั้น จริยธรรม แปลว่า ธรรมที่ควรประพฤติ (พุทธศาสนิกชน. 2505 : 187- 188) จากคำว่าจริยธรรมนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านเช่น เพียเจท์ (Piaget. 1960 : 1) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นลักษณะของมนุษย์ และหน้าที่เกี่ยวกับเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือ การจัดเตรียมทางสังคม ความสัมพันธ์ในรูปของการกระทำร่วมกันและสิทธิ

ซึ่งคล้ายกับคำกล่าวของ แอตคินสัน (Atkinson, 1969 : 10) ที่กล่าวว่า จริยธรรม ✓
 เป็นเขตของความเชื่อในสังคมหนึ่ง ๆ เกี่ยวกับอุปนิสัย และความประพฤติว่าจะอะไรเป็นสิ่งที่
 คิคนทั้งหลายพยายามที่จะประพฤติปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 :
 6) ที่กล่าวว่า จริยธรรมไม่ได้หมายถึง การกระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องดีงาม แต่เป็น
 สิ่งที่คุณคนพึงกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ขัดแย้ง แล้วตัดสินใจโดยหลักความยุติธรรม
 สำหรับพหุชนุกรมของลองแมน (Longman Dictionary Of Contemporary . ✓
 1978 : 707) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นความถูกต้อง เป็นความบริสุทธิ์ของความ
 ประพฤติ ของการกระทำในสิ่งหนึ่ง ๆ

ส่วนในประเทศไทย มีผู้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้หลายท่าน เช่น
 พระวรศักดิ์ วรสมุโณ (2522 : 3) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า เป็นสิ่งที่ควรประพฤติ
 และพระราชวรมุณี ได้อธิบายในแง่พุทธศาสนาว่า จริยธรรมมาจากคำว่าพรหมจรรย์ ซึ่ง
 ในศาสนาพุทธ หมายถึง มรรค คือวิธีปฏิบัติในสายกลางประกอบด้วยองค์ 8 ประการ
 บางครั้งก็เรียกว่า ไตรสิกขา คือ การศึกษา 3 ประการอันได้แก่ ศิล สมาธิ ปัญญา
 จริยธรรมคือ พรหมจรรย์ มรรค และไตรสิกขา ทั้งหมดนี้เป็นทางปฏิบัติเพื่อนำมนุษย์ไปสู่
 จุดหมายของชีวิต (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522 : 7) สำหรับ ดวงเดือน
 นันทมนาวิน (2524 / 2) ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง ซึ่ง
 หมายถึงลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ มีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคม
 ประเภทต่าง ๆ ซึ่งลักษณะของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัตินี้ประเภทใด
 ประเภทหนึ่ง คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่
 สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้น
 เป็นสิ่งถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ใน
 สมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ พฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูก
 ต้องไม่สมควร ดังนั้นผู้มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก แต่
 ประเภทหลังยังมีน้อย ส่วน พันัส นันนาคินทร์ (2533 : 48) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง
 ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความ
 เจริญรุ่งเรืองเกษมสุขขึ้นในสังคม และสมาชิกของสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนี้ได้
 ผู้ปฏิบัติต้องรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ดังนั้นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม จึงต้องประกอบด้วย
 กันทั้งความรู้สึทางจิตใจ และการปฏิบัติทางกาย อันสอดคล้องกับความรู้สึทางจิตใจ

จากความหมายของคำว่า จริยธรรม ที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึงแนวทางในการปฏิบัติ อันเป็นลักษณะที่สังคมต้องการ และประเมินแล้วว่า เป็นสิ่ง ที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งผู้กระทำก็จะได้รับความพึงพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นที่ยอมรับ ของผู้อื่น

จะเห็นได้ว่า ความหมายของคุณธรรมจริยธรรมนี้ ถ้ามองในแง่ของความ ประพฤติปฏิบัติที่แสดงออกมา จะเห็นว่าเป็นการกระทำที่ดีงามเช่นเดียวกัน แต่ถ้ามองในส่วนลึก แล้ว คุณธรรมนั้นเป็นการกระทำด้วยความคิด และจิตใจอันบริสุทธิ์ในการประพฤติปฏิบัติที่ เป็นไปด้วยความดีงาม ส่วนจริยธรรมนั้นเป็นการกระทำ ซึ่งเน้นพฤติกรรมอันเป็นที่ต้อง การของสังคมเป็นหลัก แต่อาจจะไม่มีความบริสุทธิ์ใจก็ได้

ทฤษฎีตามแนวพุทธศาสนา

การศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ เป็นการศึกษาตั้งแต่โครงสร้างของชีวิต ความเป็นไปได้ และพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งจากโครงสร้างของชีวิตนั้น ทางพุทธศาสนากล่าวว่ามนุษย์ ประกอบด้วย รูปและนาม ซึ่งอาจกล่าวได้ดังนี้

1. รูป หมายถึง ร่างกาย อันได้แก่ ศิระษะ, ลำตัว, แขนขา, กระดูก, สมอง, หัวใจ, ลำไส้, เลือด ฯลฯ

2. นาม หมายถึง ส่วนที่เกี่ยวกับจิตใจ ได้แก่ เวทนา, สัญญา, สังขารและวิญญาณ เวทนา หมายถึง ความรู้สึกต่าง ๆ ของเรา เช่น เมื่อมือของเราไปถูกไฟเข้า เราารู้สึกร้อน เจ็บปวด เป็นทุกข์ เป็นต้น และบางครั้งเมื่อเราไปสัมผัสกับสิ่งบางอย่าง เรารู้สึกว่า สบายและเป็นสุข แต่บางครั้งเมื่อไปสัมผัสกับสิ่งบางอย่างแล้วเรารู้สึกเฉย ๆ ไม่สุขไม่ทุกข์ก็มี

สัญญา หมายถึง การจำได้หมายรู้ เช่น เมื่อเราไปถูกไฟเข้า ครั้งแรกนั้นเรา รู้สึกร้อน ถ้าเราไปถูกไฟเข้าอีกแม้เราจะหลับตาอยู่ เราก็จะรู้ทันทีและจำได้ว่านั่นคือไฟ เราเคยโดนมาแล้วมันร้อนและเจ็บปวดมาก

สังขาร หมายถึง, ความคิด หรือการคิด เช่น คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ คิดปรุงแต่ง คิดวางแผน ฯลฯ

วิญญาณ หมายถึง การรู้ หรือการเรียนรู้ หรือความรู้ จากตัวอย่างเดิม คือ เมื่อ มือไปถูกไฟเข้า รู้สึกร้อน เจ็บปวด ก็ทำให้เกิดความรู้ หรือวิญญาณขึ้นว่า "ไฟมันร้อน"

นั่นก็คือ มนุษย์ประกอบด้วย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ รวม 5 ประการ เรียกว่า "เบญจขันธ์" ทั้ง 5 ประการนี้ ย่อมแยกกันไม่ออกรวมอยู่ในกระบวนเดียวกัน แต่ที่พูดแยกกันนั้นก็เพื่อประโยชน์ในการอธิบายเท่านั้น

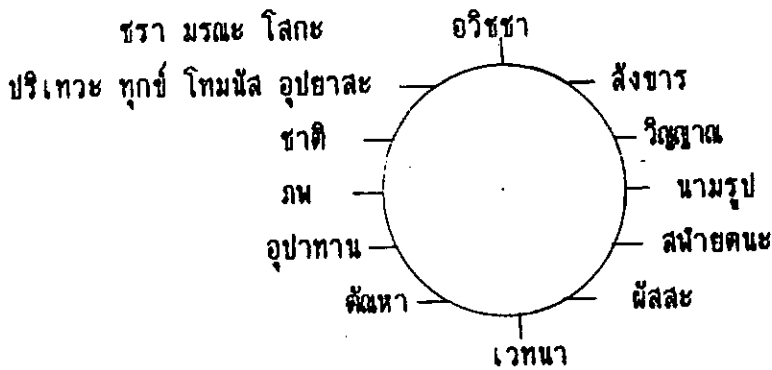
แต่สิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องสังเกตไว้เกี่ยวกับมนุษย์นี้ ก็คือว่า เมื่อเกิดเวทนา (ความรู้สึก) ที่เป็นสุข ที่สบาย ที่สนุกแล้ว ก็มักจะเกิดความต้องการอีกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด นั่นคือได้เกิดตัณหา หรือความโลภขึ้นมานั่นเอง ในทำนองเดียวกันเมื่อเกิดเวทนา (ความรู้สึก) ที่เป็นทุกข์ เจ็บปวด นำรำคาญ ฯลฯ เราก็มักจะผลักดันสิ่งที่มาสัมผัสตัวเรานั้นออกไป เราอาจโกรธ เกลียด บั่นทอนโทละไม่มีที่สิ้นสุด นี่ก็คือเกิดโทละ หรือความโกรธขึ้นมานั่นเอง และเมื่อเกิดเวทนาที่เฉย ๆ ไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ก็จะไม่เกิดความรู้หรือปัญญา ยิ่งขึ้นเราก็จะกลายเป็นคนโง่ คนที่ไม่รู้สึกซึ่ง หลงผิดในเรื่องต่าง ๆ ได้ นี่ก็คือ เกิดความหลงผิดขึ้นมานั่นเอง

จึงสรุปได้ว่า มนุษย์หรือขันธ์ 5 นั้นสร้าง โลภะ (ความโลภ), โทสะ (ความโกรธ), และโมหะ (ความหลงผิด) ให้เกิดแก่ตัวตัวเองทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหา ร้ายแรงขึ้นแก่มนุษย์ และสังคมมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาจะต้องระลึกถึงเรื่องนี้อยู่ตลอดเวลา และจะต้องพยายามแก้ไขให้ความ โลภ-โกรธ-หลงนี้ ได้เบาบางลงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

จากหลักพุทธธรรมที่กล่าวได้ครอบคลุมหลักพุทธธรรมทั้งหมด ซึ่งแสดงถึงการเกิด และการดับไปแห่งทุกข์ หลักแห่งเหตุและผลที่เป็นปัจจัยที่ทำให้ชีวิตต้องดิ้นรนหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงอยู่เป็นนิจ จนกลายเป็นวงจรชีวิตที่เกิดดับอยู่ไม่ขาดสาย คือวงจรแห่ง ปฏิจจลสมุปบาทที่อธิบายเหตุแห่งปัจจัยของ 12 องค์ธรรม ซึ่งบางทีเรียกว่า ภวักรณ์ แปลว่าการหมุนวนไปในภาวะต่าง ๆ หรือในภพต่าง ๆ ปฏิจจลสมุปบาท 12 เหตุแห่งปัจจัยนั้น ใน ขาสีแสดงไว้ว่า (วไลพร ภวภูตานนท์ ๗ มหาสารคาม. 2527 : 34)

อริชชาปัจจัยยา สังขารา	อริชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร
สังขารปัจจัยยา วิญญาณิ	สังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ
วิญญาณปัจจัยยา นามรูปิ	วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป
นามรูปปัจจัยยา สฬายตนิ	นามรูปเป็นปัจจัยให้เกิดอายตนะ 6
สฬายตปัจจัยยา ผลุโล	อายตนะ 6 เป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ
ผลลปัจจัยยา เวทนา	ผัสสะเป็นปัจจัยให้เกิดเวทนา
เวทนาปัจจัยยา ตณฺหา	เวทนาเป็นปัจจัยให้เกิดตัณหา

ตณฺหาปจฺจยา อุปาทานิ	ตณฺหาเป็นปัจจัยให้เกิดอุปาทาน
อุปาทานปจฺจยา ภโว	อุปาทานเป็นปัจจัยให้เกิดภน
ภวปจฺจยา ชาติ	ภนเป็นปัจจัยให้เกิดชาติ
ชาติปจฺจยา ชรามรณํ	ชาติเป็นปัจจัยให้เกิดชรา มรณะ
โลก ปริเทว ทุกฺข โทมนนฺตฺสฺสฺยาสา สมฺภวณฺติ (ส่วน) โลกชฺ ปริเทวชฺ ทุกฺชํ	โทมนัส อุปยาสชฺ ย่อมเกิดตามมาด้วย

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับขั้นของปฏิจจนสมุปบาท

1. อวิชชา (Ignorance, Lack of knowledge) คือ ความไม่รู้อันเป็นลักษณะที่เกิดปฏิปักษ์หรือตรงข้ามกับปัญญา เป็นภาวะแห่งโมหะ ทำให้เกิดความหลงผิด

2. สังขาร (Volitional activities) คือ เจตนาในการกระทำซึ่งปรากฏหรือแสดงออกเป็น 3 ทางคือ ทางกายเรียกว่า กายสังขาร ทางวาจาเรียกว่า วาจาสังขาร ทางใจเรียกว่า จิตสังขาร เป็นกระบวนการความคิดที่เป็นไปตามความโน้มเอียง ความเคยชิน และคุณสมบัติต่าง ๆ ของจิตที่ได้สั่งสมไว้

3. วิญญาณ (Consciousness) วิญญาณนี้มีลักษณะอาการคือ ความรับรู้ อารมณ์ เป็นกระบวนการทางจิตทั้งหมดที่มีการสืบต่อจากภาวะเก่าไปสู่ภาวะใหม่ได้ เช่น การได้ยิน ได้กลิ่น รุส รุสสัมผัส รุสอารมณ์ที่มีในใจ ตลอดจนสภาพพื้นเพของจิตใจในขณะนั้น

4. นามรูป (Animated organism) คือ ความมีอยู่ของรูปธรรมและนามธรรม ในความรับรู้ของบุคคล ในภาวะที่ร่างกายและจิตใจทุกส่วนอยู่ในสภาพที่ลอคคัลลิ่ง และปฏิบัติหน้าที่เพื่อตอบสนองในแนวทางของวิญญาณที่เกิดขึ้นนั้น

5. สฬายตนะ (The six sense - bases) คือ กระแสที่เป็นรากฐานของกระบวนการทางจิต อันมีนามรูปเป็นเหตุใกล้ให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดเวทนาต่าง ๆ เป็นสภาวะที่อายตนะที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ

6. ผัสสะ (Contact) คือ การเชื่อมต่อความรู้กับโลกภายนอก การรับรู้ อารมณ์ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ

7. เวทนา (feeling) คือ ลักษณะทางอารมณ์ของเวทนาที่เกิดขึ้นนี้เองทำให้ชีวิตมีความสุขหรือความทุกข์ เกิดการยึดติดยึดถือในอารมณ์นั้นจนก่อตัว เป็นปัญหา

8. ตัณหา (Craving) คือ ความอยากทะยานร่ำรบนหาสิ่งอันวอยสุขเวทนา หรือหนี่งที่ก่อทุกข์เวทนา เช่น การอยากได้ อยากเอา อยากเป็น อยากหลีกเลี่ยง อยากให้ดับสูญหรืออยากทำลาย การมีภาวะแห่งการยึดติดใจในภาวะทางอารมณ์ที่เรียกว่า ตัณหานี้เอง เป็นปัจจัยให้เกิดการก่อตัวของอุปาทานขึ้น

9. อุปาทาน (Attachment, clinging) คือ อุปาทานเป็นความยึดติดยึดถือมั่นในเวทนาที่ชอบหรือชัง รวบรวมเอาสิ่งต่าง ๆ และภาวะชีวิตอันวอยความเวทนานั้นมา ผูกกับตัว การถือความสำคัญของภาวะหรือสิ่งต่าง ๆ ในแนวทางที่เสริมหรือสนองตัณหาของตน เป็นปัจจัยให้ชีวิตมีสภาพความเป็นไปต่าง ๆ

10. ภพ (Process of becoming) คือ กระบวนการพฤติกรรมทั้งหมดเพื่อสนองตัณหาอุปาทานนั้น และภาวะแห่งชีวิตสำหรับตัวตนหรือตัวคนที่จะมีจะเป็นในรูปใดรูปหนึ่ง โดยสอดคล้องกับอุปาทาน และกระบวนการพฤติกรรมนั้น

11. ชาติ (birth) คือ การเกิดความตระหนักในตัวตนว่าอยู่ หรือไม่ได้อยู่ในภาวะชีวิตนั้น ๆ มีหรือไม่ได้มี เป็นหรือไม่ได้เป็นอย่างนั้น ๆ

12. ชรามรณะ (Decay and death) ได้แก่ ความแก่ ความเสื่อมของขั้นนี้ เป็นความสำคัญในการขาด พลาต หรือนรภาพแห่งตัวตนจากภาวะชีวิตอันนั้น ความรู้สึกที่ตัวตนถูกคุกคามด้วยความสับสนสลาย หรือพลัดพรากจากไป นรภาพจากการได้มีได้เป็นจึงเกิดโทสะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส ผนวมาด้วย คือความรู้สึกคับแค้น ขัดข้อง ขุ่นมัว หคหู่ ซึมเซา ไม่สมหวัง กระวนกระวาย และทุกข์เวทนาต่าง ๆ

จากปฏิจลมูลุปาทจากหัวข้อที่ 3 ถึง 7 คือ วิญญาณถึงเวทนานี้ เป็นกระบวนการในช่วยวิบากหรือผลของกรรม โดยเฉพาะข้อ 5 ถึง 7 ไม่เป็นบุญเป็นบาป ไม่ดีไม่ชั่วในตัวของมันเอง แต่เป็นเหตุของความดีความชั่วของพฤติกรรม ส่วนช่วงที่ 9 ถึง 11 เป็นขั้นตอนสำคัญของปฏิจลมูลุปาท เพราะทำให้เกิดกรรมหรือพฤติกรรมต่าง ๆ และเมื่อวงจร

ปฏิจลสมุปบาทหมุนเวียนซ้ำแล้วซ้ำเล่าก็จะก่อให้เกิดนิสัย และลักษณะของบุคคลนั้นต่อไป จากหลักการศึกษาคำแนวทฤษฎีทางพุทธศาสตร์ จะเห็นได้ว่าเป็นการแสดงถึงขั้น ตอน หรือโครงสร้างในการพัฒนาจิตใจ และแสดงออกเป็นพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งก่อให้เกิด เป็นลักษณะโดยเน้นทั้งทางด้านความดีและความชั่ว และผลของการกระทำซึ่งเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะประยุกต์ นำหลักของพุทธธรรมมาใช้ในการศึกษาและพัฒนา บุคคลต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร

ในการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ศึกษาศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ซึ่งได้แก่ ความหมายของกัลยาณมิตร ปรโตโฆสะ-กัลยาณมิตร ความสำคัญของกัลยาณมิตร และ หน้าที่ของกัลยาณมิตร

ความหมายของกัลยาณมิตร

คำว่า "มิตร" นั้นได้แก่ บุคคลที่มีความรักใคร่สนิทสนมกัน มีจิตเมตตาปราณี หวังความสุขความเจริญต่อกัน ผู้ที่ร่วมการงานกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ทั่วไปด้วยกันเรียกว่า เพื่อน หรือสหายไม่เรียกว่ามิตร เพราะเนื้อแท้ของความเป็นเพื่อนนั้น อยู่ที่ความมีใจหวังดี ปรารถนาดีต่อกัน กล่าวคือ มีเมตตาไมตรี เพื่อนที่มีคุณสมบัติเช่นนี้เรียกว่า มิตร มิตรซึ่ง มีทั้งดีและชั่ว มิตรชั่วเรียกว่า บาปมิตร มิตรแท้เรียกว่า กัลยาณมิตร (พระกวีวรรณ. 2529 : 252)

พระราชวรมณี (2529 : 623) ได้ให้นิยามกัลยาณมิตรไว้ว่า กัลยาณมิตรมิได้ หมายถึง เพื่อนที่ดีอย่างความหมายในสามัญเท่านั้น แต่หมายถึงบุคคลที่เนียบพร้อมด้วย คุณสมบัติที่จะสั่งสอน แนะนำ ชี้แจง ชักจูง ช่วยบอกช่องทาง หรือเป็นตัวช่วยให้ผู้อื่นดำเนิน ไปในมรรคาแห่งการฝึกอบรมอย่างถูกต้อง และ จากพจนานุกรมพุทธศาสตร์ (2520 : 95-100) ได้ให้ความหมายของกัลยาณมิตรไว้ว่า ความมีกัลยาณมิตรก็คือ มีผู้ แนะนำสั่งสอน ที่ปรึกษา เพื่อนที่คบหา และบุคคลที่แวดล้อมที่ดี ควรรู้จักเลือกเสวนาบุคคล หรือเข้าห่มกับท่านผู้ทรงปัญญา มีความสามารถที่จะช่วยแวดล้อมสนับสนุน ชักจูง ชี้ช่องทาง เป็นแบบอย่าง ตลอดจนเป็นเครื่องอุดหนุนเกื้อกูลกันให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยดี ในการศึกษา อบรม การครองชีวิต การประกอบกิจการและปฏิบัติธรรม ซึ่งแบ่งมิตรออกเป็น 2 ประเภท คือ มิตรปฏิรูป หรือมิตรเทียม 4 และ สหมิตร หรือมิตรแท้ 4

1. มิตรปฏิรูป หรือมิตรเทียม 4 คือ คนเทียมมิตร คนที่ฝังทรายเป็นศัตรูผู้มา
ในร่างของมิตร -

1.1 คนปกอลอก - คนขนเอาของเพื่อนไปถ่ายเดียวมี 4 ลักษณะคือ

- 1.1.1 คิดเอาแต่ได้ถ่ายเดียว
- 1.1.2 ยอมเสียน้อยโดยหวังจะเอาให้มาก
- 1.1.3 ตัวมีภัยจึงมาช่วยทำกิจของเพื่อน
- 1.1.4 คบเพื่อนเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์

1.2 คนตีแค้นค มีลักษณะ 4 อย่างคือ

- 1.2.1 ตีนต๋อกของหมคนแล้วมาปราศรัย
- 1.2.2 ตีนต๋อ้างของยังไม่มีมาปราศรัย
- 1.2.3 สงเคราะห์ด้วยสิ่งหาประโยชน์ไม่ได้
- 1.2.4 เมื่อเพื่อนมีกิจอ้างแต่เหตุขัดข้อง

1.3 คนหัวประจบ มีลักษณะ 4 คือ

- 1.3.1 จะทำชั่วก็เออออ
- 1.3.2 จะทำดีก็เออออ
- 1.3.4 ต่อหน้าสรรเสริญ
- 1.3.5 ลับหลังนินทา

1.4 คนชวนนิบหนาย มีลักษณะ 4 คือ

- 1.4.1 คอยเป็นเพื่อนดื่มน้ำเมา
- 1.4.2 คอยเป็นเพื่อนเที่ยวกลางคืน
- 1.4.3 คอยเป็นเพื่อนเที่ยวตุกการเล่น
- 1.4.4 คอยเป็นเพื่อนไปเล่นการพนัน

2. ลุทหมิตรหรือมิตรแท้ (มิตรมีใจดี, มิตรที่จริงใจ)

2.1 มิตรอุปการะ มีลักษณะ 4 คือ

- 2.1.1 เพื่อนประมาทช่วยรักษาเพื่อน
- 2.1.2 เพื่อนประมาทช่วยรักษาทรัพย์สินของเพื่อน
- 2.1.3 เมื่อมีภัยเป็นเพื่อนฝังน้ำนั้กได้
- 2.1.4 มีกิจจำเป็นช่วยออกทรัพย์ให้ได้เกินกว่าจะออกปาก

- 2.2 มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ มีลักษณะ 4 คือ
- 2.2.1 บอกความลับแก่เพื่อน
 - 2.2.2 ปิดความลับของเพื่อน
 - 2.2.3 มีภัยอันตรายไม่ละทิ้ง
- 2.3 มิตรแนะนำประโยชน์ มีลักษณะ 4 คือ
- 2.3.1 จะทำชั่วเสียหายนอกห้ามปรามไว้
 - 2.3.2 ให้ไถ่สิ่งในสิ่งที่ไม่เคยรู้ไม่เคยฟัง
 - 2.3.3 บอกทางสุขทางสวรรค์ให้
- 2.4 มิตรมีน้ำใจ มีลักษณะ 4 คือ
- 2.4.1 เพื่อนมีทุกข์พลอยไม่สบายใจ
 - 2.4.2 เพื่อนมีสุขพลอยแจ่มชื่นยินดี
 - 2.4.3 เขาคิดเทียบเพื่อน ช่วยยับยั้งแก้ไข
 - 2.4.4 เขาสรรเสริญเพื่อนก็สนับสนุน

ส่วนพระศรีวิสุทธิโสมภ (2529 : 280) กล่าวไว้ว่า เนื้อแท้ของความเป็นเพื่อน อยู่ที่ ความหวังดี ความปรารถนาดีต่อกันที่เรียกว่า เมตตาหรือไมตรี เพื่อนที่ดีมีคุณสมบัติ ดังกล่าวท่านเรียกว่ามิตร เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่จะนำชีวิตไปสู่ความเสื่อมฉิบหาย หรือสู่ความเจริญงอกงามได้ทันตา พ่อแม่ ครู อาจารย์ พระสงฆ์ ตลอดจนทั้งคนที่เสมอกันที่ ช่วยชี้แนะแนวทางชักจูงในทางที่ถูกต้อง ก็นับว่าเป็นเพื่อนที่มีใจดีมีคุณธรรม เรียกว่า กัลยาณมิตร หรือมิตรดีงาม

ปรโตโฆสะ - กัลยาณมิตร

ปรโตโฆสะ คือ เสียงจากผู้อื่นที่จะทำให้เกิดสัมมาทิฏฐิได้ก็คือ เสียงที่ดีงาม เสียง ที่ถูกต้อง เสียงที่บอกกล่าวชี้แจงความจริง มีเหตุผล เป็นประโยชน์เฉพาะอย่างยิ่งที่เกิด จากความรัก ความปรารถนาดี เสียงดีงามถูกต้อง เช่นนี้เกิดจากแหล่งที่ดีคือ คนดี คนมีปัญญา คนมีคุณธรรม คนเช่นนี้ทางธรรมเรียกว่า สัตบุรุษบ้าง บัณฑิตบ้าง ถ้าคนดีคือสัตบุรุษหรือ บัณฑิตนี้ไปทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำสั่งสอน ชักนำสัมมาทิฏฐิให้แก่ผู้อื่น ก็เรียกว่า เขาทำหน้าที่ เป็นกัลยาณมิตร แต่ผู้แสวงสัมมาทิฏฐิไม่จำเป็นต้องรอให้สัตบุรุษ หรือบัณฑิตมาหาตน ตรงข้ามเขาต้องกระตือรือร้นที่จะไปหา ไปปรึกษา ไปสดับฟัง ไปขอคำแนะนำสั่งสอน เข้าร่วมหมู่อยู่ใกล้ ตลอดจนศึกษาแบบอย่างแนวทางจากบัณฑิตหรือสัตบุรุษนั่นเอง จาก

การกระทำของเขาย่างนี้เรียกว่า การเสวนาสัตบุรุษ หรือคบหาคนดี แต่ว่าสัตบุรุษนั้น จะมาทำหน้าที่ให้หรือบุคคลนั้นจะไปคบหาสัตบุรุษเองก็ตาม ในเมื่อมีการยอมรับหรือมีอิทธิพล ต่อกันเกิดขึ้นแล้วก็เรียกว่า เขามีกัลยาณมิตร และเรียกภาวะนี้ว่า กัลยาณมิตรตา แปลว่า ความมีกัลยาณมิตร (พระราชวรมณี. 2529 : 622 - 623)

ดังนั้นการมีปรโตโฆสะที่ดี ก็คือ การมีกัลยาณมิตรที่ดี ซึ่งก่อให้เกิดสัมมาภิญญา คือ ความเห็นชอบ ซึ่งจะนำพาชีวิตไปในทางที่ดี บุคคลที่มีลักษณะ เป็นกัลยาณมิตรนั้น จึงเป็นบุคคลที่ควรค่าแก่การคบหาสมาคมด้วย และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและต่อ ประเทศชาติต่อไป

ความสำคัญของกัลยาณมิตร

คำว่า "เพื่อน" มีความสำคัญต่อคนเรามีไม่น้อย กิจกรรมงานเป็นอันมากที่จะสำเร็จ ได้ด้วยความเรียบร้อย ต้องอาศัยเพื่อนเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่ง จึงมีการเปรียบไว้ว่า เพื่อนเหมือนแขนซ้าย อาจารย์ผู้ประสาทวิชาเหมือนกับแขนขวา ธรรมดาคว่า เราจะฟันไม้ มือขวาต้องถือมีด มือซ้ายต้องจับไม้ จึงจะฟันไม้ได้ถนัดและขาดโดยง่าย เพียงลำพังแต่มือ ขวาฟันอย่างเดียว มือซ้ายไม่ได้จับไม้ นั้น เมื่อถูกมีดย่อมกระเทือนเคลื่อนที่ไปเสีย หากที่จะ ขาดออกตามความมุ่งหมายของผู้ฟันได้ พุทธภาษิตที่มีรับรองความข้อนี้น่า "เมื่อความต้อง การเกิดขึ้น สหายคือเพื่อนย่อมนำความสุขมาให้" หมายความว่า เมื่อมีกิจธุระใด ๆ เกิด ขึ้นแล้ว ถ้ามีเพื่อนช่วยเหลือยอมทำให้ธุระกิจนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้โดยเร็ว ฉะนั้นผู้คนที่อยู่ใน โลกด้วยความสวัสดี จึงจำเป็นต้องคบเพื่อนไว้ การคบนั้นเป็นเหตุแห่งความเจริญหรือ ความเสื่อมแห่งชีวิตโดยแท้ ถ้าผู้ใดคบเพื่อนประพฤติเลวทรามต่ำช้า ย่อมพาไปถึงความ เสื่อมจากลาภยศชื่อเสียงทุกประการ เพราะเพื่อนชั่วย่อมชักนำไปประกอบแต่ความชั่วทุจริต ผู้ใดคบเพื่อนที่ดีมีศีลธรรม ย่อมเป็นเหตุให้ถึงความเจริญด้วยลาภยศสรรเสริญยิ่งขึ้น เพราะเพื่อนที่ดีย่อมชักนำแต่ในสิ่งที่ดีงาม ประกอบกรรมที่สุจริตปราศจากโทษ ดังที่พระพุทธ เจ้าตรัสว่า "คบคนใดย่อมเป็นคนเช่นนั้นและ" โบราณภาษิตก็สอนว่า "คบคนพาล พาลพา ไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล คบบคนชั่วพาตัวให้ยากจน เกิดเป็นคนคนใดใครควร ไตร่ตรอง" (พระราชอุทฺทกวิ. 2529 : 115) และตั้งคำถามที่ว่า

"คู่ก่อนอนานที่ ความมีกัลยาณมิตร.....เท่ากับเป็นพรหมจรรย์ทั้งหมดทีเดียว

* เพราะว่ามีกัลยาณมิตร.....จึงหวังในสิ่งนี้ได้ คือ เขาจักเจริญ"

"เราไม่สังเกตเห็นธรรมอันมีลักษณะอย่างหนึ่ง ที่เป็นเหตุให้กุศลกรรมที่ยังไม่เกิดขึ้น หรืออกุศลกรรมที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมไป เหมือนความมีกัลยาณมิตรเลย เมื่อบุคคลมีกัลยาณมิตร กุศลกรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นย่อมเกิดขึ้น และอกุศลกรรมที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมไป"

"พึงแนะนำตักเตือนเกิด พึงพรั่นสอนเกิด พึงห้ามปรามจากความชั่วเกิด คนที่ทำ เช่นนั้นย่อมเป็นที่รักของสัตว์บุรุษ ไม่เป็นที่รักของอสัตว์บุรุษ"

"เดินร่วมกัน 7 ก้าวนับเป็นมิตร เดินร่วมกัน 12 ก้าวก็นับเป็นสหาย อยู่ร่วมกัน สักเดือนหนึ่งหรือครึ่งเดือนก็นับเป็นญาติ ถ้างานกว่านั้นไปก็เหมือนเป็นตัวเอง"

"มีญาติพวกน้องมากย่อมเป็นการดี เหมือนหมู่มากมากภายในกลางป่า ต้นไม้ก็ขึ้นอยู่ โคนเตี้ยๆ ถึงจะงอกงามใหญ่โตสักเท่าไร ลมก็พัดให้โค่นลงได้"

จากพุทธสุภาษิตที่ยกมากล่าวนี้ เป็นประโยชน์อันมีแก่ผู้ประพฤติกฎปฏิบัติ มุ่งช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชีวิตประจำวัน และเป็นการปฐมนิฐานจิตใจพร้อมกันไปเรื่อยๆ (พระราชาวมณี. 2529 : 625 - 627) ซึ่งในมงคลสูตรได้กล่าวถึงการไม่คบคนพาลและการคบคนดีไว้ว่า การที่คบหาสมาคมไปมาหาสู่กับนักปราชญ์ชาติกวี จัดเป็นมงคลความเจริญสุขสวัสดิ์ทั้งชาตินี้และชาติหน้า ด้วยนักปราชญ์ชาติเมธาย่อมแสวงหาประโยชน์ 2 ประการ คือประโยชน์ชาตินี้และประโยชน์ชาติหน้า บุคคลใดไปคบหาแล้วย่อมจะชักนำให้ทำดี และให้ประพฤติดนอยู่ในสุจริตทั้ง 3 คือ กายสุจริต วาจสุจริต และมโนสุจริต กายสุจริต คือ ไม่ฆ่าสัตว์ไม่ลักทรัพย์ ไม่วางประเวณีกับสตรีที่เขาหวง วาจสุจริตมี 4 อย่าง คือ ไม่พูดปดต่อผู้อื่น ไม่พูดส่อเสียดของผู้อื่น ไม่พูดหยาม ไม่พูดคำที่ไม่มีประโยชน์ และมโนสุจริตมี 3 อย่างคือ ไม่โลกคิดสักของของผู้อื่น ไม่พยายามทอหาตมกเวร ไม่เห็นผิดจากพุทธศาสนา ความว่า นักปราชญ์นั้นเปรียบเหมือนของที่มีกลิ่นหอม ถ้าผู้ใดคบหาก็จะพาให้มิกลิ่นหอมพุ่ง คือ ความประพฤติทางกาย วาจา ใจ เป็นสุจริต คนพาลนั้นเปรียบเสมือนของที่มีกลิ่นเหม็น ถ้าผู้ใดคบหาก็จะพาให้เห็นด้วย การประพฤติกว้างทางกาย วาจา ใจ การมจจริตย่อมเนื่องมาจากคนพาล (พระครูศิริปัญญาจารย์. 2511 : 9 - 21)

จากมงคลสูตรนี้สรุปได้ว่า บุคคลใดคบหาสมาคมด้วยนักปราชญ์ก็ล้วนก็จะเป็นนักปราชญ์ด้วย บุคคลใดคบหาสมาคมคนพาลก็ย่อมจะเป็นพาลด้วย อาจารย์เป็นพาลศิษย์ก็เป็นพาล คนพาลเปรียบเสมือนยาพิษ บุคคลใดบริโภคเข้าไปแล้วก็คงจะมีวเมา คนพาลเปรียบเหมือนปลาเน่า เอาไปต้มมาห่อก็พาไปต้มเหมือนเช่นปลาเน่า คนพาลพาสันดานให้เป็นบาปหยาบเข้า ย่อมชักพาให้ไปสู่อบายภูมิทั้ง 4 คนพาลย่อมนำมาซึ่งความฉิบหายชาตินี้และชาติหน้า ดังนั้นบุคคลจึงพึงคบแต่คนดีเท่านั้น

คุณสมบัติและหน้าที่ของกัลยาณมิตร

กัลยาณมิตรในแง่ที่เป็นผู้ซึ่งผู้อื่นควรเข้าไปคบหาเสวนา คือ ต้องมีลักษณะของคนดี เป็นลักษณะเฉพาะตัวของเขา หรือที่เรียกว่า บัณฑิต ดังคำกล่าวของพระราชวรมุนี (2529 : 638) ว่า ลักษณะของบุคคล 4 จำพวกที่พึงทราบว่าเป็นมิตรมีใจงามคือ มิตรอุปการะ... มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข... มิตรแนะนำประโยชน์... มิตรมีใจรัก

1. พึงทราบ มิตรผู้มีใจงาม มิตรอุปการะโดยฐานะ 4 คือ เพื่อนประมาทช่วยรักษา มิกิจจำเป็นช่วยออกทรัพย์สินให้เกินกว่าจะออกปาก

2. พึงทราบ มิตรผู้มีใจงาม ชนิดร่วมสุขร่วมทุกข์โดยฐานะ 4 คือ บอกความลับแก่เพื่อน... รักษาความลับเพื่อน... มีภัยอันตรายไม่ละทิ้ง... แม้ชีวิตก็สละได้เพื่อน ประโยชน์แก่เพื่อน

3. พึงทราบ มิตรผู้มีใจงาม ชนิดแนะนำประโยชน์ โดยฐานะ 4 คือ ห้ามปราม จากความชั่ว... ให้ตั้งอยู่ในความดี... ให้ฟังสิ่งที่ยังไม่รู้ไม่เคยฟัง... บอกทางสวรรค์ให้

4. พึงทราบ มิตรผู้มีใจงาม ชนิดมีใจรัก โดยฐานะ 4 คือ เพื่อนมีทุกข์ปล่อย ไม่สบายใจ... เพื่อนมีสุขพลอยแจ่มชื่นยินดี... เพื่อนดีเตือนเพื่อนชั่วยับยั้งแก้ไข...

เขาสรรเสริญเพื่อน ชั่วพูดเสริมสนับสนุน

และคุณสมบัติของกัลยาณมิตรที่ควรยึดมี 2 ประการ ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นคุณสมบัติ ของกัลยาณมิตรอย่างเลิศคือ ความเป็นผู้กระทำได้จริงกับสิ่งที่สอนแก่ผู้อื่น หรือได้บรรลุผล สำเร็จนั้นด้วยตนเองแล้วจึงสอนเรื่องนั้นแก่ผู้อื่น และความเป็นอิสระที่จะช่วยผู้อื่น ตนเอง ไม่ติดนิงงอยู่ในเครื่องผูกพันเดียวกับที่ เขากำลังติดอยู่อีกอย่างหนึ่ง (พระราชวรมุนี. 2529 : 634 - 638)

และจากกีนพันธ์ นาคะตะ (2529 : 62) ได้กล่าวถึงหน้าที่และ การอนุเคราะห์มิตรที่มิตรหรือผู้ร่วมงานควรปฏิบัติต่อกัน

1. การให้ปัน
2. การเจรจาด้วยถ้อยคำไพเราะ
3. การประนบัติประโยชน์ต่อกัน
4. การมีความจริงใจต่อกัน
5. การวางตนเสมอกัน

อีกทั้งมิตรจะต้องประณติตอบต่อมิตรโดยหลัก 5 ประการคือ

1. รักษามิตรผู้ประมาทแล้ว
2. รักษาทรัพย์สินของมิตรผู้ประมาทแล้ว
3. เมื่อมีภัยเอาเป็นผิงหน้ากันได้
4. ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ
5. นับถือตลอดถึงวงศ์มิตร

และท่านกตติสุนทร (2531 : 20 - 21) ได้สรุปหน้าที่ของมิตรไว้ 5 ประการคือ

1. ต้องรักษามิตรผู้ประมาทแล้ว เมื่อเห็นมิตรมีความประมาทมัวเมาหลงระเริงในอบายมุข คือ ปากแห่งความเลื่อม เช่น มัวเมาในการเป็นนักแสดงหญิง นักเลงสุรา นักเลงการพนัน และคบคนชั่วเป็นมิตร ต้องแนะนำตักเตือนโดยซีโทษในการประณติตบปฏิบัติ เช่นนั้น และแสดงถึงคุณของการตั้งอยู่ในความดีโดย

- 1.1 ห้ามไม่ให้ทำชั่ว
- 1.2 แนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี
- 1.3 ให้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง
- 1.4 บอกทางสวรรค์ให้

2. ต้องรักษาทรัพย์สินของมิตรผู้ประมาทแล้ว คำว่าทรัพย์สินในที่นี้มุ่งเอาทรัพย์สินในภายนอก ได้แก่ สวัสดิภาพทรัพย์สิน และอวัยวะทรัพย์สิน มิตรที่ดีต้องป้องกันรักษามิให้ริบหรี่ไปโดยเหตุอันไม่บังควร หากเกิดมีภัยอันตรายขึ้นก็ช่วยปิดเป่า หาหนทางแก้ไขให้ร้ายกลายเป็นดี ไม่เพิกเฉยโดยถือว่าสุระไม่ใช่

3. เมื่อมีภัยต้องเป็นที่ผิงได้ เมื่อมีภัยอันตรายเกิดขึ้นก็เป็นที่ผิงหน้าของมิตรได้ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือกั้นนั้นก็หาหนทางช่วยเหลือ ไม่นิ่งดูตายปล่อยให้มีิตรเผชิญกับภัยนั้น ๆ ต้องร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน

4. ต้องไม่ละทิ้งเพื่อนในยามวิบัติ เช่น เวลาเกิดวิบากยากเข็ญอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นแก่มิตร ก็เข้าช่วยคิดอ่านในอันจะปลดเปลื้องให้พ้นจากความวิบัตินั้น เสียโดยไม่นิ่งดูตาย ในเมื่อเห็นเพื่อนประสบความทุกข์ร้อน เช่นนั้น

5. ต้องนับถือตลอดทั้งวงวารของมนุษย์ ข้อนี้ได้แก่การคารวะเอื้อเฟื้อต่อผู้ใหญ่และผู้ย่อยในสกุลของมิตร ตั้งแต่บิดามารดาจนถึงญาติทั้งปวงประดุจญาติของตน

พระราชอุทฺทงฺกวิ (2529 : 115 - 122) ได้ชี้แจงถึงลักษณะของเพื่อนที่ดีไว้ในหน้าของคนที่ว่า เพื่อนดีคือเพื่อนแท้ที่มีใจประกอบด้วยเมตตา ชื่อสัตย์ต่อเพื่อนจริง ๆ มี 4 จำพวก ดังนี้

จำพวกที่ 1 เพื่อนมีอุปการะ มีลักษณะ 4 อย่างคือ

1.1 ป้องกันเพื่อนประมาทแล้ว เช่น เห็นเพื่อนมัวหลับอยู่ในที่ซึ่งไม่ปลอดภัยก็นิ่งเฝ้าเพื่อนมิให้ใครขโมยสิ่งของต่าง ๆ ของเพื่อนไป เมื่อเพื่อนตื่นจึงไป นิ่งเฝ้าก็นำไปส่งที่บ้าน หรือที่ปลอดภัย

1.2 ป้องกันทรัพย์สินสมบัติของเพื่อนผู้ประมาทแล้ว เช่น เห็นเพื่อนไปเที่ยว ไม่รักษาบ้านเรือน ก็ช่วยรักษาบ้านเรือนทรัพย์สินสมบัติให้

1.3 เมื่อมีภัยเป็นที่ฝังใจได้ เช่น เมื่อมีภัยอันตรายอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นแก่มิตรก็รับรองว่าอย่างกลัวเลย ก็เพื่อนเช่นเรายังอยู่จะกลัวทำไม แล้วก็ช่วยกำจัดภัยนั้นเสีย

1.4 เมื่อมีธุระก็ช่วยออกทรัพย์ให้เกินกว่าจะออกปาก เช่น เพื่อนมีธุระออกปากว่าจะต้องใช้เงินทองเท่านั้นเท่านี้ ก็ให้มากกว่าที่ออกปากเป็นสองเท่า

จำพวกที่ 2 เพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข มีลักษณะ 4 อย่างคือ

2.1 ขยายความลับของตนแก่เพื่อน คือ เรื่องที่คนควรจะปกปิดเอาไว้ตน ก็ไม่บอกผู้อื่น ขอกเฉพาะเพื่อนเท่านั้น

2.2 ปิดความลับของเพื่อนไม่ให้แพร่พราย คือ ความลับอันใดที่เพื่อนบอกตนแล้ว ตนก็ปกปิดไว้ไม่ให้ผู้อื่นรู้

2.3 ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ ได้แก่ ยามใดที่เพื่อนมีภัยอันตราย เช่น ยากจนลงก็ไม่ยอมละทิ้ง

2.4 แม้ชีวิตก็สละแทนเพื่อนได้ หมายความว่า แม้ชีวิตของตนนั้นก็สละเพื่อเพื่อนได้ หรือช่วยเพื่อนโดยไม่เห็นแก่ชีวิต

จำพวกที่ 3 เพื่อนแนะนำประโยชน์ มีลักษณะ 4 อย่าง คือ

3.1 ห้ามมิให้ทำความชั่ว เช่น เพื่อนจะทำชั่วอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ลักขโมยทรัพย์ของผู้อื่น เป็นต้น ก็ห้ามเสียมิให้ทำ

3.2 ให้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง เช่น เหตุการณ์อันละเอียดอันใดที่เพื่อนยังไม่เคยได้ยินได้ฟัง เมื่อตนทราบแล้วก็เล่าให้ฟัง

3.3 แนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี เช่น แนะนำให้เพื่อนทำความดี
 อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น มีการรักษาศิล 5 โดยเคร่งครัด

3.4 ขอกทางสวรรค์ให้ เช่น ขอกว่าการทำกุศล คือ ให้ทาน รักษา
 ศิล และนังธรรม เป็นต้น เวลาตายแล้วจะได้ไปเกิดในสวรรค์

จำพวกที่ 4 เพื่อนมีความรักใคร่ มีลักษณะ 4 อย่างคือ

4.1 เมื่อทุกข์ก็ทุกข์ด้วย คือ เมื่อได้ยินได้เห็นว่าเพื่อนหรือบริวาร
 ของเพื่อนมีความทุกข์ เพราะเกิดความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็พลอยเป็นทุกข์ไปด้วย
 ประหนึ่งว่าความเสียหายนั้นเกิดขึ้นแก่ตนเอง จึงพลอยไม่สบายใจ

4.2 เมื่อสุขก็สุขด้วย เช่น เมื่อเห็นหรือได้ยินว่าเพื่อนหรือบุตร
 ภรรยา หรือบริวารของเพื่อนมีความเจริญได้ดีมีความสุข เพราะประสบภายศอย่างใดอย่าง
 หนึ่งก็พลอยดีใจด้วย

4.3 ได้เที่ยงคนที่พูดดีเตือนเพื่อน เช่น มีผู้ดีเตือนเพื่อนว่าคนโน้นมี
 รูปร่างวิกลวิการไม่น่าดู ทรกระดูกก็ดำช้า ถ้าเขาพูดถูกก็ห้ามเสียวว่า อย่างพูดอย่างนี้ เอาเรื่อง
 เขามาพูดไม่มีประโยชน์อะไร ถ้าพูดผิดก็คัดค้านอ้างเหตุผลทันที

4.4 รับรองคนที่พูดสรรเสริญเพื่อน เช่น มีผู้สรรเสริญว่าคนโน้นมี
 รูปร่างสวยงามเป็นสง่ามีตระกูล มีความประพฤติเรียบร้อย ก็รับรองว่าท่านพูดถูกก็เพราะ
 เป็นเช่นนั้นจริง ๆ

จากลักษณะและหน้าที่ของกัลยาณมิตรที่กล่าวมานี้ เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของความ
 เป็นมิตร การคบหาสมาคมกับบุคคลต่าง ๆ และควรแก่การเสริมสร้างลักษณะความเป็นมิตร
 ที่ดีตามลักษณะดังกล่าวต่อไป

เกณฑ์การตัดสินคุณธรรมจริยธรรม

เนื่องจากความดีในทางจริยธรรม ไม่ใช่ข้อเท็จจริงแต่เป็นคุณค่าที่ได้จากการ
 ประเมิน จึงเป็นการยากที่จะประเมินให้ได้มาตรฐานเดียวกัน เพราะแต่ละบุคคลอาจจะ
 ประเมินค่าความดีของพฤติกรรมในสถานการณ์เดียวกันแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนด
 เกณฑ์การตัดสินความดีสำหรับการวิจัยนี้

ประเทศไทยมีประชากรส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนาไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ของประชากร
 ทั้งหมด และพุทธศาสนาได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยเป็น
 อย่างยิ่ง แม้คนไทยบางส่วนจะนับถือศาสนาอื่นหรือได้รับอิทธิพลจากศาสนาอื่นบ้างก็ตาม แต่

ทุกศาสนาที่สอนให้คนทำความดี และละเว้นความชั่ว ซึ่งสอดคล้องกับคำสอนของพุทธศาสนา
ในชั้นโลกียธรรมอยู่แล้ว ฉะนั้นเกณฑ์ตัดสินความดีในสังคมไทย จึงควรให้เกณฑ์การตัดสิน
ความดีจากหลักพุทธศาสนามาพิจารณาตัดสินจึงเหมาะสม

ที่มาของเกณฑ์ตัดสินความดี

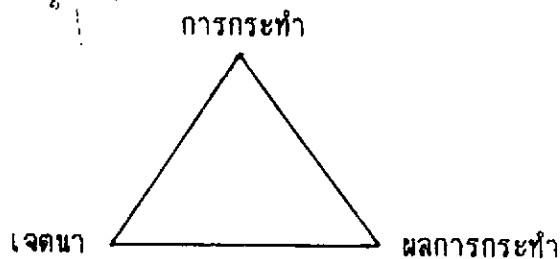
จากหนังสือของกรมการศาสนาซึ่งเขียนโดย พระศรีวิสุทธิโมลี ได้กล่าวถึงพุทธทศน์
ว่า.... เราปรารถนาจะทำกรรมใดด้วย กาย วาจา ใจ กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม
ของเรานี้พึงเป็นไปเพื่อเบียดเบียนตน เบียดเบียนผู้อื่น กายกรรมนั้นเป็นอกุศล มีทุกข์เป็น
กำไร มีทุกข์เป็นวิบาก ดังนั้นไซ้ การเห็นปานนี้เธอไม่พึงกระทำด้วยกาย วาจา ใจ
โดยส่วนเดียว แต่ถ้าเมื่อเธอพิจารณาอยู่พึงรู้อย่างนี้ว่าเราปรารถนาจะทำกรรมใดด้วยกาย
วาจา ใจ กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม ของเหล่านี้ไม่พึงเป็นไปเพื่อเบียดเบียนตน
เบียดเบียนผู้อื่น กายกรรม วชิกรรม มโนกรรมนี้เป็นกุศล มีสุขเป็นกำไร มีสุขเป็นวิบาก
ดังนี้ไซ้ กรรมเห็นปานนั้น เธอจึงทำด้วยกาย วาจา ใจ

จากพุทธทศน์ที่กล่าวมาข้างต้นนี้แสดงว่าหลักพุทธศาสนานั้นยอมรับว่า

1. การกระทำใดไม่ว่าจะเป็นทางกาย วาจา ใจ ที่เจตนาจะให้ตนเอง บุคคลอื่น
ได้รับความเดือดร้อน ได้รับทุกข์ ถือว่าการกระทำนั้นไม่ดี (ชั่ว)
2. การกระทำใดไม่ว่าจะเป็นทางกาย วาจา ใจ ที่เจตนาจะให้ตนเอง บุคคลอื่น
ได้รับความสบาย ได้รับความสุข ถือว่าการกระทำนั้นดี
3. การกระทำในทางจริยธรรมต้องมีเจตนา แล้วจึงทำ หรืออาจจะกล่าวอีกอย่าง
หนึ่งว่า เจตนา นั้นแหละกรรม หรือกรรมย่อมชี้เจตนา
4. ถ้ากระทำดี ย่อมได้รับผลดีเสมอ
5. ถ้ากระทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วเสมอ

แสดงว่า เกณฑ์ตัดสินความดีทางพุทธศาสนามีลักษณะเป็นกระบวนการมีองค์
ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ เจตนา การกระทำ และผลของการกระทำ ดังนั้น
การแสดงออกเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมจึงต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 3 ดังกล่าว
ไม่ใช่เพียงอย่างหนึ่งอย่างใดเพียงสิ่งเดียว ฉะนั้น การตัดสินพฤติกรรมทางจริยธรรมของสังคม
ไทย ซึ่งเป็นชาวพุทธ ส่วนใหญ่จำเป็นต้องพิจารณาทั้งจุดประสงค์และเจตนาของการกระทำ
ลักษณะของการกระทำและผลที่เกิดจากการกระทำนั้นเป็นองค์ประกอบร่วมกัน

รูปแสดงความคิดรวบยอดคุณธรรมเชิงจริยธรรม

การจัดระดับขั้นทางจริยธรรม

การประเมินค่าทางจริยธรรม นอกจากจะอาศัยเกณฑ์ตัดสินความดีทางจริยธรรมแล้ว ยังสามารถจัดระดับขั้นทางจริยธรรมได้อีกด้วย โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นแนวทาง หลักธรรมที่นำมาเป็นพื้นฐานการจัดระดับขั้นทางจริยธรรมในที่นี้คือ พุทธโอวาทกับพุทธจริยา ๓

พุทธโอวาท ๓ มีหลักปฏิบัติ ๓ ข้อ คือ

1. สหุ พยาปสส อกรณั	ไม่ทำชั่วทั้งปวง
2. กุศล สสุปสมุพทา	ทำแต่ความดี
3. สจจิตฺต ปรีโยทปนั	ทำจิตใจของตนให้สะอาดบริสุทธิ์

จากหลักธรรมทั้งสามนี้ สุชีโว ภิกขุ ได้อธิบายให้เห็นถึงขั้นการปฏิบัติธรรมไว้ว่า
 สิ่งที่เราควรทำเป็นไปเพื่อเบียดเบียนตนและผู้อื่น ชื่อว่าความชั่ว การไม่ทำชั่วคือ การงดเว้นการกระทำชั่วที่เราควรทำ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเอง ผู้อื่น เพียงแต่งดเว้นความชั่ว ยังไม่พอ ต้องทำความดีด้วย ความดีคือสิ่งที่ชอบธรรมอันเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น และแม้เว้นความชั่ว ทำความดีแล้ว ถ้าไม่ทำจิตใจให้ผ่องแผ้วก็เว้นชั่วและทำความดีไม่ได้ตลอด เพราะยังไม่ได้ปรับปรุงจิตใจ ซึ่งเป็นต้นเค้าแห่งความดี ละเว้นความชั่ว และทำดีได้อย่างแท้จริง

จากพุทธโอวาท ๓ และคำอธิบายของ สุชีโว ภิกขุ สามารถนำมาสร้างเป็นเกณฑ์จัดระดับขั้นจริยธรรมได้คือ

- ขั้นที่ 1 ทำความชั่วทั้งปวง เป็นการกระทำให้ตนและบุคคลอื่นเดือดร้อน
- ขั้นที่ 2 ไม่ทำความชั่วทั้งปวง เป็นการไม่กระทำให้ตน และบุคคลอื่นเดือดร้อน

ขั้นที่ 3 ทำความดี เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์แก่ตนและบุคคลอื่น

ขั้นที่ 4 ทำจิตใจให้ผ่องใส เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์แก่ตนและบุคคลอื่น
ด้วยจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์

ส่วนพุทธจริยา 3 พระจริยา หรือการบำเพ็ญประโยชน์ของพระพุทธรเจ้าประกอบ
ด้วย

1. นุชัตตจริยา พระพุทธรเจ้าที่ทรงบำเพ็ญประโยชน์ตามหน้าที่ของพระพุทธรเจ้า
2. ญาตัตตจริยา พระพุทธรเจ้าเพื่อประโยชน์แก่พระญาติตามฐานะ
3. โลกัตตจริยา พระพุทธรเจ้าเพื่อประโยชน์แก่โลก

จากพุทธจริยา 3 การบำเพ็ญประโยชน์ของพระพุทธรเจ้า ได้กระทำทั้งต่อตนเอง
ต่อญาติมิตร หรือบุคคลอื่น และต่อโลก หรือสังคมส่วนรวม จึงสามารถนำพุทธจริยา 3 ไป
เสริมสร้างการจิตระดับขั้นนฤติกรรมทางจริยธรรมได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 นฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นการกระทำให้ตน บุคคลอื่น และหรือสังคม
เดือดร้อน

ขั้นที่ 2 นฤติกรรมไม่ทำความชั่ว เป็นการไม่กระทำให้ตน บุคคลอื่น และหรือ
สังคมเดือดร้อน

ขั้นที่ 3 นฤติกรรมทำความดี เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ให้ตน บุคคลอื่น และ
หรือสังคม

ขั้นที่ 4 นฤติกรรมทำความดี เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ให้ตน บุคคลอื่น และ
หรือสังคมด้วยจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์

เนื่องจากการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาจริยธรรมขั้นพื้นฐาน และปรับใช้ให้กับ
คนทั่วไป จึงตั้งเกณฑ์จัดระดับจริยธรรมให้สอดคล้องกับระดับ ศิล - ธรรม คือ ระดับไม่ทำ
ความชั่ว และระดับความดี จึงได้กำหนดระดับขั้นจริยธรรมไว้เป็น 3 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 เป็นนฤติกรรมที่ทำให้ตน บุคคลอื่น และหรือสังคมเดือดร้อน

ขั้นที่ 2 เป็นนฤติกรรมไม่ทำความชั่ว ไม่กระทำให้ตน บุคคลอื่น และหรือสังคม
เดือดร้อน

ขั้นที่ 3 เป็นนฤติกรรมทำความดี กระทำเพื่อประโยชน์ให้ตน บุคคลอื่น และหรือ
สังคม (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. 2530 : 28 - 32)

การวัดคุณธรรม

วิธีการวัดจริยธรรมคุณธรรม มีวิธีการวัดเช่นเดียวกับบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นเรื่องที่วัดได้ยากและซับซ้อน แต่นักจิตวิทยาและนักวัดผลได้พยายามหาวิธีการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพพอที่จะกระตุ้น เพื่อวัดให้ได้ตรงตามลักษณะที่ต้องการได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นที่น่าเชื่อถือซึ่ง ทวี ท่อแก้ว (ทวี ท่อแก้ว และอภรรม สันนิษาล. 2517 : 121) กล่าวว่า ถ้าจะให้ได้ผลที่มีความเที่ยงตรงสูง ควรใช้หลาย ๆ วิธีประกอบกัน ซึ่งพอสรุปวิธีการที่ใช้วัดทั่ว ๆ ไปได้ 5 วิธี ดังนี้

1. วิธีการสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนงตั้งแต่ประสบการณ์อันซับซ้อน เช่น นวัตกรรมของคนเป็นสิ่งที่สังเกตพิจารณาให้ได้เรื่องราวละเอียดถี่ถ้วนได้ยาก เราต้องเลือกสังเกตเพียงปฏิกริยาอันใดอันหนึ่งเป็นคราว ๆ ไป ดังนั้น การสังเกตพฤติกรรมและลักษณะที่บุคคลทั่ว ๆ ไป แสดงออกมีอยู่ 2 แบบ คือ การสังเกตแบบควบคุม เป็นการสังเกตการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่ตั้งไว้โดยเจตนา อีกแบบหนึ่งคือ การสังเกตทั่วไปในชีวิตประจำวันที่บุคคลแสดงออกทั้งสองแบบนี้มีการบันทึกผลตรงตามที่เห็นโดยไม่นำความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องและผู้สังเกตต้องมีการฝึกฝนเป็นพิเศษจึงจะได้ผลดี

2. วิธีรายงานตนเอง มี 2 แบบ คือ

2.1 การวิเคราะห์ตนเอง คือ การให้บุคคลประมาณค่าตัวเองแบบวิเคราะห์ตัวเอง จะเป็นคำถามแบบปรนัย เช่น ความสนใจในวิชาชีวะต่าง ๆ ที่คนคิด และแปลผลเข้าสู่มาตราวัด

2.2 การสัมภาษณ์ คือ การสนทนาระหว่างบุคคล 2 คนอย่างมีจุดหมาย โดยที่ผู้สัมภาษณ์เตรียมคำถามมาและจดบันทึกแบบประมาณค่า ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่รู้ตัวว่าถูกทดสอบคุณธรรม

3. วิธีการใช้แบบทดสอบ เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากโดยมีการสร้างแบบทดสอบขึ้นประกอบด้วยคำถามหรือข้อความหลายข้อที่ผู้ทดสอบสร้างขึ้น โดยถือเอาปกติวิสัยของคนทั่วไปเป็นมาตรฐาน หัวข้อคำถามหรือสถานการณ์ที่สร้างขึ้นมักจะเกี่ยวข้องกับผู้ถูกทดสอบหรือสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมที่ทำอยู่เสมอ ๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้น ๆ ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือกับผู้ทดสอบ จึงจะได้ผลเพื่อให้การสอบเป็นไปตามวัตถุประสงค์

4. วิธีการศึกษาความเห็นจากคนอื่น เป็นวิธีการที่ผู้วัดสร้างแบบสอบถามขึ้น เมื่อถามบุคคลอื่นว่ามีความรู้สึกต่อบุคคลนั้นอย่างไร เช่น ครู ผู้ปกครอง เพื่อน เป็นต้น

5. วิธีให้สร้างจินตนาการ เป็นวิธีที่ผู้วัดได้จัดสิ่งเร้าขึ้นมาให้บุคคลแสดง พฤติกรรมตอบสนอง เช่น เล่าเรื่องจากรูปที่นำมาให้ดูเป็นตัวอย่าง ได้แก่ แบบทดสอบของ โรซาร์ท เป็นรูปภาพที่เกิดจากหยดหมึก ให้สร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่องจากภาพที่กำหนดให้ ให้เติมข้อความที่ไม่สมบูรณ์ ให้แสดงออกโดยการวาดภาพ เป็นต้น ซึ่งต้องใช้ผู้ทดสอบ ที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี

แมคควอร์ ได้สรุปไว้ว่า ความรู้สึกเป็นคุณลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตาม ความคิด ความเชื่อ ถ้าบุคคลมีความคิดในแง่ดีต่อสิ่งใดก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะกระทำออกมาในรูปประเพณีปฏิบัติโดยการยอมรับ ซึ่งเป็นการกระทำที่สามารถ สังเกตเห็นได้ (Mcquire. 1969 : 151 - 156) ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2523 : 240) ที่ได้สรุปไว้ว่า ความรู้สึกเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม ถ้ามีความรู้สึกที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ตรงกันข้าม ถ้ามีความรู้สึกไม่ดี ก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหา โดยการถอยหนี หรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการวัด โดยสร้าง เป็นแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ เป็นการกำหนดสถานการณ์สั้น ๆ ขึ้นมา และให้เลือกตอบ ตามความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่เคยแสดงออก เพราะการถามลักษณะที่แท้จริงของบุคคลโดยการถามโดยตรงนั้น ผู้ตอบอาจตอบโดยเสแสร้งได้ ดังนั้นจึงควรมีเงื่อนไขหรือสถานการณ์ นำก่อน แล้วจึงให้ผู้ตอบตอบว่าถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ จะมีความรู้สึกว่าจะปฏิบัติ หรือ คิดว่าจะปฏิบัติอย่างไร

วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม

ในการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรม มีหลักการสร้างทำนองเดียวกันกับการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ ซึ่ง เชิดศักดิ์ โฆवालินธุ์ (2520 : 13 - 17) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการวัด การวางแผนในขั้นนี้เป็นการวางโครงการล่วงหน้าว่า ในการวิจัยหรือการสอบวัดนั้นต้องการวัดตัวแปรใด จะสอบวัดกับใคร วัดเพื่ออะไร หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการวางโครงร่างของการวิจัยก็ได้ กล่าวคือในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัย จะต้องกำหนดขอบเขตของการวัด และอธิบายลักษณะของตัวแปรให้แจ่มแจ้งว่า พฤติกรรมหรือ ตัวที่วัดนั้นมีองค์ประกอบอย่างไร และจะสร้างนิยามปฏิบัติการได้เช่นไร

4.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ผลของการวัดนั้นสามารถบอกระดับหรือความเข้มข้นของลักษณะนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือเพียงใด มีความคลาดเคลื่อนในการดำเนินการวัดมากน้อยเพียงใด

4.3 ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายความว่า เครื่องมือหรือแบบทดสอบนั้นมีความชัดเจนในตัวของมันเองมากน้อยเพียงใด ในการที่จะเป็นสื่อหรือช่วยให้อินทรีย์ตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของการสร้างแบบสอบถาม ตลอดจนระบบของการให้คะแนน หรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงคุณลักษณะเป็นที่น่าเชื่อถือ และนำไปใช้โดยทั่วไปหรือไม่ ในการแปลความหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

การศึกษานักพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก ในต่างประเทศได้ให้ความสนใจและศึกษามานานแล้ว และมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ โดยการศึกษานักพัฒนาการทางจริยธรรมก็คือเครื่องมือการวัดจริยธรรม เพื่อให้การวัดเป็นไปอย่างถูกต้องตรงกับสถานการณ์ความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ของการนำไปใช้ให้ได้ผลถูกต้อง ซึ่งมีผู้ได้สร้างเครื่องมือวัดที่สำคัญ ๆ หลายท่าน ดังจะยกกล่าวไว้ดังนี้

เปียเจต์ (Piaget. 1960 : 118 - 122) ได้เริ่มทำการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบทดสอบสถานการณ์คู่ โดยผูกเรื่องให้เป็นสถานการณ์ขึ้นมา 5 คู่ ในแต่ละคู่จะเป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์อื่น ๆ ที่แตกต่างกันในเรื่องของความตั้งใจและแรงจูงใจ เนื่องจากเด็กที่ใช้ทำการศึกษาเป็นเด็กเล็กอายุไม่เกิน 10 ปี โดยเล่าเรื่องที่ผูกให้เด็กฟังทีละคู่ และสัมภาษณ์ตามข้อคำถามที่เตรียมไว้ มีการบันทึกข้อมูลและให้คะแนนตามเกณฑ์การวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 เกณฑ์ สถานการณ์ที่สร้างขึ้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับการลักขโมย การขูดเหง้า การเซ็งเข้าตามตัวอย่าง

ก. อลเฟรดได้พบเพื่อนเด็กเล็ก ๆ ของเขาซึ่งยากจนมาก เพื่อนได้บอกกับเขาว่าไม่มีอาหารในมือเย็นนี้ เพราะที่บ้านไม่มีอะไรที่ทานได้เลย ดังนั้นอัลเฟรดจึงได้ไปที่ร้านเบเกอรี่ ซึ่งโดยที่ตัวเขาเองก็ไม่มีเงิน เขาคอยจนกระทั่งเจ้าของผลอ์กขโมยขนมวิ่งออกไปให้เพื่อนของเขา

ข. เอนรีได้ไปที่ร้านค้า เธอเห็นแถบริบบิ้นที่สวยงามมากอยู่บนโต๊ะ เธอคิดว่ามันสวยมากถ้าได้ไปติดที่ชุดของเธอ ดังนั้น เมื่อเจ้าของร้านผลอเธอก็ขโมยริบบิ้นนั้นวิ่งออกมาทันที

หลังจากเล่าเรื่องให้เด็กฟัง จะพูดซ้ำในเรื่องที่ถูกตั้งคำถามเด็กว่า "แล้วอีกเรื่องล่ะ" เมื่อเด็กตอบแล้วก็ถามต่อว่า "เด็กทั้งสองน่าตำหนิเท่ากันหรือไม่" "ใครน่าตำหนิมากกว่ากัน" "ทำไม"

จากการศึกษาของโคลเบอร์ก ได้สร้างแบบทดสอบในแบบปลายเปิด โดยผูกเรื่องเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมขึ้นมา ภายในเรื่องจะเป็นเหตุการณ์ขัดแย้งระหว่างความต้องการส่วนตัวกับกฎเกณฑ์ของหมู่คณะหรือสังคม หลังจากเล่าเรื่องให้ผู้ถูกทดสอบได้ฟังแล้ว ก็จะมีคำถามที่ให้ตอบและเหตุผลเช่นนั้น จากนั้นก็เอาเหตุผลมาพิจารณาว่าส่วนใหญ่อยู่ในจริยธรรมขั้นใดใน 3 ระดับ และ 6 ขั้น ที่โคลเบอร์กได้ศึกษาไว้ แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมี 2 ชุด คือ ชุด A และชุด B แต่ละชุดมีเรื่องราว 3 เรื่อง แต่ละเรื่องมีเรื่องราวที่จะพิจารณา 2 ประเด็น ชุด B ใช้สำหรับสอบซ้ำและมีประเด็นเหมือนชุด A แต่เรื่องราวไม่เหมือนกัน ตัวอย่างสถานการณ์เรื่องหนึ่งในชุด A มีดังนี้

เรื่องที่ 1

ในยุโรปมีผู้หญิงคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แพทย์แนะนำว่ามียาชนิดหนึ่ง ซึ่งค้นพบโดยเภสัชกรในเมืองเดียวกันที่สามารถช่วยชีวิตเธอไว้ได้ เภสัชกรผู้นั้นคิดราคายา 2,000 เหรียญ คือ คิดเอากำไรเป็น 10 เท่าของราคาทุน สามีของผู้ป่วยชื่อเอนซ์ พยายามไปยืมเงินจากทุกคนที่เขารู้จัก แต่เมื่อรวมกันแล้วก็ได้ครึ่งหนึ่งของราคา ยาเขาบอกกับเภสัชกรว่า ภรรยาของเขากำลังจะตาย และขอร้องให้เภสัชกรลดราคายาลงหรือขอผลัดไปจ่ายวันหลัง แต่เภสัชกรตอบว่าไม่ได้ เอนซ์สิ้นหวัง และตัดสินใจเข้าไปขโมยยาจากร้านขายยา เพื่อช่วยชีวิตภรรยาของเขา

คำถามที่ให้ตอบ

1. เอนซ์ควรจะทำเช่นนั้นได้หรือไม่เพราะเหตุใด
2. เป็นหน้าที่ของสามีที่จะขโมยหรือไม่
3. ถ้าท่านกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แต่ท่านมีร่างกายที่แข็งแรงพอ ท่านจะขโมยยาเพื่อช่วยชีวิตตัวเองหรือไม่

วิธีการของโคลเบอร์กนี้ ผู้ตอบต้องใช้ความคิดมากกว่าของเพียเจท์ แต่ก็ยังไม่มีเกณฑ์ประเมินผลที่แน่นอนเหมือนกัน เพราะยังขึ้นอยู่กับคนให้คะแนน อย่างไรก็ตามนักการศึกษาหลายท่านก็ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรม ก็ยังใช้คำถามให้ผู้ตอบตัดสินปัญหาตามแนวของเพียเจท์และโคลเบอร์กอยู่ (Lickona, 1976 : 41 - 45 ; citing piaget and kohlberg. n.d.)

ส่วนเรสต์ (Rest) และคนอื่น ๆ ได้พัฒนาแบบทดสอบที่วัดทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมขึ้น โดยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบของโคลเบอร์ก ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปลายเปิด ซึ่งมีลักษณะแบบเป็นปรนัย และสะดวกแก่การนำไปใช้มากขึ้น และสะดวกแก่การตั้งใจให้ยอมรับเหตุผลในชั้นต่าง ๆ แบบทดสอบที่เรสต์สร้างขึ้นมีชื่อว่า "The Defining Issue Test" (D.I.T.) ซึ่งประกอบด้วยเรื่องราวทั้งหมด 6 เรื่อง แต่ละเรื่องจะถามถึงการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้ตอบต่อปัญหานั้น ๆ โดยมีรูปแบบของการตอบ 2 ตอนคือ ตอน ก. เป็นการประเมินค่าความสำคัญ (Ranking) โดยพิจารณาจากคำถาม 12 ข้อ ในตอน ก. แล้วเลือกอันดับที่สำคัญ 4 อันดับ ซึ่งคำตอบจากตอน ก. และตอน ข. มีความสัมพันธ์กัน

แบบทดสอบของเรสต์นี้ วลี ออมทรัพย์ และคณะ ได้นำแบบทดสอบมาแปลเป็นภาษาไทยโดยอาศัยโครงเรื่องเหมือนเดิม ปรับปรุงสถานการณ์ให้เป็นแบบไทย ๆ นำไปหาค่าความเชื่อมั่นแบบ KR-20 ได้ค่าเท่ากับ 0.65 ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.768 ซึ่งขอยกตัวอย่างแบบทดสอบดังนี้ (อักรอนงค์ ปราโมช. 2525 : 42, 47)

เรื่องนักโทษหนีคุก

ชายคนหนึ่งถูกพิจารณาคดีให้จำคุกเป็นเวลา 10 ปี หลังจากเวลาผ่านไปหนึ่งปี เขาได้หลบหนีไปจากคุก โดยย้ายไปตั้งหลักฐานอยู่ในจังหวัดชายแดนเล็ก ๆ จังหวัดหนึ่ง และเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นทิม เขาทำงานอย่างหนักเป็นเวลาถึง 8 ปีเต็ม จนกระทั่งเขาเก็บเงินได้เพียงพอที่จะประกอบกิจการธุรกิจของเขาเอง เขามีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า คนงานก็ได้รับค่าจ้างสูงมาก นอกจากนี้เขายังบริจาคกำไรให้แก่การกุศล อยู่มาวันหนึ่งนางจันทร์เพื่อนบ้านเก่า จำได้ว่าเขาหนีจากคุกเมื่อ 8 ปีที่แล้ว และตำรวจกำลังต้องการตัวเขา

ควรหรือไม่ที่นางจันทร์จะรายงานเรื่องของนายทิมให้ตำรวจทราบ และจับตัวนายทิมส่งเข้าคุก (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

- ควรรายงาน
- ยังตัดสินใจไม่ได้
- ไม่ควรรายงาน

ตอน ๓ คำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้สำคัญมากน้อยเพียงไร ในการตัดสินใจของท่าน
 ต่อปัญหาข้างต้น กาเครื่องหมาย X ลงในช่องว่างทางซ้ายมือในแต่ละข้อคำถามว่าสำคัญ
 มากน้อยเพียงไร

สำคัญ ที่สุด	สำคัญ มาก	สำคัญ พอควร	สำคัญ น้อย	สำคัญน้อย ที่สุด

1. เวลาที่ผ่านไปนานพอที่จะพิสูจน์ว่า นายทิมไม่ใช่คนแล้ว
2. ทุกครั้งบุคคลหนีจากการลงโทษในคดีอาชญากรรมนั้น จะไม่เป็นการส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมมากขึ้นหรือ
3. จะดีขึ้นไหมถ้าไม่ต้องมีคุก และข้อบังคับเกี่ยวกับกฎหมายบีบบังคับ
4. นายทิมได้ชดใช้หนี้อย่างแท้จริงให้กับสังคมหรือไม่
5. สังคมจะไม่สามารถตอบสิ่งที่สังคมคาดหวังว่าจะได้รับใช้หรือไม่
6. จะมีประโยชน์อะไรในการแยกออกจากสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับคนใจกรุณาคนหนึ่ง
7. คนบางคนทำไม่จึงโหดร้าย และไม่เมตตา ถึงขนาดจะส่งนายทิมกลับเข้าคุก
8. เป็นการยุติธรรมแล้วหรือสำหรับนักโทษคนอื่น ๆ ซึ่งต้องรับโทษอย่างเต็มทีโดยที่นายทิมหนีไปได้
9. นางจันทร์ เป็นเพื่อนที่ดีของนายทิมหรือไม่

สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญพอควร	สำคัญน้อย	สำคัญน้อยที่สุด

- 10. เป็นหน้าที่ของพลเมืองดีที่จะรายงานการหลบหลีกของอาชญากรโดยไม่คำนึงถึงสภาวะในขณะนั้นหรือไม่
- 11. ทำอย่างไรจึงจะเป็นการดีที่สุดที่จะสนองตอบต่อประชาชนและต่อสาธารณชน
- 12. การส่งนายทิมเข้าคุกจะก่อให้เกิดผลดีต่อนายทิม หรือเป็นการปกป้องภัยให้กับคนอื่นหรือไม่

ตอนที่ ๒ จากคำถามข้างบนเลือกข้อความที่มีความสำคัญที่สุด 4 ข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 คือข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 2 คือข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 3 คือข้อ

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือข้อ

ส่วนในประเทศไทยมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมกันมาก เครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่ ผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเองดังจะเสนอต่อไปนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จักษิก. (2520 : 83 - 84)

ได้ทำการวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมขึ้น โดยยึดหลักทฤษฎีของโคลเบอร์ก ประกอบด้วยสถานการณ์ทั้งหมด 10 เรื่อง การตรวจให้คะแนนตามลำดับขั้นเหตุผล คือตอบเหตุผลขั้นที่ 1 ให้ 1 คะแนน ไปจนถึงตอบเหตุผลขั้นที่ 6 ให้ 6 คะแนน ตัวอย่างข้อสอบมีดังนี้

ถ้าข้าพเจ้าเห็นผู้ร้ายกำลังลักทรัพย์ และต่อมาผู้ร้ายถูกจับได้ ตำรวจขอร้องให้
ข้าพเจ้าเป็นพยาน ข้าพเจ้าจะไม่เป็นพยานให้เพราะ

- ถ้าข้าพเจ้าไม่ยอมเป็นพยาน ก็ไม่เป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎเกณฑ์ใด
- ข้าพเจ้ากลัวผู้ร้ายจะแก้แค้นภายหลัง
- การปรักปรำผู้อื่นโดยข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าเขาเป็นผู้ร้ายจริง เป็นสิ่งน่า
ละอายใจเกินกว่าข้าพเจ้าจะทำได้
- เป็นการฉลาดที่จะปฏิเสธไม่ยอมเป็นพยาน เพราะคนอื่น ๆ ก็คงเห็น
ว่าข้าพเจ้าทำถูกต้องแล้ว
- ควรเป็นพยานให้ตำรวจ จะทำให้ข้าพเจ้ามีแต่ทางเสียมากกว่า
- ไม่เป็นการเห็นแก่ตัวที่ข้าพเจ้าปฏิเสธไม่ยอมเป็นพยานถ้าข้าพเจ้ามี
เหตุผลที่สมควร

แบบทดสอบนี้หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ได้ค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ .77

ไลว น้อมงคลอุตม (2528 : 60 - 65, 100 - 108) ได้ทำการสร้าง
แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบบทดสอบ
ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสถานการณ์สมมติ เกี่ยวข้องกับคุณธรรมย่อย 4 ด้าน ๆ ละ 10
สถานการณ์ รวมเป็น 40 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์มีคำถามให้ตอบ 3 คำถามคือ

คำถาม 1 ถามความรู้สึกเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในสถานการณ์สมมติ ซึ่งมี
3 ระดับคือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และความรู้สึกที่กำกวมระหว่างเห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย

คำถาม 2 ถามการเลือกกระทำ เมื่อสมมติให้ผู้ตอบเป็นบุคคลในสถานการณ์ซึ่งมี
ทางเลือก 3 อย่างคือ การกระทำ ไม่กระทำ ไม่แน่ใจ

คำถาม 3 ถามเหตุผลเชิงจริยธรรมในการเลือกกระทำ หรือไม่กระทำตาม
คำตอบในคำถามที่ 2 ซึ่งมีเหตุผล 3 ระดับ ตามระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
โคลเบอร์ก คือ ระดับก่อนเกณฑ์ ระดับตามเกณฑ์ ระดับเหนือเกณฑ์

การให้คะแนน ให้คะแนนรวมเป็นสถานการณ์ ซึ่งคำตอบของข้อคำถามในแต่ละ
สถานการณ์มีดังนี้ คำถามข้อ 1 มีคำตอบว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และตัดสินใจไม่ได้ ให้
คะแนนเป็น -1, 1, 0 คำถามข้อ 2 กระทำ ไม่กระทำ และไม่แน่ใจ ถ้าเป็นสถานการณ์
เชิงลบ ให้ค่าแบบเป็น -1, 1, 0 ตามลำดับ ส่วนคำถามข้อที่ 3 เหตุผลในระดับ
ก่อนเกณฑ์ ตามเกณฑ์ และเหนือเกณฑ์ ให้คะแนน 0, 1, 2 สำหรับเหตุผลในทางที่ดี
ส่วนสาเหตุผลทางลบให้คะแนน 0, -1, -2, ดังตัวอย่างแบบทดสอบดังต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 12 ชม.เซซ

อาจารย์ผาดิตเป็นอาจารย์ประจำชั้นของนักเรียนห้องหนึ่ง ทุกครั้งที่นักเรียนทำความดี ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านเรียนหรือการประพฤติ อาจารย์ผาดิตจะไม่ลืมที่จะยกย่องชมเชยนักเรียนคนนั้นหน้าชั้นเสมอ

1. นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของอาจารย์ผาดิตหรือไม่
 - ก. เห็นด้วย
 - ข. ไม่เห็นด้วย
 - ค. ยังตัดสินใจไม่ได้
2. ถ้านักเรียนเป็นอาจารย์ผาดิต นักเรียนจะทำเช่นนั้นหรือไม่
 - ก. ทำ (ทำต่อข้อ 3(1))
 - ข. ไม่ทำ (ทำต่อข้อ 3(2))
 - ค. ไม่แน่ใจ (ผ่านไปทำข้อ 13)
3. ถ้าทำ เพราะเหตุใด
 - ก. อยากได้ชื่อว่าครูดี
 - ข. เป็นหน้าที่ของครูที่ทำเช่นนั้น
 - ค. การยกย่องชมเชยเป็นการส่งเสริมให้คนทำดียิ่งขึ้น
4. ถ้าไม่ทำ เพราะเหตุใด
 - ก. ไม่มีใครอยากฟังคำยกย่องของคนอื่นมากนัก
 - ข. คำยกย่องสรรเสริญส่วนเป็นสิ่งมายา
 - ค. นักเรียนคนอื่น ๆ อาจจะไม่ค่อยพอใจ

คุณภาพของแบบทดสอบ ค่าความเชื่อมั่นซึ่งหาโดยวิธีการสอบซ้ำจากกลุ่มตัวอย่าง 115 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.953 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 จากการหาค่าโดยคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา และค่าความเที่ยงตรงหาโดยเทคนิคกลุ่มที่รู้ชัดอยู่แล้ว พบว่ามีความเที่ยงตรงสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ส่วนพรรณิ อุ่นศรีเน็ญ (2529) ชาญวิทย์ สุวรรณรอ (2530) และวุฒิรินทร์ เนิมกว่าเก่า (2530) ได้ทำการศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านอริยมรรคมีองค์ 8 ด้าน คีล สมาธิ ปัญญา ตามลำดับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยสร้างแบบทดสอบเป็นชนิดสถานการณ์สมมุติ ซึ่งผูกเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึง

งานวิจัยของชาดูริทย์ สุวรรณรอ (2530 : 50 - 56) ข้อสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบ
สถานการณ์ด้านละ 20 สถานการณ์ จำนวน 3 ด้าน รวมเป็น 60 สถานการณ์ ตั้งตัวอย่าง
แบบทดสอบด้านสัมมาสติ

(00) จิตรีเป็นเพื่อนสนิทและรักกันมากของจิตรา วันหนึ่งจิตรีได้ยินสมศรีว่า
จิตราเป็นคนซึ่ขโมยของลักของเพื่อนเสมอ ถ้าท่านเป็นจิตราท่านจะทำอย่างไร

- ก. ท่อว่าสมศรีแทนเพื่อนรักทันที
- ข. เอามาบอกจิตราพร้อมทั้งบอกให้หาหนทางแก้ไข
- ค. คิดใคร่ครวญถึงผลดี ผลเสียในการที่ตนเองจะตัดสินใจกระทำ

อะไรต่อไป

การให้คะแนน - โดยให้คะแนน 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง ให้คะแนน -1
เมื่อแน่ใจว่าวัดไม่ตรง และให้คะแนน 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจ ซึ่งได้คุณภาพของแบบทดสอบ
ตั้งนี้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งหาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าความเชื่อมั่น

มลิวัลย์ ปารุงการ (2531 : 53 - 58) ได้สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4
ประการ ตามพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ 9 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย
สร้างแบบทดสอบเป็นแบบสถานการณ์สมมติ ซึ่งเป็นเรื่องราวสั้นๆ ที่ประสบในชีวิตประจำวัน
แบ่งเป็น 4 ด้านย่อย ๆ สร้างสถานการณ์ด้านละ 20 สถานการณ์ รวมเป็น 80
สถานการณ์ แต่ละข้อคำถามมีตัวเลือกตั้งตัวอย่าง

(0) ถ้าท่านถูกเพื่อนทำร้ายให้ทำในสิ่งที่ท่านคิดอยู่แล้วว่าตัวเองไม่สามารถทำได้
ท่านจะบอกเพื่อนคนนั้นว่าอย่างไร

- ก. ยอมรับว่าทำไม่ได้เพื่อให้เพื่อนเต็มใจ
- ข. สามารถทำได้เพราะ เพื่อศักดิ์ศรีของตัวเอง
- ค. บอกเพื่อนว่าทำไม่ได้ เพราะความสามารถมีไม่พอ

การให้คะแนนแต่ละข้อมีน้ำหนัก 1, 2, 3 โดยยึดหลักว่า

ให้ 3 คะแนน สำหรับคำตอบที่จัดอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์ ยึดหลักแห่งตนและ
ขั้นการทำอย่างมีเหตุผล และสติสัมปชัญญะ แสดงถึงการมีคุณธรรมในระดับสูง

ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่จัดอยู่ในระดับกฎเกณฑ์ ยึดคำสั่ง และขั้นทำตาม
เพื่อนฝูง การทำตามระเบียบ ซึ่งแสดงถึงการมีคุณธรรมในระดับปานกลาง

ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่จัดอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ ก่อนจริยธรรมและขึ้น
ไม่มีจริยธรรมอะไรเลย และขึ้นการทำเพื่อตนเอง ซึ่งแสดงถึงการมีคุณธรรมในระดับต่ำ
หรือไม่มีเลย ซึ่งระดับการให้คะแนนนี้ยึดตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก เนียเจท์ และเนค
แบบทดสอบชุดนี้หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่า
ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาพัฒนาการของการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรม และจาก
ผลงานการวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ปรากฏว่ายังไม่มีใครสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้าน
กัลยาณมิตรมาก่อนเลย ผู้วิจัยมีความสนใจและสร้างแบบทดสอบนี้ขึ้น โดยสร้างเป็นแบบทดสอบ
ชนิดสถานการณ์เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม ตลอดจน
เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,100 คน จากจำนวน 72 ห้องเรียน ใน 25 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย จำนวน 1,085 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีลำดับขั้นการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มโรงเรียนในเขตบางกอกน้อยมา 50 เปอร์เซ็นต์ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่มได้จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 13 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มนักเรียนจากโรงเรียนทั้งหมดที่ได้จากขั้นที่ 1 มาจำนวน 80 เปอร์เซ็นต์ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีนักเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,085 คน

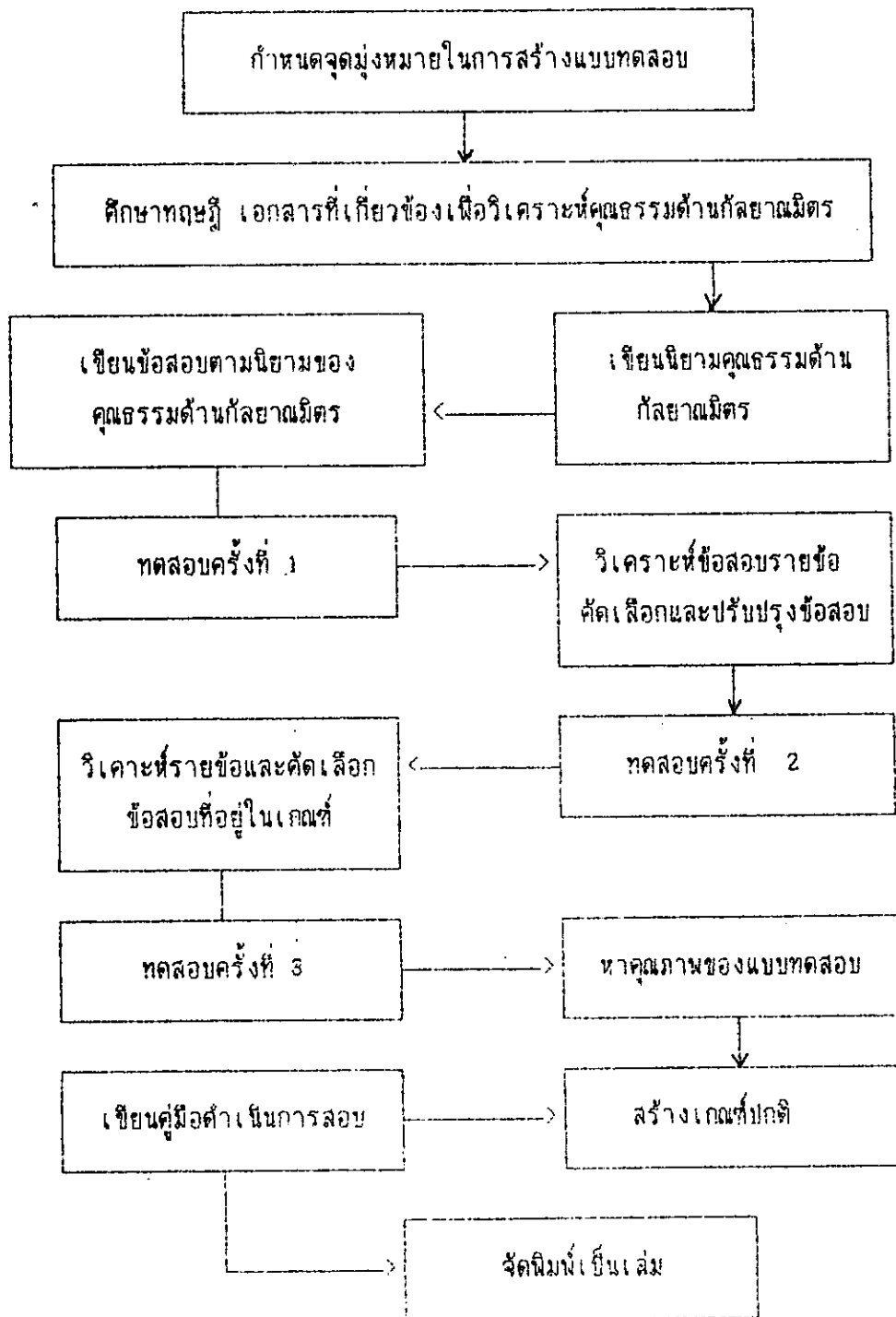
ขั้นที่ 3 สุ่มนักเรียนจากขั้นที่ 2 ออกเป็น 3 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังแสดงรายละเอียดในตาราง

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบแต่ละครั้ง

ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการทดสอบ		
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
วัดบางพลี	43	-	70
วัดสุวรรณาราม	36	75	-
วัดคุลีตาราม	-	30	91
วัดวิมุตยาราม	27	-	28
วัดยางสุทธาราม	-	65	99
วัดรวก	36	-	70
วัดเป่าโรหิตย์	28	-	60
วัดศิริโอสวรรค์	-	30	60
วัดมะลิ	-	30	47
วัดบางขุนนนท์	-	-	45
วัดเจ้าอ๋าม	-	27	-
วัดคงมูลเหล็ก	27	-	35
วัดบางเสาธง	-	-	27
รวม	197	265	623

* วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร

การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบตามลำดับขั้น ดังแสดงในภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงลำดับขั้นของการสร้างแบบทดสอบ

การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนจากแผนผังข้างต้น ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ
 - 1.1 เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร เกี่ยวกับความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง
 - 1.3 เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร
2. ศึกษานิยาม ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์คุณธรรมด้านกัลยาณมิตร
 - 2.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 รวบรวมนิยามของคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร
 - 2.3 หาพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร
3. เขียนนิยามของคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร เป็นนิยามเชิงปฏิบัติการซึ่งสรุปมาจากนิยามที่ได้ค้นคว้ามาจากเอกสารต่างๆ
4. เขียนข้อสอบตามค่านิยามของคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรในแต่ละด้าน
 - 4.1 แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 4 ด้านย่อย ๆ ตามคุณธรรมด้าน 4 ประการ โดยสร้างเป็นแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ (Situation) เป็นสถานการณ์สมมุติที่ประสบในชีวิตประจำวันของนักเรียน ในแต่ละสถานการณ์มี 3 ตัวเลือก
 - 4.2 สร้างแบบทดสอบเป็นสถานการณ์ให้ครอบคลุมคุณธรรมย่อยทั้ง 4 ด้าน โดยสร้างเป็นสถานการณ์ด้านละ 20 สถานการณ์ รวมเป็น 80 สถานการณ์
 - 4.3 การให้คะแนนแต่ละข้อมีน้ำหนักเป็น 0, 1, 2 โดยมีเกณฑ์ดังนี้
 - ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่จัดอยู่ในระดับพฤติกรรมทำความดี ทำเพื่อประโยชน์บุคคลอื่นและสังคม
 - ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่จัดอยู่ในระดับพฤติกรรมไม่ทำความชั่ว ไม่ทำตนให้บุคคลอื่นและสังคมเดือดร้อน
 - ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่จัดอยู่ในระดับที่ทำให้ตน บุคคลอื่นหรือสังคมเดือดร้อน

การให้คะแนนในแต่ละระดับนั้น ตัดสินโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของคะแนนในแต่ละระดับ

4.4 ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบเบื้องต้น ด้านความเที่ยงตรงเชิงนิพจน์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคุณธรรมจริยธรรม พิจารณาตรวจสอบในแต่ละด้านเป็นรายสถานการณ์ว่า วัดได้ตรงกับคุณธรรมในแต่ละด้านหรือไม่ โดยให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดไม่ตรง และให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงหรือไม่

5. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับนักเรียนจำนวน 197 คน

6. วิเคราะห์ข้อสอบจากการทดลองสอบครั้งที่ 1

6.1 เพื่อหาจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนของแบบทดสอบ เช่น การใช้ภาษาในข้อคำถาม การดำเนินการสอบ และเวลาที่ใช้ในการสอบ ซึ่งดูจากเวลาที่เหมาะสมที่นักเรียนส่วนมากทำแบบทดสอบเสร็จ เพื่อใช้กำหนดเวลาในการสอบครั้งที่ 2

6.2 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้ค่า t - test เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ดีคือ ข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปตามเกณฑ์ของเ็ดเวิร์ด (Edwards, 1975 : 153)

7. ทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบจากการปรับปรุงครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับนักเรียนจำนวน 265 คน

8. วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อจากการทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t - test คัดเลือกข้อสอบที่ดี คือ ข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

9. ทดสอบครั้งที่ 3 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกจากการทดสอบครั้งที่ 2 ไปทดสอบกับนักเรียนจำนวน 623 คน

10. ตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบ

10.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ จากคะแนนที่ได้จากการประเมินของเพื่อนร่วมชั้นเรียน จากสูตรการหาสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product Moment correlation coefficient)

10.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยอาศัยเทคนิคกลุ่มรู้ข้ออยู่แล้ว (Known group technique) ว่ามีความ

แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มที่รู้จักนี้ได้จากการประเมินของครูและเพื่อนนักเรียนจำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

10.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร Alpha - coefficient

11. สร้างเกณฑ์ปกติ โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบครั้งที่ 3 ไปคำนวณหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) แล้วเทียบหาค่า T-ปกติ (T - score)

12. เขียนคู่มือการใช้แบบทดสอบ และจัดทำเป็นรูปเล่มซึ่งประกอบด้วย

12.1 โครงสร้างของแบบทดสอบ

12.2 วัตถุประสงค์ในการใช้แบบทดสอบ

12.3 วิธีดำเนินการวัด

12.4 ค่าสถิติและคุณภาพของเครื่องมือ

12.5 เกณฑ์ปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ซึ่งประกอบด้วยคุณธรรม 4 ด้าน ซึ่งสร้างเป็นข้อคำถามชนิดเลือกตอบ โดยสร้างเป็นสถานการณ์ต่างๆไป ตามลักษณะคุณธรรมย่อยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ มิตรอุปการะ มิตรร่วมทุกข์ ร่วมสุข มิตรแนะนำประโยชน์ และมิตรมีความรักใคร่จำนวนด้านละ 20 สถานการณ์ รวมเป็น 80 สถานการณ์ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นสถานการณ์ง่าย ๆ ซึ่งเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เมื่อ นักเรียนอ่านแล้วให้พิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นของ นักเรียนมากที่สุด คำตอบที่นักเรียนเลือกตอบในแต่ละข้อไม่มีข้อใดถูกหรือ ผิดอย่างแท้จริง และไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน จึง ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. วิธีตอบให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ลงในช่อง () ใต้ตัวอักษร ก, ข, หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนตอบในแต่ละข้อความในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านมิติรูปการะ

(0) วิไลกับคันสนีย์เป็นเพื่อนที่เรียนห้องเดียวกันและอยู่หอพักเดียวกันของโรงเรียน ซึ่งพ่อแม่ของทั้งสองจะส่งเงินมาให้ใช้ทุกเดือน มีเดือนหนึ่งวิไลไม่ได้รับเงินเดือน จึงไม่มีเงินใช้ในชว่งนั้นเลย ส่วนคันสนีย์ได้รับเงินเดือนตามปกติ ถ้าท่านเป็นคันสนีย์ท่านจะทำอย่างไร?

- ก. เฉย ๆ จนกว่าวิไลจะมาขอยืมเงินแล้วจึงให้ยืม
- ข. ออกหว่างวิไลหน่อย เดียวเขามาขยืมเงินแล้วไม่คืน
- ค. รับแบ่งเงินให้วิไลยัใช้ไปก่อนจนกว่าเงินเดือนของวิไลจะส่งมาถึง

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านมิติร่วมทุกข์ร่วมสุข

(00) อารินทร์เป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางบ้าน พ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ ไม่สนใจ อารินทร์ จนอารินทร์เกิดความท้อแท้ในการเรียนอย่างมาก จึงได้นำเรื่องต่าง ๆ มาเล่าให้ บุญทวีฟัง มีเพื่อน ๆ มาถามบุญทวีว่าอารินทร์เป็นอะไรไป ถ้าท่านเป็นบุญทวีท่านจะทำอย่างไร?

- ก. บอกเพื่อน ๆ คนอื่นว่าอารินทร์มีเรื่องทางบ้านมากมายไปหมดเท่านั้นเอง
- ข. เล่าเรื่องของอารินทร์ให้เพื่อนทั้งหมดเท่าที่ตนรู้
- ค. บอกเพื่อนคนอื่นว่ามีปัญหานิดหน่อย สักพักก็คงจะไม่มีปัญหาอะไร

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านมิติแนะนำประโยชน์

(000) มนตรีกับสาณิตย์เป็นเพื่อนรักกัน ทั้งสองต่างแข่งขันกันเรียนเพื่อให้ผลการเรียนดี ทั้งสองจึงผลัดกันสอบได้ที่ 1 ก่อนสอบครั้งหนึ่งสาณิตย์ไม่เข้าใจโจทย์คณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อที่ถูกเก็งว่าจะออกข้อสอบ จึงไปถามมนตรีซึ่งเข้าใจดี ถ้าท่านเป็นมนตรีท่านจะทำอย่างไร?

- ก. อธิบายให้สาณิตย์ฟังอย่างคร่าว ๆ
- ข. ขอกสาณิตย์ว่ายังอ่านหนังสือสอบไม่ทัน ไม่มีเวลาอธิบายให้ฟัง
- ค. พยายามอธิบายให้เข้าใจอย่างละเอียดตามที่ตนเข้าใจ

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านมิติความรู้ใคร่

(0000) วันหนึ่งคุณเดินเข้าห้องเรียนในตอนเช้าเห็นเพื่อน ๆ กำลังคุยกันอย่างสนุกสนาน พอจะได้ยินว่าคุณเรื่องของอารีซึ่งเป็นเพื่อนห้องเดียวกัน เพราะอารีลอบตกอยู่เป็นประจำ ถ้าท่านเป็นวันหนึ่งท่านจะทำอย่างไร?

- ก. เพื่อนเพื่อน ๆ ว่าไม่ใช่เรื่องสนุกเลย น่าจะหาทางช่วยมากกว่า
- ข. นั่งฟังอยู่ห่าง ๆ คอยจับขี้ผึ้งถ้าเพื่อนพูดอะไรผิด
- ค. เป็นเรื่องที่น่าสนใจ ต้องขอเข้าร่วมวงสนทนาด้วยคน

การให้คะแนน

ให้คะแนนตามลำดับ คือ ถ้ามีความเป็นกัลยาณมิตรสูงให้ 2 คะแนน

ถ้ามีความเป็นกัลยาณมิตรปานกลางให้ 1 คะแนน

ถ้ามีความเป็นกัลยาณมิตรต่ำให้ 0 คะแนน

จากตัวอย่างสถานการณ์ที่ 0 ข้อ ก, ข, ค ให้คะแนน 0, 1, 2 ตามลำดับ

จากตัวอย่างสถานการณ์ที่ 00 ข้อ ก, ข, ค ให้คะแนน 0, 1, 2 ตามลำดับ

จากตัวอย่างสถานการณ์ที่ 000 ข้อ ก, ข, ค ให้คะแนน 2, 1, 0 ตามลำดับ

จากตัวอย่างสถานการณ์ที่ 0000 ข้อ ก, ข, ค ให้คะแนน 1, 0, 2 ตามลำดับ

เครื่องมือประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

การประเมินพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อใช้ในการหาความเที่ยงตรงตามสภาพและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยสร้างเป็นมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อใช้ในการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มที่รู้ซึ้งอยู่แล้ว และเพื่อนำคะแนนที่ได้จากการประเมินไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน โดยการประเมินนี้ ได้ให้ครูและเพื่อนนักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน เป็นผู้ประเมิน

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรม

- คำชี้แจง
1. แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกมาต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกัน
 2. ให้ท่านประเมินดูว่า เท่าที่ท่านรู้จักผู้ประเมินนั้น เขามีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด โดยใส่ตัวเลขลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมนั้น ๆ ดังนี้

ให้	3	คะแนน	หมายถึง	เขามีลักษณะนิสัยนั้นมาก หรือมีพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะนิสัยอย่างนั้นบ่อยครั้ง
ให้	2	คะแนน	หมายถึง	เขามีลักษณะนิสัยนั้นปานกลางหรือมีพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะนิสัยนั้นนาน ๆ ครั้ง หรือค่อนข้างน้อย
ให้	1	คะแนน	หมายถึง	เขามีลักษณะนิสัยนั้นน้อยมาก หรือมีพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะนิสัยนั้นน้อยมากหรือไม่มีเลย

ลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรม ของนักเรียน	มีนักเรียนที่ถูกประเมิน			
	ค.ญ. บังอร	ค.ญ. มาลี	ค.ช. สมบูรณ์	
<u>มิตรอุปการะ</u> ป้องกันทรัพย์สินของผู้อื่น ช่วยเหลือทางการเงิน				
<u>มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข</u> รักษาความลับของเพื่อนได้ ช่วยเหลือเพื่อนยามมีภัย				
<u>มิตรแนะนำประโยชน์</u> ให้คำแนะนำในสิ่งดีแก่เพื่อน ห้ามปรามไม่ให้เพื่อนกระทำผิด				
<u>มิตรมีความรักใคร่</u> เป็นกัลยาณมิตร สนับสนุนสรรเสริญเพื่อนในทางที่ดี				

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน และนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ เพื่อนำแบบทดสอบไปทดสอบ
2. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง
3. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ วิธีทำแบบทดสอบวัตถุประสงค์ 4 ประการ ตลอดจนวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบทดสอบก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำ
4. นำผลการสอบมาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์รายข้อ และปรับปรุงข้อสอบจากการทดสอบครั้งที่ 1 วิเคราะห์รายข้อ และคัดเลือกข้อสอบที่ดีจากการสอบครั้งที่ 2
5. นำแบบทดสอบวัตถุประสงค์ ซึ่งผ่านการวิเคราะห์รายข้อ ผ่านการปรับปรุง และคัดเลือกมาแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ และหาเกณฑ์ปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบคือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t -test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ลิวัน สายยศ และ อังคนา สายยศ. 2528 : 180 ; อ้างอิงมาจาก Edwards. 1957 : 152 - 154)

$$t = \frac{X_H - X_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
X_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
X_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S^2_L แทน คະแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

3. ค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha coefficient) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_T} \right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S^2_i แทน คະแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S^2_T แทน คະแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

4. ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธี

Known group technique ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2525 : 119)

$$t = \frac{X_H - X_L}{\sqrt{\frac{S^2_{H_1} + S^2_{L_1}}{n_H + n_L}}}$$

เมื่อ t แทน Distribution - t

S^2_H แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

S^2_L แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

X_H แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

X_L แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

5. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร (บังอร ภาภิรมย์ขวัญ. 2523 : 115)

$$r_{xy} = \frac{N\Sigma XY - \Sigma X\Sigma Y}{\sqrt{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2 - N\Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
 ΣX แทน ผลรวมจากผลการวัดตัวแปร X
 ΣY แทน ผลรวมจากผลการวัดตัวแปร Y
 ΣXY แทน ผลรวมจากผลคูณระหว่าง X กับ Y
 $\Sigma X^2, \Sigma Y^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของ X , Y
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

6. หาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) โดยใช้สูตร (สมบูรณ์ ชิตนงษ์ และ สำเริง บุญเรืองรัตน์. 2524 : 92)

$$PR = \frac{100}{n} (cf + \frac{1}{2} f)$$

เมื่อ PR แทน ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์
 f แทน ความถี่ของแต่ละช่วงคะแนน
 cf แทน ความถี่สะสม
 n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

7. หาคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norm) โดยหาคะแนนที่ปกติแบบยึดพื้นที่ใต้โค้งเป็นหลัก (Area Transformation) จากการหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile) แล้วนำค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้ไปเปิดตารางสำหรับเปลี่ยนเป็นคะแนนที่ปกติ (Normalized T - score) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2522 : 148 - 153)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน ค่าความแปรปรวน
SE_{\dots}	แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
CV	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t-Distribution
r_{\dots}	แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
T	แทน คะแนน T-ปกติ (Normalized T-Score)
X_1	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านมิตรอุปการะ
X_2	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข
X_3	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านมิตรแนะนำประโยชน์
X_4	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านมิตรมีใจรัก
X_5	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ดังนี้

1. การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้น
 - 1.1 รายละเอียดเบื้องต้นของแบบทดสอบ
 - 1.2 ความเที่ยงตรงเชิงนิพจน์ (Face Validity)

2. การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1
 - 2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ
 - 2.2 วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
 - 2.3 การปรับปรุงและคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปทดลองครั้งที่ 2
3. การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 2
 - 3.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ
 - 3.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
 - 3.3 การปรับปรุงและคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปทดลองรอบครั้งที่ 3
4. การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 3
 - 4.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ
 - 4.2 การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ
 - 4.3 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)
 - 4.4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบทดสอบโดยวิธีเทคนิคกลุ่มที่รู้คำตอบอยู่แล้ว (Known Group Technique)
 - 4.5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน
 - 4.6 คชแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้น
 - 1.1 รายละเอียดเบื้องต้นของแบบทดสอบแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ด้านย่อย คือ
 - 1.1.1 แบบทดสอบวัดด้านมิตรอุปการะ
 - 1.1.2 แบบทดสอบวัดด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข
 - 1.1.3 แบบทดสอบวัดด้านมิตรแนะนำประโยชน์
 - 1.1.4 แบบทดสอบวัดด้านมิตรมีใจรัก
 - 1.2 ความเที่ยงตรงเชิงนิมิช (Face Validity)

ในการประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและผู้เชี่ยวชาญทางศาสนาพุทธ จำนวน 5 ท่านเป็นผู้พิจารณาข้อสอบเป็นรายข้อ แบบทดสอบเบื้องต้นมีจำนวน 120 ข้อ พร้อมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไข

ข้อสอบทางด้านภาษา เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผลการพิจารณาแบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่า มีความสอดคล้องกันเป็นรายข้อตั้งแต่ 60 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ได้ข้อสอบผ่านการพิจารณาขึ้นต้นจำนวน 100 ข้อ

2. การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1

2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ

เมื่อนำแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตรทั้ง 4 ด้าน ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบทั้ง 4 ด้าน และ รวมทั้งฉบับดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งสี่ด้าน และรวมทั้งฉบับจากการทดสอบครั้งที่ 1

แบบทดสอบ	N	n	เวลา (นาที)	\bar{X}	S	CV	r_{cc}
X1	197	25	20	39.604	6.434	16.458	.820**
X2	197	25	20	38.939	6.742	17.814	.812**
X3	197	25	20	41.599	7.279	17.498	.847**
X4	197	25	20	38.132	6.600	17.308	.785**
X5	197	100	80	158.695	23.664	14.912	.939**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตรทั้ง 4 ด้าน จำนวนด้านละ 25 ข้อ คะแนนเต็มด้านละ 50 คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบด้านละ 20 นาที มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 38.132 ถึง 41.599 แบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิตรมีใจรักมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 6.434 ถึง 7.279 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมีค่าตั้งแต่ 16.458 ถึง 17.498 แบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิตรอุปการะมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและ

ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำสุด ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ .785 ถึง .847 โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้านมิติรณะไวประโยชน์มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิติรามีใจรักมีค่าความเชื่อมั่นต่ำสุด ซึ่งทุกด้านมีค่าความเชื่อมั่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนแบบทดสอบทั้งฉบับ จำนวน 100 ข้อ คะแนนเต็ม 200 คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ 80 นาที ค่าเฉลี่ย 158.695 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 23.664 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 14.912 และมีค่าความเชื่อมั่น .939 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ซึ่งมีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำจำนวน 49 คน และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 3, 4, 5 และ 6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม
กัลยาณมิตร ด้านมิตรอุปการะ จากการทดสอบครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	2.000	0.000	1.760	0.270	6.620	คัดเลือกไว้
2	2.000	0.000	1.570	0.375	8.030	คัดเลือกไว้
3	2.000	0.000	1.550	0.500	4.450	คัดเลือกไว้
4	1.857	0.125	1.180	0.530	5.860	คัดเลือกไว้
5	2.000	0.000	1.530	0.629	4.148	คัดเลือกไว้
6	1.979	0.020	1.326	0.516	5.402	คัดเลือกไว้
7	1.857	0.125	1.020	0.562	7.068	คัดเลือกไว้
8	1.878	0.110	1.347	0.689	4.158	คัดเลือกไว้
9	1.980	0.020	1.204	0.874	5.242	คัดเลือกไว้
10	1.980	0.020	1.327	0.683	5.452	คัดเลือกไว้

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2		
11	0.265	0.449	0.714	0.708	-2.922	ตัดออก
12	1.837	0.139	1.184	0.361	6.464	คัดเลือกไว้
13	1.959	0.040	1.224	0.636	6.257	คัดเลือกไว้
14	1.980	0.020	1.224	0.594	6.754	คัดเลือกไว้
15	1.980	0.020	1.286	0.708	5.694	คัดเลือกไว้
16	1.959	0.340	1.163	0.681	5.514	คัดเลือกไว้
17	1.959	0.340	1.000	0.708	6.557	คัดเลือกไว้
18	1.980	0.020	1.061	0.684	7.667	คัดเลือกไว้
19	1.735	0.199	1.184	0.611	4.285	คัดเลือกไว้
20	1.980	0.020	1.163	0.598	7.274	คัดเลือกไว้
21	1.959	0.340	1.163	0.639	5.630	คัดเลือกไว้
22	1.245	0.189	0.959	0.748	2.068	ตัดออก
23	1.980	0.020	1.122	0.651	7.332	คัดเลือกไว้
24	1.959	0.340	1.265	0.532	5.202	คัดเลือกไว้
25	1.347	0.398	1.102	0.552	1.759	ตัดออก

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิติรูปการะ
จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.922 ถึง 8.030 มีข้อที่มีค่าอำนาจไม่ถึงเกณฑ์ของ
เอดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 153) คือ $t < 1.75$ จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 11
และตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ คือข้อ 22 และ 25 จึงตัดออกไปทดสอบครั้งต่อไป

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรมภักษยานมิตร
ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ จากการทดสอบครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.980	0.020	1.388	0.617	5.190	คัดเลือกไว้
2	1.959	0.040	1.122	0.776	6.486	คัดเลือกไว้
3	2.000	0.000	1.449	0.376	6.290	คัดเลือกไว้
4	1.980	0.020	1.367	0.612	5.398	คัดเลือกไว้
5	1.061	0.059	1.061	0.350	0.000	ตัดออก
6	1.898	0.094	1.224	0.803	5.010	คัดเลือกไว้
7	2.000	0.000	1.143	0.792	6.741	คัดเลือกไว้
8	1.980	0.020	1.224	0.636	5.788	คัดเลือกไว้
9	2.000	0.000	1.449	0.586	5.038	คัดเลือกไว้
10	1.673	0.349	0.837	0.639	5.887	คัดเลือกไว้
11	2.000	0.000	0.837	0.639	5.502	คัดเลือกไว้
12	2.000	0.000	1.184	0.570	7.566	คัดเลือกไว้
13	1.939	0.587	1.245	0.647	4.373	คัดเลือกไว้
14	1.939	0.587	1.000	0.625	5.970	คัดเลือกไว้
15	2.000	0.000	1.163	0.681	7.100	คัดเลือกไว้
16	1.102	0.344	1.122	0.693	-0.137	ตัดออก
17	2.000	0.000	1.224	0.553	7.300	คัดเลือกไว้
18	1.898	0.094	1.306	0.592	5.000	คัดเลือกไว้
19	1.714	0.208	0.837	0.598	6.838	คัดเลือกไว้
20	1.796	0.166	1.122	0.568	5.506	คัดเลือกไว้
21	2.000	0.000	1.162	0.635	7.890	คัดเลือกไว้

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
22	1.408	0.246	0.714	0.625	5.210	คัดเลือกไว้
23	1.959	0.082	0.898	0.760	8.090	คัดเลือกไว้
24	1.939	0.057	0.980	0.645	8.010	คัดเลือกไว้
25	1.771	0.178	1.143	0.583	5.079	คัดเลือกไว้

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิติรวมทุกข้อรวมลู่ข จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -0.137 ถึง 8.090 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) คือ $t < 1.75$ จำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 5 และข้อ 16 จึงตัดออก ในการทดสอบครั้งต่อไป

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ จากการทดลองครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.980	0.020	1.755	0.272	2.915	ตัดออก
2	1.980	0.020	1.489	0.380	5.430	คัดเลือกไว้
3	2.000	0.000	1.306	0.759	5.576	คัดเลือกไว้
4	2.000	0.000	1.388	0.617	5.454	คัดเลือกไว้

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
5	1.367	0.862	0.898	0.802	2.945	ตัดออก
6	2.000	0.000	1.449	0.544	5.229	ตัดเลือกไว้
7	2.000	0.000	1.388	0.617	5.454	ตัดเลือกไว้
8	1.857	0.125	1.184	0.736	5.007	ตัดเลือกไว้
9	1.959	0.040	1.184	0.570	6.946	ตัดเลือกไว้
10	2.000	0.000	1.306	0.634	6.101	ตัดเลือกไว้
11	1.898	0.094	1.102	0.677	6.346	ตัดเลือกไว้
12	1.980	0.020	1.327	0.599	5.810	ตัดเลือกไว้
13	2.000	0.000	1.428	0.583	5.244	ตัดเลือกไว้
14	1.939	0.059	1.204	0.791	5.580	ตัดเลือกไว้
15	1.878	0.110	1.224	0.594	5.456	ตัดเลือกไว้
16	1.959	0.040	1.041	0.665	7.653	ตัดเลือกไว้
17	1.959	0.040	1.184	0.695	6.328	ตัดเลือกไว้
18	1.980	0.020	1.224	0.511	7.260	ตัดเลือกไว้
19	1.918	0.160	1.020	0.854	6.242	ตัดเลือกไว้
20	1.878	0.110	1.184	0.570	5.891	ตัดเลือกไว้
21	2.000	0.000	1.163	0.806	6.526	ตัดเลือกไว้
22	1.959	0.040	1.327	0.558	5.721	ตัดเลือกไว้
23	1.980	0.020	0.755	0.564	11.220	ตัดเลือกไว้
24	1.980	0.020	0.939	0.767	9.214	ตัดเลือกไว้
25	1.959	0.040	0.898	0.552	9.652	ตัดเลือกไว้

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิติรณะนำประโยชน์
จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.915 ถึง 11.220 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนก
สูงกว่าเกณฑ์ของเ็ดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 153) คือ $t > 1.75$
ตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออกในการทดสอบครั้งต่อไป

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดคุณธรรม
กัลยาณมิตร ด้านมิติรณะมีใจรัก จากการทดลองสอบครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.755	0.230	0.918	0.660	6.210	คัดเลือกไว้
2	1.959	0.040	1.489	0.422	4.840	คัดเลือกไว้
3	1.694	0.214	1.102	0.551	4.729	คัดเลือกไว้
4	1.816	0.153	1.184	0.611	5.060	คัดเลือกไว้
5	1.776	0.178	0.939	0.684	6.310	คัดเลือกไว้
6	1.939	0.059	1.061	0.600	7.570	คัดเลือกไว้
7	1.918	0.118	1.122	0.735	6.030	คัดเลือกไว้
8	2.000	0.000	1.102	0.760	7.210	คัดเลือกไว้
9	1.735	0.199	0.918	0.618	6.327	คัดเลือกไว้
10	2.000	0.000	1.388	0.567	5.640	คัดเลือกไว้
11	2.000	0.000	1.265	0.741	5.977	คัดเลือกไว้
12	2.000	0.000	1.408	0.705	4.935	คัดเลือกไว้
13	1.980	0.020	1.245	0.605	7.951	คัดเลือกไว้
14	1.694	0.342	1.082	0.576	4.470	คัดเลือกไว้
15	2.000	0.000	1.286	0.667	6.12	คัดเลือกไว้

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
16	1.755	0.189	1.286	0.583	3.736	คัดเลือกไว้
17	1.980	0.020	1.224	0.803	5.83	คัดเลือกไว้
18	2.000	0.000	1.020	0.812	7.613	คัดเลือกไว้
19	1.714	0.250	1.061	0.642	4.840	คัดเลือกไว้
20	2.000	0.000	1.245	0.730	6.185	คัดเลือกไว้
21	1.184	0.153	1.080	0.493	0.906	ตัดออก
22	1.939	0.100	1.204	0.541	6.426	คัดเลือกไว้
23	1.604	0.509	0.939	0.809	4.603	คัดเลือกไว้
24	1.939	0.100	0.980	0.770	7.197	คัดเลือกไว้
25	0.425	0.439	0.612	0.576	-2.55	ตัดออก

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิติมีใจรัก จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -2.550 ถึง 7.951 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ของเอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) คือ $t < 1.75$ จำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 21 และ ข้อ 25 จึงตัดออกในการทดสอบครั้งต่อไป

2.3 การปรับปรุงและคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบครั้งที่ 1 พบว่าค่าถ่วงขงข้อยังมีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ ดังนั้นในการคัดเลือกข้อสอบเพื่อรวบรวมเป็นฉบับใหม่ นำไปทดสอบในครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้ตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ และข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออกเหลือข้อที่ใช้ได้แต่ละด้านย่อยดังนี้

แบบทดสอบด้านมิตรอุปการะ จำนวน 22 ข้อ

แบบทดสอบด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข จำนวน 23 ข้อ

แบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์ จำนวน 23 ข้อ

แบบทดสอบด้านมิตรมีใจรัก จำนวน 23 ข้อ

3. การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 2

3.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ

เมื่อนำแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตรทั้ง 4 ด้าน ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบทั้ง 4 ด้าน และรวมทั้งฉบับตั้งแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้ง 4 ด้าน จากการทดลอง สอบครั้งที่ 2

แบบทดสอบ	N	n	เวลา (นาท)	\bar{X}	S	CV	r_{LL}
X1	265	22	15	37.608	4.391	11.676	.730 ^{**}
X2	265	23	15	37.796	5.472	14.478	.779 ^{**}
X3	265	23	15	39.778	5.621	14.131	.801 ^{**}
X4	265	23	15	37.381	5.629	15.058	.774 ^{**}
X5	265	91	60	152.563	17.281	11.327	.912 ^{**}

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดคุณธรรมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านมิตรอุปการะ มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข มิตรแนะนำประโยชน์ และมิตรมีใจรัก มีจำนวนข้อสอบ 22, 23, 23 และ 23 ข้อ ตามลำดับ มีคะแนนเต็ม 44, 46, 46 และ 46 ตามลำดับ ใช้เวลาสอบด้านละ 15 นาที มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 37.381 ถึง 39.778 แบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิตรมีใจรักมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 4.391 ถึง 5.629 ค่าสัมประสิทธิ์

การกระจายมีค่าตั้งแต่ 11.676 ถึง 15.058 แบบทดสอบด้านมิติรมีใจรัก็มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิติรูปการะมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำสุด ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ .730 ถึง .801 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้านมิติรแนะนำประโยชน์มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิติรูปการะมีค่าความเชื่อมั่นต่ำสุด ซึ่งทุกด้านมีค่าความเชื่อมั่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนแบบทดสอบทั้งฉบับจำนวน 91 ข้อ คะแนนเต็ม 182 คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที ค่าเฉลี่ย 152.563 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.281 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 11.327 และค่าความเชื่อมั่น .912 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ซึ่งมีกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ กลุ่มละ 66 คน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t - test ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 8, 9, 10 และ 11

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กลัยามเมตร ด้านมิติรูปการะ จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.970	0.029	1.537	0.945	4.893	คัดเลือกไว้
2	2.000	0.000	1.746	0.404	3.266	ตัดออก
3	2.000	0.000	1.806	0.219	3.391	คัดเลือกไว้
4	1.746	0.192	1.284	0.449	4.731	คัดเลือกไว้
5	2.000	0.000	1.776	0.298	3.359	คัดเลือกไว้
6	1.925	0.070	1.448	0.372	5.878	คัดเลือกไว้
7	1.806	0.159	1.448	0.403	3.914	คัดเลือกไว้

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
8	1.896	0.095	1.493	0.466	4.405	คัดเลือกไว้
9	1.985	0.015	1.746	0.374	3.134	ตัดออก
10	2.000	0.000	1.657	0.441	4.231	คัดเลือกไว้
11	1.746	0.192	1.313	0.370	4.725	คัดเลือกไว้
12	1.940	0.057	1.254	0.435	8.051	คัดเลือกไว้
13	2.000	0.000	1.388	0.544	6.791	คัดเลือกไว้
14	1.985	0.015	1.522	0.465	5.465	คัดเลือกไว้
15	1.985	0.015	1.299	0.667	6.805	คัดเลือกไว้
16	1.970	0.029	1.567	0.461	4.709	คัดเลือกไว้
17	1.970	0.029	1.433	0.674	5.246	คัดเลือกไว้
18	1.746	0.192	1.194	0.694	4.944	คัดเลือกไว้
19	1.970	0.029	1.343	0.593	6.507	คัดเลือกไว้
20	1.881	0.107	1.269	0.654	5.743	คัดเลือกไว้
21	1.448	0.281	0.731	0.442	6.896	คัดเลือกไว้
22	1.955	0.043	1.179	0.755	7.108	คัดเลือกไว้

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิติรูปการะ จำนวน 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.134 ถึง 7.108 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) คือ มีค่า $t > 1.75$ ทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัด
คุณธรรมกัลยาณมิตร ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.985	0.015	1.761	0.356	3.236	ตัดออก
2	1.910	0.082	1.284	0.721	5.722	คัดเลือกไว้
3	2.000	0.000	1.597	0.396	5.243	คัดเลือกไว้
4	1.925	0.070	1.448	0.554	4.948	คัดเลือกไว้
5	1.925	0.070	1.373	0.541	5.785	คัดเลือกไว้
6	1.985	0.015	1.597	0.517	4.355	คัดเลือกไว้
7	2.000	0.000	1.358	0.627	6.633	คัดเลือกไว้
8	2.000	0.000	1.522	0.556	5.242	คัดเลือกไว้
9	1.761	0.356	0.806	0.644	8.025	คัดเลือกไว้
10	2.000	0.000	1.687	0.400	4.055	ตัดออก
11	1.970	0.029	1.358	0.627	6.181	คัดเลือกไว้
12	1.896	0.095	1.463	0.525	4.499	คัดเลือกไว้
13	1.970	0.029	1.313	0.522	7.243	คัดเลือกไว้
14	1.985	0.015	1.373	0.722	5.834	คัดเลือกไว้
15	1.955	0.043	1.418	0.580	5.569	คัดเลือกไว้
16	1.851	0.129	1.358	0.567	4.834	คัดเลือกไว้
17	1.776	0.176	1.119	0.440	6.846	คัดเลือกไว้
18	1.791	0.168	1.209	0.501	5.826	คัดเลือกไว้
19	2.000	0.000	1.209	0.713	7.667	คัดเลือกไว้
20	1.239	0.245	1.851	0.341	4.149	ตัดออก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
21	1.955	0.043	1.045	0.650	8.923	คัดเลือกไว้
22	1.925	0.070	0.806	0.735	10.028	คัดเลือกไว้
23	1.657	0.259	0.985	0.530	6.183	คัดเลือกไว้

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข จำนวน 23 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.236 ถึง 10.028 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) คือ มีค่า $t > 1.75$ ทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัด คุณธรรม กัลยาณมิตร ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.970	0.029	1.582	0.459	4.545	ตัดออก
2	1.910	0.083	1.418	0.489	5.330	คัดเลือกไว้
3	1.985	0.015	1.448	0.584	5.681	คัดเลือกไว้
4	2.000	0.000	1.433	0.583	6.083	คัดเลือกไว้
5	2.000	0.000	1.433	0.522	6.426	คัดเลือกไว้
6	1.851	0.129	1.343	0.411	5.655	คัดเลือกไว้
7	1.940	0.057	1.493	0.527	4.798	คัดเลือกไว้

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
8	1.970	0.029	1.508	0.526	5.080	คัดเลือกไว้
9	1.955	0.043	1.299	0.546	7.002	คัดเลือกไว้
10	1.985	0.015	1.478	0.435	6.192	คัดเลือกไว้
11	1.985	0.015	1.627	0.419	4.450	ตัดออก
12	1.955	0.043	1.388	0.696	5.400	คัดเลือกไว้
13	2.000	0.000	1.388	0.665	6.141	คัดเลือกไว้
14	1.955	0.043	1.149	0.614	8.138	คัดเลือกไว้
15	2.000	0.000	1.343	0.683	6.503	คัดเลือกไว้
16	2.000	0.000	1.552	0.584	4.795	ตัดออก
17	1.955	0.043	1.254	0.768	6.259	คัดเลือกไว้
18	1.985	0.015	1.433	0.461	6.550	คัดเลือกไว้
19	2.000	0.000	1.508	0.527	5.556	คัดเลือกไว้
20	1.925	0.070	1.269	0.563	6.599	คัดเลือกไว้
21	1.925	0.070	1.000	0.697	8.326	คัดเลือกไว้
22	2.000	0.000	1.164	0.745	7.924	คัดเลือกไว้
23	1.955	0.043	1.030	0.817	8.165	คัดเลือกไว้

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์ จำนวน 23 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.450 ถึง 8.165 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) คือ มีค่า $t > 1.75$ ทุกข้อ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัด
คุณธรรมกัลยาณมิตร ด้านมิตรมีใจรัก จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.627	0.298	0.985	0.742	5.151	คัดเลือกไว้
2	1.955	0.043	1.448	0.584	5.243	คัดเลือกไว้
3	1.657	0.229	1.209	0.501	4.290	ตัดออก
4	1.851	0.129	1.388	0.453	4.964	คัดเลือกไว้
5	1.821	0.180	1.194	0.583	5.876	คัดเลือกไว้
6	1.955	0.043	1.373	0.631	5.800	คัดเลือกไว้
7	1.865	0.118	1.075	0.646	7.408	คัดเลือกไว้
8	1.970	0.029	1.463	0.586	5.296	คัดเลือกไว้
9	1.657	0.229	1.105	0.519	5.226	คัดเลือกไว้
10	2.000	0.000	1.448	0.584	5.913	คัดเลือกไว้
11	1.985	0.015	1.493	0.496	5.639	คัดเลือกไว้
12	2.000	0.000	1.358	0.658	6.478	คัดเลือกไว้
13	1.940	0.057	1.149	0.674	7.571	คัดเลือกไว้
14	1.761	0.245	0.896	0.550	7.949	คัดเลือกไว้
15	1.985	0.015	1.403	0.699	5.640	คัดเลือกไว้
16	1.970	0.029	1.284	0.691	6.621	คัดเลือกไว้
17	1.940	0.057	1.448	0.554	5.158	คัดเลือกไว้
18	1.955	0.043	1.522	0.587	4.464	ตัดออก
19	1.567	0.280	1.075	0.585	4.335	ตัดออก
20	1.985	0.015	1.373	0.652	6.089	คัดเลือกไว้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
21	1.910	0.083	1.299	0.697	5.671	ตัดเลือกไว้
22	1.612	0.241	1.134	0.512	4.505	ตัดเลือกไว้
23	1.925	0.070	1.284	0.661	6.145	ตัดเลือกไว้

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้าน มิตรมีใจรัก จำนวน 23 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.290 ถึง 7.949 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ของเอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) คือ มีค่า $t > 1.75$ ทุกข้อ

3.3 การคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปสอบครั้งที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบครั้งที่ 2 ข้อสอบทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงได้คัดเลือกข้อสอบ และรวบรวมเป็นฉบับใหม่ เพื่อนำไปสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบครั้งสุดท้าย โดยพิจารณาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ด้านละ 20 ข้อ รวมทั้งฉบับ 80 ข้อ

4. การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 3

4.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ

เมื่อนำแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร ทั้ง 4 ด้าน ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบทั้ง 4 ด้าน และรวมทั้งฉบับดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับจาก การทดสอบครั้งที่ 3

แบบทดสอบ	N	n	เวลา (นาที)	X	S	CV	r_{cc}	SEmeas
X1	623	20	15	33.010	4.977	15.077	.767**	2.402
X2	623	20	15	32.376	5.547	17.133	.797**	2.499
X3	623	20	15	33.470	6.152	18.381	.845**	2.422
X4	623	20	15	30.993	6.504	20.985	.832**	2.666
X5	623	80	60	129.883	19.281	14.845	.930**	5.654

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร ทั้ง 4 ด้าน มีจำนวนด้านละ 20 ข้อ คะแนนเต็มด้านละ 40 คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบด้านละ 15 นาที มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 30.993 ถึง 33.470 แบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิตรมีใจรักมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 4.977 ถึง 6.504 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมีค่าตั้งแต่ 15.077 ถึง 20.985 แบบทดสอบด้านมิตรมีใจรักมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด แบบทดสอบด้านมิตรอุปการะมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำสุด ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ .767 ถึง .845 โดยแบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิตรอุปการะมีค่าความเชื่อมั่นต่ำสุด ซึ่งทุกด้านมีค่าความเชื่อมั่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานตั้งแต่ 2.402 ถึง 2.666 โดยแบบทดสอบด้านมิตรมีใจรัก มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิตรอุปการะมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานต่ำสุด ส่วนแบบทดสอบรวมทั้งฉบับ จำนวน 80 ข้อ คะแนนเต็ม 160 คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที ค่าเฉลี่ย 129.883 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 19.281

ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 14.845 ค่าความเชื่อมั่น .930 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 5.654

4.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

นำผลการทดสอบครั้งที่ 3 ของแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำกลุ่มละ 156 คน และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t -test ได้ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 13, 14, 15 และ 16

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร ด้านมิตรอุปการะ จากการทดลองสอบครั้งที่ 3

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2		
1	1.981	0.019	1.564	0.389	8.144	
2	1.987	0.013	1.718	0.281	6.202	
3	1.859	0.251	0.853	0.901	11.7132	
4	1.987	0.026	1.513	0.587	7.570	
5	1.942	0.055	1.410	0.424	9.603	
6	1.897	0.093	1.545	0.353	6.598	
7	1.942	0.055	1.314	0.527	10.292	
8	1.981	0.032	1.488	0.535	8.186	
9	1.763	0.182	1.192	0.363	9.653	
10	1.923	0.072	1.090	0.547	13.238	
11	1.968	0.031	1.314	0.668	9.763	
12	1.974	0.038	1.417	0.529	9.254	
13	1.955	0.056	1.096	0.629	12.959	

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
14	1.917	0.077	1.218	0.688	9.981	
15	2.000	0.000	1.160	0.755	12.072	
16	1.673	0.234	1.314	0.604	4.897	
17	1.968	0.031	1.346	0.602	9.760	
18	1.827	0.157	1.122	0.572	10.314	
19	1.263	0.221	0.923	0.575	4.758	
20	1.936	0.073	1.301	0.689	9.077	

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิติรูปการะ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.758 ถึง 13.238 ข้อ 10 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด และข้อ 19 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ของ เอ็ดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 153)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กลยณมิติร ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข จากการทดลองสอบครั้งที่ 3

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.859	0.1348	1.301	0.676	7.734	
2	1.949	0.0490	1.603	0.435	6.218	
3	1.955	0.0431	1.340	0.587	9.682	

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	X	S ²	X	S ²		
4	1.866	0.1431	1.308	0.614	8.004	
5	1.974	0.0380	1.442	0.571	8.516	
6	1.968	0.0441	1.365	0.646	9.058	
7	1.987	0.0127	1.474	0.522	8.760	
8	1.724	0.3042	0.833	0.604	11.676	
9	1.987	0.0127	1.340	0.548	10.796	
10	1.808	0.156	1.237	0.569	8.366	
11	1.930	0.066	1.263	0.582	10.343	
12	1.968	0.044	1.013	0.813	12.888	
13	1.949	0.062	1.109	0.730	11.787	
14	1.859	0.122	1.064	0.512	12.469	
15	1.705	0.209	0.981	0.587	10.141	
16	1.763	0.182	1.154	0.544	8.927	
17	1.974	0.025	1.128	0.603	13.337	
18	1.955	0.043	1.160	0.665	11.802	
19	1.962	0.050	1.096	0.655	12.870	
20	1.660	0.226	1.160	0.548	7.098	

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านร่วมทุกข้อร่วมสุข
จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 6.218 ถึง 13.337 ข้อ 17 มีค่าอำนาจ
จำแนกสูงสุด และข้อ 2 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ของ
เอดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 153)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม
กัลยาณมิตร ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ จากการทดลองสอบครั้งที่ 3

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.994	0.006	1.481	0.548	8.602	
2	1.994	0.006	1.500	0.536	8.375	
3	1.923	0.072	1.250	0.602	10.247	
4	1.968	0.044	1.404	0.539	9.226	
5	1.808	0.156	1.244	0.482	8.817	
6	1.942	0.068	1.340	0.587	9.302	
7	1.974	0.025	1.423	0.530	9.245	
8	1.962	0.037	1.430	0.569	8.534	
9	1.910	0.082	1.346	0.538	8.950	
10	1.994	0.006	1.083	0.709	13.440	
11	1.981	0.019	1.128	0.680	12.735	
12	1.981	0.019	1.160	0.768	11.554	
13	1.994	0.006	1.186	0.630	12.648	
14	1.987	0.013	1.039	0.734	13.713	
15	1.981	0.019	1.224	0.562	12.392	
16	1.994	0.006	1.346	0.679	9.765	
17	1.962	0.037	1.083	0.567	14.109	
18	1.917	0.090	1.801	0.664	16.051	
19	1.994	0.006	1.051	0.643	14.610	
20	1.987	0.013	1.959	0.754	15.091	

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิติรณะนำประโยชน์จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 8.375 ถึง 16.091 ข้อ 20 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด และข้อ 2 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ของ เอ็ดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 153)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคุณธรรม
กัลยาณมิตร ด้านมิติรณะมีใจรัก จากการทดสอบครั้งที่ 3

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
1	1.577	0.310	0.955	0.701	7.722	
2	1.942	0.055	1.269	0.624	10.206	
3	1.865	0.130	1.231	0.708	8.660	
4	1.724	0.227	0.910	0.663	10.781	
5	1.923	0.072	1.154	0.686	11.040	
6	1.833	0.204	1.058	0.610	10.739	
7	2.000	0.000	1.205	0.667	12.153	
8	1.737	0.195	1.096	0.552	9.264	
9	1.987	0.013	1.141	0.703	12.496	
10	1.974	0.025	1.096	0.694	12.935	
11	1.981	0.019	1.103	0.712	12.829	
12	1.885	0.116	1.006	0.500	12.966	
13	1.770	0.230	0.865	0.621	12.239	
14	1.987	0.013	0.987	0.697	14.830	
15	1.846	0.131	0.923	0.639	13.137	
16	1.981	0.032	1.006	0.729	13.952	
17	2.000	0.000	1.154	0.660	13.008	

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
18	1.904	0.100	1.987	0.632	13.378	
19	1.583	0.258	0.923	0.613	8.837	
20	1.897	0.131	1.058	0.700	11.504	

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านมิติมีใจรัก จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 7.722 ถึง 14.830 ข้อ 14 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด และข้อ 1 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ของ เอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153)

4.3 ความเที่ยงตรงตามสภาพ

ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากผลการตอบแบบทดสอบของนักเรียน จำนวน 232 คน กับคะแนนสังเกตของครูประจำชั้นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนจำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินในการสังเกตพฤติกรรม และหาความสัมพันธ์โดยใช้สูตร Pearson Product Moment Correlation Coefficient ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 17 ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตรแยกแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน

แบบทดสอบ	ความเที่ยงตรงตามสภาพ
ด้านมิตรอุปการะ	.563**
ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข	.688**
ด้านมิตรแนะนำประโยชน์	.624**
ด้านมิตรมีใจรัก	.596**
ทั้งฉบับ	.723**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร มีความเที่ยงตรงตามสภาพ เชื่อมั่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ไม่ว่าจะวิเคราะห์เป็นรายด้าน หรือวิเคราะห์ทั้งฉบับ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ .563 ถึง .723 โดยด้านมิตรอุปการะมีค่าสหสัมพันธ์ .563 ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุขมีค่า .688 ด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีค่า .624 ด้านมิตรมีใจรักมีค่า .596 และรวมทั้งฉบับมีค่าสหสัมพันธ์ .723

4.4 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

ผู้วิจัยได้นำผลการสอบในแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน มาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิธีการเทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known Group Technique) โดยการทดสอบทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่มีคุณธรรมมาก กับกลุ่มที่มีคุณธรรมน้อยในแต่ละด้าน คือ

นักเรียนที่รู้จักว่าเป็นผู้ที่มีคุณธรรมมาก หรือน้อยในแต่ละด้าน ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากอาจารย์ประจำชั้น และเพื่อนร่วมชั้นเรียนจำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่มีคุณธรรมกัลยาณมิตรมาก กับกลุ่มที่มีคุณธรรมกัลยาณมิตรน้อย โดยใช้ t-test ตรวจสอบ ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรม กลยณมิติแยกเป็นรายด้าน และรวมทั้งฉบับ

แบบทดสอบ	กลุ่มผู้วัด มีคุณธรรม	N	\bar{X}	S^2	t
ด้านมิตรอุปการะ	มาก	60	35.883	6.798	7.088**
	น้อย	63	30.220	33.047	
ด้านมิตรร่วมทุกข์ ร่วมสุข	มาก	60	35.417	9.094	8.589**
	น้อย	63	27.730	31.007	
ด้านมิตรแนะนำ ประโยชน์	มาก	60	35.083	8.857	8.199**
	น้อย	63	27.778	40.789	
ด้านมิตรมีใจรัก	มาก	60	35.533	10.592	8.976**
	น้อย	63	27.730	41.042	
รวมทั้งฉบับ	มาก	60	141.917	86.213	10.577**
	น้อย	63	113.095	377.410	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดคุณธรรมกลยณมิติมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างเชื่อมั่นได้ ไม่ว่าจะวิเคราะห์เป็นรายด้าน หรือวิเคราะห์ทั้งฉบับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า t ตั้งแต่ 7.088 ถึง 10.577 โดยด้านมิตรอุปการะมีค่าที่(t) 7.088 ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุขมีค่าที่(t) 8.589 ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ มีค่า (t) 8.199 ด้านมิตรมีใจรัก มีค่าที่(t) 8.976 และแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าที่(t) 10.577

4.5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบในแต่ละด้าน

คะแนนจากแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร ทั้ง 4 ด้านย่อยและรวมทั้งฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน จากการทดลองจากกลุ่มตัวอย่าง 623 คน ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร แต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับ

แบบทดสอบ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5
X1	1.000	0.516**	0.615**	0.458**	.779**
X2		1.000	0.648**	0.462**	.801**
X3			1.000	0.592**	.880**
X4				1.000	.802**
X5					1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก เชื่อมั่นได้ทุกคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ .458 ถึง .648 แบบทดสอบด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุขกับแบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีความสัมพันธ์กันสูงสุด และแบบทดสอบด้านมิตรอุปการะกับแบบทดสอบด้านมิตรมีใจรัก มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด

ส่วนแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกทุกคู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .769 ถึง .880 แบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์กับแบบทดสอบทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันสูงสุดและแบบทดสอบด้านมิตรอุปการะกับแบบทดสอบทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด

4.5 คะแนนที่ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพร่ตกุล. 2520 : 54)

4.5.1 การคิดคะแนนผลการสอบในแต่ละด้าน เมื่อสามารถวัดได้ว่านักเรียนคนใดได้คะแนนที่ปกติเท่าใดแล้ว ให้ตัดสินตามเกณฑ์ดังนี้

ตั้งแต่ T65 และสูงกว่า	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นสูงมาก
ตั้งแต่ T55 - T65	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นสูง
ตั้งแต่ T45 - T55	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นพอใช้
T50	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นในระดับปานกลางของกลุ่ม
ตั้งแต่ T35 - T45	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นต่ำ
ตั้งแต่ T35 และต่ำกว่า	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดี คือ T35, T45, T55 และ T65 แล้วให้เลื่อนผู้สอบนั้นไปอยู่ในกลุ่มสูงถัดไปเสมอ

4.5.2 การคิดคะแนนผลการสอบรวมทุกด้าน โดยรวมคะแนนดิบทุกด้านแล้วเทียบเป็นคะแนนที่ปกติจากตารางที่ให้ไว้ ส่วนเกณฑ์การตัดสินใช้เกณฑ์เดียวกับข้อ 1

ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร มาสร้างเกณฑ์ปกติซึ่งเป็นเกณฑ์ท้องถิ่น (Local Norms) โดยสร้างเป็นเกณฑ์ปกติในรูปของคะแนนที่ปกติ (Normalized T-Score) ของแบบทดสอบโดยแยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ

ตาราง 20 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร แยกเป็นรายด้าน

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	X1	X2	X3	X4
40	64	63	58	62
39	63	61	57	61
38	61	59	55	60
37	59	58	54	58
36	57	56	53	57
35	55	54	52	55
34	54	53	50	54

ตาราง 20 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	X1	X2	X3	X4
33	52	51	49	53
32	50	50	48	52
31	49	48	46	50
30	47	46	45	49
29	45	45	44	47
28	43	43	42	46
27	42	41	41	45
26	40	40	40	44
25	39	38	38	42
24	37	37	37	40
23	35	35	36	39
22	33	33	35	38
21	32	32	33	37
20	30	30	32	35
19	29	29	30	34
18	27	27	29	32
17	25	25	28	31
16	23	24	27	29
15	21	22	25	28
14	20	21	24	27
13	18	19	23	26
12	17	18	21	24

ตาราง 20 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	X1	X2	X3	X4
11	15	16	20	23
10	12	14	19	22
9		13		20
8		11		19
7		9		18
6		8		16
5		7		
4		5		
X	33.010	32.376	33.470	30.993
S	4.977	5.547	6.152	6.504
N	623	623	623	623
r _{xx}	.767	.797	.845	.832

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร ในรูปคะแนนที่ปกติ มีนิสัยดังนี้ ด้านมิตรอุปการะ ตั้งแต่ T12 ถึง T64 ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข ตั้งแต่ T5 ถึง T63 ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ ตั้งแต่ T19 ถึง T58 และด้านมิตรมีใจรัก ตั้งแต่ T16 ถึง T62

ตาราง 21 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร รวมทั้งฉบับ แยกเป็นเพศชาย
เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
158	68	62	65
157	67	61	64
156	66	61	64
155	66	60	63
154	65	60	63
153	65	59	62
152	65	59	62
151	64	58	61
150	64	58	61
149	63	58	61
148	63	57	60
147	62	57	60
146	62	56	59
145	61	56	59
144	61	55	58
143	60	55	58
142	60	54	57
141	59	54	57
140	59	54	56
139	58	53	56
138	58	53	55
137	57	52	55

ตาราง 21 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
136	57	52	54
135	56	51	54
134	56	51	53
133	55	50	53
132	55	50	52
131	54	50	52
130	54	49	51
129	53	49	51
128	53	48	50
127	53	48	50
126	52	47	50
125	52	47	49
124	51	46	49
123	51	46	48
122	50	45	48
121	50	45	47
120	49	45	47
119	49	44	46
118	48	44	46
117	48	43	45
116	47	43	45
115	47	42	45

ตาราง 21 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
114	46	42	44
113	46	42	44
112	45	41	43
111	45	41	43
110	44	40	42
109	44	40	42
108	43	39	41
107	43	39	41
106	42	38	40
105	42	38	40
104	41	38	40
103	41	37	39
102	40	37	39
101	40	36	38
100	40	36	38
99	39	35	37
98	39	35	37
97	38	34	36
96	38	34	36
95	37	33	35
94	37	33	35
93	36	33	35

ตาราง 21 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
92	36	32	34
91	35	32	34
90	35	31	33
89	34	31	33
88	34	30	32
87	33	30	32
86	33	29	31
85	32	29	31
84	32	28	30
83	31	28	30
82	31	28	29
81	30	27	29
80	30	27	28
79	29	26	28
78	29	26	27
77	28	25	27
76	28	25	27
75	27	24	26
74	27	24	26
73	26	24	25
72	26	23	25

ตาราง 21 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
71	25	23	24
70	25	22	24
69	24	22	24
68	24	21	23
67	23	21	23
X	124.866	134.063	129.883
S	20.435	17.458	19.281
N	291	332	623
r _{cc}	-	-	.930

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรม
 กัลยาณมิตร รวมทั้งฉบับในรูปคะแนนที่ปกติแยกเป็นเพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ
 มีนิสัยดังนี้ นักเรียนชายมีค่าตั้งแต่ T23 ถึง T68 นักเรียนหญิงมีค่าตั้งแต่ T21 ถึง
 T62 และรวมทั้งสองเพศมีค่าตั้งแต่ T23 ถึง T65

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรที่สร้างขึ้น
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับตีความหมายของคะแนนจากผลการทดสอบ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย จำนวน 1,085 คน ใช้ทดลองเครื่องมือครั้งที่ 1 จำนวน 197 คน ครั้งที่ 2 จำนวน 265 คน และใช้ในการทดลองครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบจำนวน 623 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีนักเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรชนิดสถานการณ์ แบบเลือกตอบ เพื่อวัดพฤติกรรมที่แสดงออก เมื่อประสบกับสถานการณ์นั้น ๆ มีทั้งหมด 80 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

- การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้
1. ติดต่อสำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตบางกอกน้อย เพื่อขออนุญาต นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่าง
 2. ติดต่อผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตนำแบบทดสอบไปสอบและนัดหมายเวลาที่จะทำการสอบ
 3. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง
 4. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบทดสอบ

5. อธิบายให้นักเรียนผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจวิธีทำแบบทดสอบ และวิธีตอบแบบทดสอบก่อนลงมือทำ

6. นำผลการสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ และทั้งฉบับดังนี้

6.1 การทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ ปรับปรุง และคัดเลือกข้อสอบ

6.2 การทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ และคัดเลือกข้อสอบ

6.3 การทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบในด้าน

อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง และเนื้อสร้างเกณฑ์ปกติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 1 สรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร จำนวน 100 ข้อ มีค่าอำนาจตั้งแต่ -2.922 ถึง 11.220 ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ข้อ ซึ่งแยกเป็นรายข้อดังนี้ ด้านมิตรอุปการะมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -2.922 ถึง 8.03 ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ข้อ ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -0.137 ถึง 8.09 ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 ข้อ ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.915 ถึง 11.220 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ และด้านมิตรมีใจรัก มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -2.550 ถึง 7.951 ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 ข้อ

2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 2 สรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ที่ได้คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกถึงเกณฑ์จากการทดสอบครั้งที่ 1 จำนวน 91 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.13 ถึง 9.98 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ ซึ่งแยกเป็นรายข้อดังนี้ ด้านมิตรอุปการะมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.13 ถึง 7.51 ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุขมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.02 ถึง 9.98 ด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.45 ถึง 8.22 และด้านมิตรมีใจรักมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.45 ถึง 7.87

3. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 3 สรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ซึ่งได้จากการคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงจากการทดสอบครั้งที่ 2 จำนวน 80 ข้อ แยกเป็นด้านละ 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.758 ถึง 16.091 ซึ่งแยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านมิตรอุปการะมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.758 ถึง 13.238 ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุขมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 6.218 ถึง 13.337 ด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 8.375 ถึง 16.091 และด้านมิตรมีใจรักมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 7.722 ถึง 14.830

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบครั้งที่ 3 ได้คำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเป็นรายด้าน และรวมทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

ด้านมิตรอุปการะ ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ ด้านมิตรมีใจรัก และรวมทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .767, .797, .845, .832 และ .930 ตามลำดับ

5. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ $\alpha = .930 > 0.05$

5.1 ความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลการตอบแบบทดสอบ กับคะแนนการสังเกตของครูร่วมกับนักเรียน 5 คน ผลปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยงตรงดังนี้ แบบทดสอบด้านมิตรอุปการะ มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข มิตรแนะนำประโยชน์ มิตรมีใจรัก และรวมทั้งฉบับ มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ .563, .688, .624, .596 และ .723 ตามลำดับ

5.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known Group Technique) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยงตรงดังนี้ แบบทดสอบด้านมิตรอุปการะมีค่าความเที่ยงตรง 7.088 ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุขมีค่าความเที่ยงตรง 8.589 ด้านมิตรแนะนำประโยชน์มีค่าความเที่ยงตรง 8.199 ด้านมิตรมีใจรักมีค่าความเที่ยงตรง 8.976 และค่าความเที่ยงตรงทั้งฉบับมีค่า 10.577 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

6. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ ในแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร มีค่าเป็นบวกทุกค่า โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .458 ถึง .648 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเป็นบวกทุกค่า โดยมีค่าตั้งแต่ .769 ถึง .880 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

7. เกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ในแต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับ ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบโดยใช้คะแนนที่ปกติ ผลปรากฏดังนี้ แบบทดสอบด้านมิตรอุปการะ มีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T12 ถึง T64 แบบทดสอบด้านมิตรร่วมทุกข์ ร่วมสุข มีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T5 ถึง T63 แบบทดสอบด้านมิตรแนะนำประโยชน์ มีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T19 ถึง T58 แบบทดสอบด้านมิตรมีใจรัก มีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T16 ถึง T62 และแบบทดสอบทั้งฉบับแยกเป็นเพศชาย มีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T23 ถึง T68 เพศหญิงมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T21 ถึง T62 และทั้งสองเพศมีช่วงมีคะแนนที่ตั้งแต่ T23 ถึง T65

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ ต้องการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

จากการทดสอบครั้งที่ 1 แบบทดสอบจำนวน 100 ข้อ ปรากฏว่ามีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -2.922 ถึง 11.220 ผลจากการวิเคราะห์ในครั้งนี้พบว่าข้อสอบมี ค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ 7 ข้อ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการเป็นการทดสอบครั้งแรกจึงอาจมีข้อบกพร่องหลายประการ เช่น ความกำกวมของภาษาที่ใช้ในการเขียนสถานการณ์ ลักษณะตัวเลือกซึ่งบ่งในทางดีหรือไม่ดีเด่นชัดเกินไป เวลาที่ใช้ในการสอบไม่พอดี ในการคัดเลือกและรวบรวมเป็นฉบับใหม่ จึงตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ และข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออก ได้จำนวนข้อของแบบทดสอบ 91 ข้อ แล้วนำไปทดสอบครั้งที่ 2

ค่าอำนาจจำแนกจากการทดสอบครั้งที่ 2 แบบทดสอบจำนวน 91 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.13 ถึง 9.98 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกข้อ แสดงว่าหลังจากการปรับปรุงจากการทดสอบครั้งที่ 1 แล้ว ค่าอำนาจจำแนกเพิ่มขึ้น มีบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่าการทดสอบครั้งที่ 1 อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ข้อมูลที่ได้แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง เพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 3 ต่ำและ 20 ข้อ รวมทั้งฉบับ 80 ข้อ

ค่าอำนาจจำแนกจากการทดสอบครั้งที่ 3 แบบทดสอบจำนวน 80 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.758 ถึง 16.337 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของ เอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) ที่กำหนดค่าอำนาจจำแนก (r) ที่ดี ควรมีค่าตั้งแต่

1.75 ขึ้นไป จึงแสดงให้เห็นว่ากลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจริง ในแต่ละข้อคำถามนั้น ๆ จะเห็นได้ว่าค่าอำนาจจำแนกสูงกว่า ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ทั้งนี้เพราะได้ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงมาแล้ว ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้นด้วย

จึงทำให้ค่าอำนาจจำแนกดีขึ้น ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ได้มีค่าใกล้เคียงกับ แบบทดสอบวัดคุณธรรม อริยมรรคมีองค์แปด ด้านปัญญา (สัมมาทิฐิ และสัมมาสังกัปปะ) ของ วุฒิรินทร์ เนิมกว่าเก่า ปี พ.ศ. 2530 ที่พบว่าค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ 3.743 ถึง 13.799 (วุฒิรินทร์ เนิมกว่าเก่า. 2530 : 97) ซึ่งใกล้เคียงกับแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของเยาวชนที่ กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งสร้างโดย ฉันทนา ทองช้อย ปี พ.ศ. 2525 ที่พบว่าค่าอำนาจจำแนกของ แบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ 2.46 ถึง 12.97 (ฉันทนา ทองช้อย. 2525 : 94) จึงกล่าวได้ว่า แบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตรที่สร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่ใช้ได้ และกว่าเกณฑ์ที่กำหนดให้อย่างมาก

2. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

จากการทดสอบครั้งที่ 1 แบบทดสอบจำนวน 100 ข้อ ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) เป็นรายด้านมีค่าตั้งแต่ .785 ถึง .847 และรวมทั้งฉบับเท่ากับ .936 การทดสอบครั้งที่ 2 แบบทดสอบจำนวน 91 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นรายด้านตั้งแต่ .730 ถึง .801 และรวมทั้งฉบับเท่ากับ .912 และการทดสอบครั้งที่ 3 จำนวน 80 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นรายด้านตั้งแต่ .767 ถึง .845 และรวมทั้งฉบับเท่ากับ .930 เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นจากการทดสอบสามครั้งจะเห็นว่าค่าความเชื่อมั่นจากการทดสอบครั้งที่ 3 มีค่าต่ำกว่าครั้งที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากจำนวนข้อของแบบทดสอบ เนื่องจากจำนวนข้อของแบบทดสอบลดลง จึงมีผลให้ค่าความเชื่อมั่นต่ำลง (Ebel. 1986 : 82) แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบก็ยังมีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเทียบกับแบบทดสอบวัดคุณธรรมอริยมรรคมีองค์แปด ด้านศีล ซึ่งสร้างโดย นรรณี อุ่นศรีเน็ง มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .694 ถึง .893 (นรรณี อุ่นศรีเน็ง. 2529 : 102) แบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ 9 ซึ่งสร้างโดย มลิวัลย์ บำรุงการ มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ มาตรฐานต่างประเทศ เช่น Edward's Personal Preference Scheduling ซึ่งสร้างโดย เอ็ดเวิร์ด มีค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ .50 ถึง .87 (Edwards. 1957 : 53) และ Gordon Personal Profile-Inventory) ซึ่งสร้างโดย กอร์ดอน มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .79 ถึง .87 (Gordon. 1954 : 21)

3. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

3.1 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนที่นักเรียนได้จากการทำ

แบบทดสอบกับคะแนนที่นักเรียนได้จากการประเมินของอาจารย์ประจำชั้น และเพื่อนร่วมชั้นเรียน ปรากฏว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรง ในแต่ละด้านอยู่ระหว่าง .563 ถึง .678 แบบทดสอบวัดคุณธรรมอริยมรรคมีองค์แปด ด้านปัญญา (สัมมาสิกฺขี และ สัมมาสังกัปปะ) ซึ่งสร้างโดย วุฒิรินทร์ เนิมกว่าเก่า ซึ่งได้ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพตั้งแต่ .592 ถึง .678 (วุฒิรินทร์ เนิมกว่าเก่า. 2530 : 101) และเป็นไปตามคำกล่าวของครอนบาค (Cronbach. 1960 : 103-104) ที่ว่า แบบทดสอบที่แสดงได้ตรงตามสภาพของผู้เข้าสอบ ซึ่งสอดคล้องกับคะแนนโดยการสังเกตของผู้เชี่ยวชาญแล้ว แบบทดสอบฉบับนี้ย่อมมีความเที่ยงตรงตามสภาพสูง เนื่องจากข้อมูลทั้งสองได้จากการจัดกระทำในเวลาเดียวกัน ดังนั้นแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงมีความเที่ยงตรงตามสภาพพอที่จะเชื่อถือได้

3.2 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้ชื่ออยู่แล้ว (Known Group Technique) ซึ่งได้จากอาจารย์ประจำชั้น และเพื่อนร่วมชั้นเรียนเสนอรายชื่อให้นักเรียนที่มีคุณธรรมมาก และนักเรียนที่มีคุณธรรมน้อย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่รู้ชื่อ และนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบความแตกต่างโดยให้ t -test. ปรากฏว่าได้ค่า t ตั้งแต่ 7.088 ถึง 8.976 และรวมทั้งฉบับมีค่า t เท่ากับ 10.577 จะเห็นว่าค่า t ของแบบทดสอบแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ มีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งได้ผลสอดคล้องกับค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ วัดค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ซึ่งสร้างโดย เบนจัวร์ตัน จารูรัตน์จามร ได้ความเที่ยงตรงตั้งแต่ 2.33 ถึง 9.44 (เบนจัวร์ตัน จารูรัตน์จามร. 2527 : 118) และแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ 9 ซึ่งสร้างโดย มลิวัลย์ ป่ารุงการ ก็ได้ค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 5.050 ถึง 11.543 (มลิวัลย์ ป่ารุงการ. 2531 : 116) จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรที่สร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงตรงสูงอย่างเชื่อถือได้

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน มีค่าตั้งแต่ .458 ถึง .648 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ .769 ถึง .860 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งสอดคล้องกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ ด้านความวิตกกังวล

ซึ่งสร้างโดย ชีระ เจริญสุขวิมล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบตั้งแต่ .219 ถึง .651 (ชีระ เจริญสุขวิมล. 2527 : 71) แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 ซึ่งสร้างโดย ไสว ช่อมงคลอุดม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตั้งแต่ .465 ถึง .619 (ไสว ช่อมงคลอุดม. 2528 : 84) จะเห็นได้ว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบมีค่าเป็นบวก และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า แสดงว่านักเรียนที่มีคุณธรรมด้านหนึ่งก็จะมีคุณธรรมในด้านอื่นด้วย หรือนักเรียนที่มีคุณธรรมด้านหนึ่งน้อย ก็จะมีคุณธรรมในอีกด้านหนึ่งน้อยด้วย ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบแต่ละด้านกับทั้งฉบับ มีค่าเป็นบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสูงนั้น แสดงว่าแบบทดสอบแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดองค์ประกอบเดียวกัน คือ คุณธรรมกัลยาณมิตร

5. เกณฑ์ปกติ

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติในรูปของคะแนนที่ปกติ (Normalized T - Score) เพื่อใช้เปรียบเทียบคุณธรรมในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านให้เป็นหน่วยเดียวกัน เนื่องจากการกระจายของคะแนนไม่ครอบคลุมทุกช่วง ในการสร้างเกณฑ์ปกติจึงต้องขยายขอบเขตของคะแนนดิบในบางช่วงคะแนน

การประเมินผลการสอบ ถ้าต้องการทราบระดับคุณธรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคลว่าอยู่ในเกณฑ์สูง ต่ำเพียงใด ให้พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพร่ตกุล. 2520 : 53)

ตั้งแต่ T65 และสูงกว่า	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นสูงมาก
ตั้งแต่ T55 - T65	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นสูง
ตั้งแต่ T45 - T55	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นปานกลาง
เฉพาะที่ T50	แปลว่า	มีคุณธรรมระดับปานกลางของกลุ่ม
ตั้งแต่ T35 - T45	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นต่ำ
ตั้งแต่ T35 และต่ำกว่า	แปลว่า	มีคุณธรรมด้านนั้นต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดี คือ T35, T45, T55 และ T65 ให้เลื่อนขึ้นไปอยู่ในกลุ่มสูงถัดไปเสมอ

จากคะแนนที่ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตรในแต่ละด้าน และแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่าคะแนนที่ปกติค่อนข้างต่ำและมีนิสัยของคะแนนที่ปกติแคบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่าเฉลี่ยของข้อสอบมีค่าค่อนข้างสูง และการกระจายของคะแนนไม่ครอบคลุมทุกช่วงของคะแนน

ข้อเสนอแนะ

1. แบบทดสอบวัดคุณธรรมวัดกลางมิตระฉบับนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในด้านการแนะแนว การบริหารการศึกษา และการวิจัย โดยใช้ประกอบกับการสังเกต สัมภาษณ์ จะช่วยให้สามารถวินิจฉัยวิเคราะห์ให้นักเรียนได้ถูกต้อง เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2. จากการวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย เท่านั้น ดังนั้นในการนำแบบทดสอบวัดกลางมิตระไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่น หรือประชากรที่แตกต่างออกไป ควรมีการหาเกณฑ์ปกติใหม่ และควรมีการปรับปรุงสถานการณ์ และตัวเลือก เพื่อให้มีความเหมาะสมกับระดับของนักเรียนที่ต้องการใช้แบบทดสอบ

3. ในการสร้างสถานการณ์สมมุติ ควรได้มีการศึกษาถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน และในสังคมของกลุ่มประชากร เพื่อให้สถานการณ์สมมุติที่สร้างขึ้นเหมาะสมกับการทดสอบ และได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น และการสร้างรูปแบบคำถาม ควรมีการสร้างในรูปแบบอื่น ๆ เช่น ชนิดข้อความ ชนิดสถานการณ์รูปภาพ เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการเลือกใช้ให้เหมาะสมมากขึ้น ส่วนตัวเลือกที่สร้างขึ้นควรเป็นผลที่ได้จากแนวความคิดของนักเรียนในระดับที่ต้องการศึกษา แล้วนำแนวตอบนั้นมาสร้างเป็นตัวเลือก เพราะจะทำให้ตัวเลือกที่ได้ใกล้เคียงกับการตัดสินใจกระทำของนักเรียนมากที่สุด

ນຮຽວໆພຸດຮຽວ

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2523.

กิตติสุนทร. หน้าที่ของคน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เสียงเชียงใหม่, 2531.

กิริติ บุญเจือ. ชุดพื้นฐานปรัชญา จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

จิระ เจริญสุขวิมล. การสร้างแผนทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

จันทนา ตั้งสุวรรณพานิช. "การสอนจริยศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา." ใน สารพัฒนาหลักสูตร. 48(4) : มีนาคม 2529.

ชวาล แพร่ตกุล. คู่มือดำเนินการสอบแบบทดสอบมาตรฐานความถนัดทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : โรงพิมพ์คุรุสภา 2520. 59 หน้า

ชัยวัฒน์ อัครพัฒน์. จริยศาสตร์. กรุงเทพฯ : สหบุรุษการพิมพ์, 2525.

ชาญวิทย์ สุวรรณโร. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรม มุ่งค้นแปด ด้านสมาชิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. สถิติเพื่อการศึกษาวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2525.

เชิดศักดิ์ โขवासินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ดวงเดือน พันธุมนาวัน. นิตยกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

ดวงเดือน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจักษ์จณี. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยนิตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. โรงพิมพ์การศาสนา. 2520

หิณพันธ์ นาคะตะ. พุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์. 2529.

ทวี ท่อแก้ว และอภรม สันนิขาส. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2517.

เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร. การสำรวจแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเองสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปริญญาโท กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527. อัดสำเนา.

บังอร ภาภิรมย์ชวัญ. สถิติประยุกต์ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์, 2523.

ปรีชา ช้างขวัญยืน. ปรัชญากรีก (แปล). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

พรรณี อุ่นศรีเพ็ญ. การสำรวจแบบทดสอบวัดคุณธรรมอริยมรรคมีองค์แปด ด้านศีลสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

พระครูศิริปัญญามณี. มงคลสูตร แปลโดยพิศดาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2511.

พระราชวรมณี. ผลงานบูรรมพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
2519.

พระราชวรมณี. พัฒนาคน มิติใหม่ของการพัฒนาจิตใจ ฉบับที่ 6. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ประเศืองวิทย์, 2528.

พระราชวรมณี. พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรมการศาสนา,
2529.

พระวรงค์ดี วรธมโม. อรุกับศีลธรรม.ธรรมบูชา. 2522.

พระราชอุทัยกวี (เขมกษ). หน้าที่ของคน. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ธรรมชาติ, 2529.

พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยศึกษา. ฉะเชิงเทรา : โครงการตำรา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฉะเชิงเทรา, 2523.

มลิวลัย ชำรุงการ. การสำรวจแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท
ของรัชกาลที่ 9 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525.

ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2522

_____. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์, 2524.

_____. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรการพิมพ์, 2528.

วคิน อิทลระ. ธรรมและชีวิต. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2525.

วไลพร ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. จิตวิทยาพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2526.

วิเชียร นากเพียร. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านอิทธิบาท 4 สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร. บริษัทวิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

วุฒิรินทร์ เข้มกว่าเก่า. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมอริยมรรคมีองค์แปด ด้านปัญญา
(สัมมาทิฐิ และสัมมาสังกัปปะ) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. บริษัทวิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
อัสสาเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทาง
จริยธรรม และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2524.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมการฝึกหัดครู หน่วยงานพิเศษ. จริยธรรมของอาจารย์
และนักศึกษาสังกัดสถานศึกษา กรมการฝึกหัดครู. ม.ป.ท., 2525.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมการศาสนา. หลักพระพุทธศาสนา และกฎบัตรพระราชาคณะ.
ม.ป.ท., 2521.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนพัฒนาการศึกษา และศิลปวัฒนธรรม. ระยะที่ 6
(พ.ศ. 2530 - 2534), ม.ป.ท., 2529.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 1 ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟิคอาร์ต, 2526.
- สงบ สักกะณะ. "การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย." วารสารวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 3(2) : 33 กันยายน - ธันวาคม 2524.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ปรัชญา และคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิตการพิมพ์, 2525.
- สมบุรณ์ ชิตพงษ์ และสำเร็จ บุญเรืองรัตน์. การวัดความถนัด. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- สมบุรณ์ ศาสยาชีวิน. "จริยธรรม : พัฒนาการและการวัด." ประชาบาล. 12(4) : 4 - 7 ; กรกฎาคม 2522.
- สมเด็จพระสังฆราช (อุฎฺฐายีมหาเถระ). มงคลในพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประชาชน, 2512.
- สิริมงคลภิกขุ. "คุณธรรมของพุทธศาสนา : พัฒนาลักษณะนิสัยในหลักสูตรประถมศึกษา," สารพัฒนาหลักสูตร. 2529.
- สีนทาภิกขุ. พุทธศาสนากับสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวศึกษา, 2515.
- สุมน อมรวิวัฒน์. การสอนโดยสร้างศรัทธา และโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2530.
- โลว ช่อมงคลอุดม. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท กค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- อัศวอนงค์ ปราโมช, ม.ล. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยานาฬิกาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัตสำเนา.

- Atkenson, R.F. Conduct : A Introduction to Moral Philosophy. London : Macmilliam. 1969.
- Conbach, Lee J. Essential of Phychological testing. New York : Harper and Brothers. 1960.
- Ebel, Robert L. Essentials of Educational Measurement. New Jersey : Prentice - Hall, Inc.. 1986.
- Edward, Allen L. Technique of Attitude Scale Construction. New York : Appleton - Century - Croft Inc.. 1957.
- Kohlberg, Lawrence., N. Hann and J. Langer. "Family Patterns of Moral Reading," Child Development. 47 : 1204 - 1205: December. 1976.
- Likona, Thomas. Moral Development and Behavior. New York : Holt Rinehart and Winston. 1976.
- Longman. Dictionary of Contemporary English. Harlaw and Longman : Longman group. 1989.
- Gordon, Leonard V. Gordon Personality Profile. Test Booklet and Manual : New York. Brace C. World. 1954. P.27.
- McGuire, Willian J. "The Nature of Attitudes and Attitude Change." The Handbook of Social Phychology. 2nd ed. Edited by Gerdner Lindzey. Mass a chuseth Addison - Wesley. 1969.
- Piaget, Jean. The Moral Judgement of child. Illinois : The Free Press. 1968

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
คู่มือดำเนินการสอบ
แบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร

คู่มือดำเนินการสอบแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร

ความหมายของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร

คุณธรรมด้านกัลยาณมิตร หมายถึง คุณธรรมอันเป็นทางของการประพฤติปฏิบัติตนในการคบหาเพื่อน ด้วยการเป็นมิตรที่ตีแผ่ขบพร้อมไปด้วยคุณสมบัติที่จะสั่งสอน แนะนำชี้ช่องทางและ เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ประกอบด้วย

1. มิตรอุปการะ หมายถึง บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนด้วยความช่วยเหลือดูแลไม่ให้ใครมาทำร้ายร่างกายและทรัพย์สินของเพื่อน ตลอดจนการเสียสละทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือเพื่อนอย่างเต็มที่
2. มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข หมายถึง บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนด้วยการไม่ปิดบังอำพรางสิ่งต่าง ๆ ไม่มีลัษณคมใน รักษาความลับของเพื่อน แม้ถึงคราววิบัติก็พยายามช่วยหาหนทางแก้ไขให้ลุล่วงไปด้วยดี
3. มิตรแนะนำประโยชน์ หมายถึง บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนโดยแนะนำให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ชี้แจงโทษของการทำชั่ว ตลอดจนแนะนำความรู้ใหม่ ๆ ไม่ว่าจะ เป็นในด้านการประกอบอาชีพ หรือทางที่ทำให้ไปสู่ความสงบสุข
4. มิตรมีใจรัก หมายถึง บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติต่อเพื่อนด้วยความจริงใจมีความเป็นห่วง เป็นใยอยู่เสมอไม่ว่าเพื่อนจะสุขหรือทุกข์ และช่วยนุเคราะห์เสริมเพื่อนในทางที่ดี

ความมุ่งหมาย

แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดสอบคุณธรรมกัลยาณมิตร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่ามีความเป็นกัลยาณมิตรในระดับใด เพื่อประโยชน์ต่อบิดามารดา ผู้ปกครอง ครู ครูแนะแนวในการที่จะพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน

โครงสร้างแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร เป็นแบบทดสอบในรูปสถานการณ์สมมติให้ผู้ตอบตอบคำถามตามความรู้สึก ความคิดเห็น หรือตามการกระทำบางอย่างของนักเรียน โดยสมมติตนเองให้อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจาก 3 ตัวเลือก แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรนี้มีข้อละ 1 สถานการณ์ และมีสถานการณ์ในแต่ละด้าน ด้านละ 20 ข้อ รวมทั้งฉบับมี 80 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 60 นาที ซึ่งแยกออกเป็น 4 ด้านย่อย ดังนี้

1. ด้านมิตรอุปการะ
2. ด้านมิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข
3. ด้านมิตรแนะนำประโยชน์ -
4. ด้านมิตรมีใจรัก

ตัวอย่าง

- (๐) วิไลกันคันทนีย์ เป็นเพื่อนที่เรียนห้องเดียวกัน และอยู่หอพักเดียวกันของโรงเรียน ซึ่งพ่อแม่ของทั้งสองจะส่งเงินให้ใช้ทุกเดือน มีเดือนหนึ่งวิไลไม่ได้รับเงินเดือน จึงไม่มีเงินใช้ในชวงนั้นเลยส่วนคันทนีย์ได้รับเงินเดือนตามปกติ ถ้าท่านเป็นคันทนีย์ท่านจะทำอย่างไร
- ก. เฉย ๆ จนกว่าวิไลจะมาขอยืมเงิน แล้วจึงให้ยืม
 - ข. ออกห่างวิไลหน่อยเดียว เขามายืมเงินแล้วไม่คืน
 - ค. รับแบ่งเงินให้วิไลไปก่อน จนกว่าเงินเดือนของวิไลจะส่งมาถึง

การพัฒนาแบบทดสอบ

ในการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ได้ดำเนินการสร้างตั้งแต่ปี 2532 ถึงปี 2533 จึงสำเร็จตามต้องการ การดำเนินการทดสอบและปรับปรุงได้ทำติดต่อกัน 3 ครั้ง คือ การทดสอบครั้งที่ 1 ทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 197 คน วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนก (γ) ของแต่ละข้อตั้งแต่ -2.922 ถึง 11.220 แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกถึงเกณฑ์ คือ มีค่า γ มากกว่า 1.75 ขึ้นไป เพื่อรวบรวมเป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร สำหรับใช้ในการทดสอบครั้งที่ 2 ต่อไป ซึ่งคัดเลือกได้ 91 ข้อ จากเดิม 100 ข้อ

การทดสอบครั้งที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.13 ถึง 7.51 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง และถึงเกณฑ์ไว้สาขละ 20 ข้อ รวม 80 ข้อ เพื่อใช้ในการทดสอบครั้งที่ 3

การทดสอบครั้งที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 623 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.758 ถึง 16.091 ซึ่งสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และได้ค่าสถิติพื้นฐานและคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับ

ตาราง 23 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ในแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ

คุณธรรมด้านกัลยาณมิตร	n	\bar{X}	S	CV	r_{α}
มิตรอุปการะ	20	33.010	4.977	15.077	.767
มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข	20	32.376	5.547	17.133	.797
มิตรแนะนำประโยชน์	20	33.470	6.152	18.381	.845
มิตรมีใจรัก	20	30.993	6.504	20.985	.832
รวมทั้งฉบับ	80	129.883	19.281	14.845	.930

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ ในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร ในครั้งนี้ได้หาค่าความเที่ยงตรง ดังนี้

2.1 ความเที่ยงตรงตามสภาพ หาโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการตอบแบบทดสอบของนักเรียน กับคะแนนสังเกตของครูประจำชั้นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนจำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินในการสังเกตพฤติกรรมหาความสัมพันธ์โดยใช้สูตร Pearson Product Moment Correlation Coefficient ปรากฏว่าทุกฉบับมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ได้หาโดยใช้วิธีเทคนิคกลุ่มที่รู้ชื่ออยู่แล้ว (Known Group Technique) และตรวจสอบด้วยค่าสถิติ t-test ปรากฏว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับ ดังแสดงในตาราง 24

ตาราง 24 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับ

แบบทดสอบ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5
X_1	1.000	0.516**	0.615**	0.458**	.769**
X_2		1.000	0.648**	0.462**	.797**
X_3			1.000	0.592**	.880**
X_4				1.000	.802**
X_5					1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการสอบ

วิธีดำเนินการสอบแบ่งเป็นสามระยะ คือ การเตรียมตัวก่อนสอบ วิธีปฏิบัติขณะสอบ และเมื่อสอบเสร็จแล้ว มีลำดับขั้นดังนี้

1. การเตรียมตัวก่อนสอบ ควรปฏิบัติดังนี้คือ

1.1 กำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้สอบทราบ

วัตถุประสงค์ของการสอบ

1.2 เตรียมอุปกรณ์ในการสอบให้เรียบร้อย และมีผู้ดำเนินการสอบ 1 คน กับผู้ช่วย 1 คน

1.3 เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบ ได้แก่ แบบทดสอบ กระดาษคำตอบ ให้มีจำนวนมากกว่าผู้เข้าสอบ ประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์

1.4 การเตรียมตัวสำหรับผู้ดำเนินการสอบ ผู้ดำเนินการสอบต้องศึกษาคำชี้แจงวิธีทำแบบทดสอบเหล่านี้ล่วงหน้าอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบได้อย่างคล่องแคล่ว

2. วิธีคิดเป็นการสอบ ปฏิบัติดังนี้

2.1 บุคโฒน้มน้ำนวจค้ใจผู้สอบ ใ้ห้มีความกระตือรือร้นที่จะทำการสอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ

2.2 การใ้ห้คำชี้แจง รายละเอียดของคำชี้แจงจะปรากฏอยู่บนแผ่นหน้าของแบบทดสอบทุกฉบับ ผู้ดำเนินการสอบต้องชี้แจงจำกัดเฉพาะเท่าที่ปรากฏเท่านั้น โดยอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบใ้ให้ผู้เข้าสอบเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งทุกคน และอย่าใ้ผู้เข้าสอบลงมือทำก่อนเวลาควรใ้ลงมือทำ แล้วเริ่มจับเวลาตั้งแต่ผู้ดำเนินการสอบอนุญาตใ้ลงมือทำได้

2.3 การเตือนเวลา ใ้เตือนสองครั้งเท่านั้น คือเตือนเมื่อหมดเวลาครั้งแรก และอีก 2-3 นาที จะหมดเวลาอีกครั้งหนึ่ง

3. วิธีปฏิบัติเมื่อหมดเวลา

3.1 สั่งใ้ให้ผู้สอบวางดินสอ หรือปากกาหยุดทำทันที แล้วเก็บกระดาษคำตอบและแบบทดสอบ

3.2 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบแล้ว ก่อนที่จะใ้ผู้สอบออกจากห้องสอบผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวคำชมเชยนักเรียนที่พยายามตั้งใจสอบเป็นอย่างดี เพื่อใ้ให้นักเรียนเกิดความภูมิใจ

วิธีตรวจใ้คะแนน

การตรวจใ้คะแนนของแบบทดสอบ ผู้ตรวจต้องยึดหลักการใ้คะแนนดังนี้

1. ใ้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีคุณธรรมในด้านนั้นสูง
 2. ใ้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีคุณธรรมในด้านนั้นระดับ ปานกลาง
 3. ใ้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีคุณธรรมในด้านนั้นต่ำ
- สำหรับคะแนนของตัวเลือกแต่ละข้อ มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 25 คะแนนของแบบทดสอบในแต่ละข้อความ

ด้าน	ข้อความ	คำตอบ			ข้อความ			
		ก	ข	ค		ก	ข	ค
มิตรอุปการะ	1	0	1	2	11	2	1	0
	2	0	1	2	12	0	1	2
	3	2	1	0	13	2	1	0
	4	1	0	2	14	2	1	0
	5	0	1	2	15	2	1	0
	6	0	2	1	16	0	2	1
	7	1	0	2	17	0	2	1
	8	1	0	2	18	0	1	2
	9	2	1	0	19	1	0	2
	10	1	0	2	20	0	1	2
มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข	1	2	1	0	11	2	0	1
	2	0	1	2	12	1	0	2
	3	1	2	0	13	0	2	1
	4	1	0	2	14	2	1	0
	5	2	1	0	15	2	1	0
	6	1	2	0	16	0	2	1
	7	0	1	2	17	0	1	2
	8	2	1	0	18	1	0	2

ตาราง 25 (ต่อ)

ด้าน	ข้อความ	คำตอบ			ข้อความ			
		ก	ข	ค		ก	ข	ค
	9	0	2	1	19	2	1	0
	10	0	1	2	20	0	1	2
มิตรแนะนำประโยชน์	1	0	2	1	11	2	1	0
	2	0	1	2	12	1	0	2
	3	1	0	2	13	0	1	2
	4	0	2	1	14	1	0	2
	5	1	2	0	15	0	1	2
	6	0	2	1	16	1	2	0
	7	2	1	0	17	0	1	2
	8	0	1	2	18	2	1	0
	9	1	2	0	19	1	0	2
	10	0	2	1	20	2	1	0
	1	2	0	1	11	0	1	2
	2	0	2	1	12	0	2	1
	3	1	2	0	13	2	1	0
	4	1	2	0	14	0	1	2

ตาราง 25 (ต่อ)

ด้าน	ข้อความ	คำตอบ			ข้อความ			
		ก	ข	ค		ก	ข	ค
มิตรมีใจรัก	5	0	1	2	15	0	1	2
	6	0	1	2	16	1	2	0
	7	1	2	0	17	0	1	2
	8	2	1	0	18	0	1	2
	9	0	1	2	19	0	1	2
	10	0	1	2	20	1	0	2

เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ

คะแนนเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนี้ เป็นเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local Norms) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่นำมาสร้างเกณฑ์ปกติ 623 คน ซึ่งคะแนนปกตินี้เป็นคะแนนมาตรฐานในรูปคะแนนที่ปกติ (Normalized T-Scores) ซึ่งสร้างเป็นด้าน ๗ และทั้งฉบับดังแสดงในตาราง 26, 27

ตาราง 26 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร แยกเป็นรายด้าน

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	X_1	X_2	X_3	X_4
40	64	63	58	62
39	63	61	58	61
38	61	59	55	60
37	59	58	54	58
36	57	56	53	57
35	55	54	52	55
34	54	53	50	54
33	52	51	49	53
32	50	56	48	52
31	49	48	46	50
30	47	46	45	49
29	45	45	44	47
28	43	43	42	46
27	42	41	41	45
26	46	40	40	44
25	39	38	38	42
24	37	37	37	40
23	35	35	36	39
22	33	33	35	38
21	32	32	33	37
20	30	30	32	35

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	X_1	X_2	X_3	X_4
19	29	29	30	34
18	27	27	29	32
17	25	25	28	31
16	23	24	27	29
15	21	22	25	28
14	20	21	24	27
13	18	19	23	26
12	17	18	21	24
11	15	16	20	23
10	12	14	19	22
9		13		20
8		11		19
7		9		18
6		8		16
5		7		
4		5		
\bar{X}	33.010	32.376	33.470	30.993
S	4.977	5.547	6.152	6.504
N	623	623	623	623
r_{LL}	.767	.797	.845	.832

ตาราง 27 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคุณธรรมกัลยาณมิตร รวมทั้งฉบับ แยกเป็นเพศชาย
เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
158	68	62	65
157	67	61	64
156	66	61	64
155	66	60	63
154	65	60	63
153	65	59	62
152	65	59	62
151	64	58	61
150	64	58	61
149	63	58	61
148	63	57	60
147	62	57	60
146	62	56	59
145	61	56	59
144	61	55	58
143	60	55	58
142	60	54	57
141	59	54	57
140	59	54	56
139	58	53	56
138	58	53	55
137	57	52	55

ตาราง 21 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
136	57	52	54
135	56	51	54
134	56	51	53
133	55	50	53
132	55	50	52
131	54	50	52
130	54	49	51
129	53	49	51
128	53	48	50
127	53	48	50
126	52	47	50
125	52	47	49
124	51	46	49
123	51	46	48
122	50	45	48
121	50	45	47
120	49	45	47
119	49	44	46
118	48	44	46
117	48	43	45
116	47	43	45
115	47	42	45

ตาราง 21 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
114	46	42	44
113	46	42	44
112	45	41	43
111	45	41	43
110	44	40	42
109	44	40	42
108	43	39	41
107	43	39	41
106	42	38	40
105	42	38	40
104	41	38	40
103	41	37	39
102	40	37	39
101	40	35	38
100	40	36	38
99	39	35	37
98	39	35	37
97	38	34	36
96	38	34	36
95	37	33	36
94	37	33	35
93	36	33	35

ตาราง 21 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนหีบปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
92	36	32	34
91	35	32	34
90	35	31	33
89	34	31	33
88	34	30	32
87	33	30	32
86	33	29	31
85	32	29	31
84	32	28	30
83	31	28	30
82	31	28	29
81	30	27	29
80	30	27	28
79	29	26	28
78	29	25	27
77	28	25	27
76	28	25	27
75	27	24	26
74	27	24	26
73	25	24	25
72	25	23	25

ตาราง 21 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
71	25	29	24
70	25	22	24
69	24	22	24
68	24	21	23
67	23	21	23
\bar{X}	124.866	134.063	129.883
S	20.435	17.458	19.281
N	291	332	623
r_{cc}	-	-	.930

ภาคผนวก ข.
แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร

แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้ในงานวิจัย เพื่อต้องการทราบความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียน ถ้าเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นกับตัวนักเรียน คำตอบที่นักเรียนเลือกตอบในแต่ละข้อนั้นไม่มีถูกหรือผิดอย่างแท้จริง และไม่กระทบกระเทือนผลการเรียนของนักเรียน จึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความเป็นจริง
2. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 4 ฉบับย่อย ๆ กรุณาตอบให้ครบทุกแบบและทุกข้อ
3. การตอบคำถามแต่ละข้อ ขอให้ทำอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเมื่ออ่านข้อความแต่ละข้อจบแล้วให้เลือกตอบทันที
4. วิธีการตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ลงในช่อง () ให้ตัวอักษร ก ข หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบในกระดาษคำตอบ และห้ามนักเรียนขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ

ตัวอย่าง

- (๐) วิไลกับคันทนีย์ เป็นเพื่อนที่เรียนห้องเดียวกัน และอยู่หอพักเดียวกันของโรงเรียน ซึ่งพ่อแม่ของทั้งสองจะส่งเงินมาให้ใช้ทุกเดือน มีเดือนหนึ่งวิไลไม่ได้รับเงินเดือน จึงไม่มีเงินใช้ในชวงนั้นเลย ส่วนคันทนีย์ได้รับเงินเดือนตามปกติ ถ้านักเรียนเป็นคันทนีย์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ก. เฉย ๆ จนกว่าวิไลจะมาขอยืมเงิน แล้วจึงให้ยืม
 - ข. ออกห่างวิไลหน่อย ระวังเขามาขยืมเงินแล้วไม่คืน
 - ค. รับแบ่งเงินให้วิไลไปก่อน จนกว่าเงินเดือนของวิไลจะส่งมาถึง

กระดาษคำตอบ

(๐) (ก) (ข) (ค)

เมื่อนักเรียนต้องการตอบข้อ ก.

แต่ตัวนักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ข. ให้ทำดังนี้

(๐) (ก) (ข) (ค)

แบบทดสอบชุดที่ 1

1. อาริษา เป็นนักเรียนที่มีฐานะทางบ้านร่ำรวย เขามีเพื่อนมากมาย แต่มักสนิทสนมแต่เฉพาะเพื่อนที่มีฐานะดีเช่นกัน ส่วนเพื่อนที่ยากจนเขาไม่ค่อยคบหาด้วย ถ้านักเรียนมีฐานะร่ำรวยแบบอาริษา นักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. คบแต่คนที่มีฐานะเท่าเทียมกันจะได้ไม่ยุ่งกับปัญหาคนอื่น
 - ข. คบกับเพื่อนทุกระดับที่มีประโยชน์ต่อเรา
 - ค. คบและช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหาทุกคน

2. คำ เป็นเพื่อนรักกับแดง แดงรู้ว่าคำไม่ชอบเพื่อนคนใดแล้วคำจะหาหนทางกลั่นแกล้งเพื่อนคนนั้น แต่แดงไม่ชอบวิธีการของคำ จึงบอกให้คำพยายามทำความเข้าใจกับเพื่อนดีกว่า ถ้านักเรียนไม่ชอบเพื่อนคนใด นักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. พยายามหาทางกลั่นแกล้งถ้ามีโอกาส
 - ข. ถ้าไม่มีอู่ระก็จะพยายามไม่คุยด้วย
 - ค. พยายามหาทางทำความเข้าใจในส่วนที่ดีของเพื่อน

3. สรุชัย เป็นนักเรียนชั้น ข.6 จึงเตรียมตัวไปสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ในขณะที่เพื่อนคนอื่น ๆ ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะไปสอบที่ไหน เพราะกลัวจะสอบไม่ได้ จึงปรึกษากับสรุชัยว่าจะทำอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นสรุชัย นักเรียนจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร?
 - ก. แนะนำให้เพื่อนอ่านหนังสือมาก ๆ จะได้เรียนในโรงเรียนที่ดี
 - ข. ถ้าเพื่อนไม่กล้าไปสอบโรงเรียนที่มีชื่อเสียงก็ดี คู่แข่งจะได้น้อยลง
 - ค. ให้เพื่อนตัดสินใจเอง แต่ถ้าคิดว่าความสามารถไม่เพียงพอก็ควรจะหา
ควรจะหาโรงเรียนอื่น

4. มนตรี เป็นเพื่อนรักกับประภาส แต่มนตรีมักจะมีปัญหาทางบ้านมากมาย ทำให้เรียนหนังสือไม่ค่อยรู้เรื่อง และชอบนั่งเหม่อลคิดถึงปัญหาต่าง ๆ ถ้านักเรียนเป็นประภาสเห็นเช่นนั้น นักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. ปลอบมนตรีคิดไปเรื่อย ๆ ไม่รบกวน
 - ข. คบกับมนตรีแล้วมีแต่เรื่องปวดหัว เลิกคบดีกว่า
 - ค. บอกมนตรีว่ามีเรื่องอะไรก็ปรึกษากันได้นะถ้าช่วยได้ก็จะช่วย

5. สมพรกับปรียานุชเป็นเพื่อนห้องเดียวกัน สมพรมีสุขภาพไม่ดี มักจะป่วยและขาดเรียนอยู่เป็นประจำ ทำให้สมพรเรียนไม่ทันเพื่อน ทำรายงานที่ครูสั่งไว้ไม่ทัน สมพรจึงปรึกษาปรียานุชว่าจะทำอย่างไรดี ถ้านักเรียนเป็นปรียานุช นักเรียนจะช่วยเพื่อนอย่างไร?
- บอกสมพรว่าไม่ต้องเป็นห่วงเดี๋ยวตอนสอบจะให้ลอก
 - บอกสมพรว่าควรรีบทำงานให้ทันเพื่อน
 - ให้สมพรขีมืองานที่จด ถ้าไม่เข้าใจตรงไหนก็ถามได้
6. สุชาติเป็นเด็กเรียนอ่อน และฐานะทางครอบครัวยากจน และคิดว่าคงต้องลาออกเมื่อจบชั้นป.6 เพื่อไปทำงาน สุชาติรู้ว่าที่บ้านของวิรัตน์เพื่อนสนิทคนหนึ่งมีงาน ซึ่งสุชาติสามารถทำได้จึงไปสมัครกับพ่อของวิรัตน์ ถ้านักเรียนเป็นวิรัตน์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ไม่อยากจะบอกพ่อเลย่ว่าสุชาติเป็นเพื่อนที่เรียนด้วยกัน
 - รีบบอกพ่อให้ช่วยรับสุชาติไว้เพื่อช่วยสุชาติและครอบครัวของเขา
 - ให้สุชาติไปสมัครด้วยตนเอง ถ้าความสามารถเพียงพอพ่อก็คงจะรับไว้
7. ราตรีมักจะไม่ได้ไปรับประทานอาหารกลางวันเสมอ โดยอ้างกับเพื่อน ๆ ว่าไม่หิว แต่ชนิดูรู้ว่าโดยบังเอิญว่าราตรีไม่มีเงิน แคมบางวันก็ไม่ได้กินข้าวเช้าด้วย เพราะที่บ้านของราตรีมีฐานะยากจน ถ้านักเรียนเป็นชนิดู นักเรียนจะทำอย่างไร?
- กินอาหารกลางวันแล้วซื้อขนมมาฝากราตรีบ้าง
 - ถ้าราตรีไม่บอกด้วยตัวเองก็ช่วยอะไรไม่ได้
 - แบ่งค่าขนมของเราให้ราตรีได้กินอาหารกลางวัน
8. บังอรไม่ทำการบ้านมาส่งครู บางครั้งก็ทำมาไม่เสร็จเพราะทำไม่ได้ จึงถูกครูทำโทษอยู่เป็นประจำ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสนิทคนหนึ่งของบังอร นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ถ้าบังอรไม่รับผิดชอบก็ควรโดนครูทำโทษบ้างเป็นการเตือนที่ดี
 - ให้การบ้านบังอรลอกตอนเช้าก่อนเข้าเรียนทุกวัน
 - ถามบังอรว่ามีปัญหาอะไร ถ้าทำไม่ได้จะช่วยอธิบายให้ฟัง

9. ปราณีมีฐานะยากจน พ่อแม่ของปราณีไม่สนใจปราณี เพราะต้องทำงานหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว บางครั้งปราณีก็ต้องรีบกลับมาช่วยแม่ทำงานจนดึก ถ้าอารมณ์เสียก็จะดูว่าปราณีมาโรงเรียนปราณีก็โดนครูดุเรื่องไม่ส่งการบ้านและมาสายเป็นประจำ ถ้านักเรียนมีเพื่อนมีปัญหาเช่นนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- อยากช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่เพื่อนในทุกเรื่อง
 - ถ้าแก้ปัญหาของตัวเองได้ก็จะพยายามช่วยเพื่อนบ้าง
 - ไม่อยากสนใจปัญหาของเพื่อนเลย
10. ในวิชาวาดเขียน ครูสั่งให้นักเรียนนำสีน้ำและพู่กันมาทุกคน แต่วันทนาไม่ได้นำมา จึงไม่มีสีน้ำทำวาดเขียน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของวันทนา นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ถ้าวันทนาอยากได้สีอะไรก็มายืมก็แล้วกัน
 - ไม่อยากให้วันทนายืม เพราะสีชื่อมาแพง
 - บอกวันทนามาใช้ด้วยกันก็ได้สีมีมากมาย
11. ลินจัยเป็นเพื่อนกับนาคยา วันหนึ่งนาคยาลืมเอากระเป๋าเงินมาโรงเรียน จึงไม่มีเงินกินข้าวกลางวัน นาคยาจึงมายืมเงินลินจัย ซึ่งเป็นเพื่อนห้องเดียวกัน ถ้านักเรียนเป็นลินจัย นักเรียนจะทำอย่างไร?
- แบ่งเงินของตัวเองให้ยืมทันที
 - บอกให้นาคยาไปยืมเงินครูเพราะเอาเงินมามากกว่า
 - ไม่ให้ยืมเงินและพูดดูถูกลินจัยที่ขี้สันทัก
12. ในชั่วโมงคณิตศาสตร์ สมเกียรตินั่งโยกเก้าอี้เรียนอย่างสบายใจ จนทำให้เสียงดังรบกวนวิทวัสเพื่อนที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ลักครูวิทวัสเห็นเก้าอี้ของสมเกียรติขาเก้าอี้จะหักลงมา ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนวิทวัส นักเรียนจะทำอย่างไร?
- บอกสมเกียรติให้โยกเก้าอี้แรงขึ้นกว่าเดิม
 - บอกให้สมเกียรติเลิกโยกเก้าอี้ที่น่ารำคาญ
 - บอกให้สมเกียรติรู้ตัวว่าเก้าอี้กำลังจะหัก

13. จารุณีกับจิตรีเป็นเพื่อนรักกัน จารุณีเป็นคนขี้โมโห เวลาไม่พอใจอะไร จะพาลเพื่อน ๆ ไปหมด วันหนึ่งจารุณีไม่สบายใจจึงนั่งอยู่เฉย ๆ คนเดียวจนผดสังเกตุ ไม่มีใครอยากเข้าไปยุ่งกับจารุณี กแล้วจารุณีจะพาลหาเรื่อง ถ้านักเรียนเป็นจิตรี นักเรียนจะทำอย่างไร?
- เข้าไปคุยกับจารุณี เขาอาจจะต้องการเพื่อนที่ปรึกษาก็ได้
 - อยู่คุยเป็นเพื่อนจารุณีถ้าเขาต้องการ
 - ไม่กล้าเข้าไปใกล้จารุณีเดี๋ยวจะโดนลูกหลง
14. ในวิชาการฝีมือ ครูให้นักเรียนร้อยพวงมาลัย สมศรีลืมเข็มร้อยพวงมาลัยไว้บนเก้าอี้ของเบญจา ฤดีเดินผ่านเก้าอี้ของเบญจา เห็นเข็มวางอยู่บนเก้าอี้ของเบญจา ถ้านักเรียนเป็นฤดี นักเรียนจะทำอย่างไร?
- รีบเอาเข็มออกจากเก้าอี้ของเบญจา
 - รอดูก่อนถ้าเบญจาจะเข้ามานั่งค่อยบอก
 - อยากดูว่าถ้าเบญจานั่งลงไปจะเป็นอย่างไร
15. ปิ่นไทยกับพรณีเป็นเพื่อนรักกันและมักจะไปไหนด้วยกันเสมอ แต่ปิ่นไทยเป็นคนขี้หลงขี้ลืมเป็นประจำ บางครั้งก็ลืมกระเป๋าตังค์ สิมหนังสือหรือของต่าง ๆ ถ้านักเรียนเป็นพรณี นักเรียนจะช่วยเพื่อนอย่างไร?
- คอยช่วยเตือนสติปิ่นไทยไม่ให้ลืมของและช่วยตรวจตาคุณไปด้วย
 - ถ้าปิ่นไทยทำของหายอีก เราคงต้องยุ่งยากช่วยตามหาอีก
 - ถ้าปิ่นไทยยังลืมของอีกจะไม่ช่วยตามหาให้
16. สมใจเป็นนักเรียนที่รอบสนุก และหลังเลิกเรียนมักจะไปเดินเที่ยวตามห้างสรรพสินค้าเสมอ วันหนึ่งสมใจไปเดินเล่นกับอัมพรตามปกติ สมใจไปซื้อสินค้าที่มีคนซื้อกันมาก สมใจจึงถูกล้วงกระเป๋า และไม่มีเงินเหลืออยู่เลย ถ้านักเรียนเป็นอัมพร นักเรียนจะทำอย่างไร?
- บอกสมใจรีบกลับบ้านกันเดี๋ยวเราจะโดนล้วงกระเป๋าไปอีกคน
 - ช่วยสมใจตามหา ถ้าไม่พบจริง ๆ ก็แบ่งเงินให้สมใจกลับบ้านได้
 - ให้เงินสมใจยืมแล้วพากลับบ้านกัน

17. พรินซ์กับปริยานุชเป็นเพื่อนรักกัน ปริยานุชเป็นคนคุยเก่งจึงรู้จักคนมาก มีผู้ชายแปลกหน้าคนหนึ่งมาชวนปริยานุชคุยและเอาขนมมาให้กินด้วย ปริยานุชดีใจมากรีบนำขนมมาอวดกับพรินซ์ว่ามีคนให้มา ถ้านักเรียนเป็นพรินซ์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ดีใจแล้วบอกให้ปริยานุชเอาขนมมาแบ่งกันกินบ้าง
 - บอกปริยานุชว่าไม่ควรกินขนมนั้นถ้าเรายังไม่รู้ว่าเขาหวังดีหรือไม่
 - บอกปริยานุชอย่าไปรับขนมเขามาบ่อยัก ถึงรู้จักกัน
18. สันติเป็นเด็กยากจน เสื้อผ้าที่ใส่มาเรียนก็มีแต่เก่า ๆ ขาด ๆ เพื่อนบางคนก็รังเกียจสันติเพราะเห็นว่ายากจน ไม่อยากคุยด้วย และคอยล้อเลียนเสมอ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของสันติ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ไม่อยากคุยกับสันติ ดูเขาสกปรกจริง ๆ
 - คบเป็นเพื่อนคุยด้วยบ้างหรือถ้าขอให้ช่วยอะไรก็จะช่วย
 - คบกับสันติเหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ คอยช่วยเหลือสันติเรื่องของใช้ต่าง ๆ
19. อูทิศเป็นเด็กที่มีปัญหามาก และมักจะเล่าปัญหาต่าง ๆ ให้บุตทรีฟังเสมอ แต่บุตทรีก็ไม่สามารถจะแก้ปัญหามาให้ได้ บุตทรีจึงนำเรื่องของอูทิศไปเล่าให้ครูแนะแนว ซึ่งเคยให้คำปรึกษาที่ดีแก่บุตทรีมาแล้ว นักเรียนคิดว่าการกระทำของบุตทรีถูกต้องหรือไม่?
- ถูกต้อง เพราะครูแนะแนวอาจช่วยอูทิศได้
 - ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นเรื่องส่วนตัวของอูทิศไม่ควรไปยุ่งเกี่ยว
 - ไม่ถูกต้อง บุตทรีควรบอกอูทิศก่อนจะไปพบครูแนะแนว จะได้นำอูทิศไปปรึกษาด้วยตนเอง
20. สุกากับเพ็ญศรีเป็นเพื่อนรักกัน เวลาอ่านหนังสือในห้องสมุดของโรงเรียน สุกาฝากกระเป๋าไว้กับเพ็ญศรี และเดินไปธุระเป็นเวลานาน เพ็ญศรีต้องการไปหยิบหนังสือมาทำรายงาน ถ้านักเรียนเป็นเพ็ญศรี นักเรียนจะทำอย่างไร?
- วางของสุคาทิ้งไว้ก่อนอยากฝากไว้นานนัก
 - รีบไปหยิบหนังสือและกลับมาโดยเร็ว
 - เอาของ ๆ สุกาไปด้วย เดี่ยวของเพื่อนจะหาย

แบบทดสอบชุดที่ 2

1. วาสนามีเพื่อนสนิทในกลุ่มอยู่ 6 คน วาสนาไว้วางใจเพื่อนทุกคนในกลุ่มเสมอ วันหนึ่งวาสนาทำเงินหาย 200 บาท และสงสัยว่าจะถูกขโมยไป ภายหลังวาสนามารู้ว่าคนที่เอาเงินไปคือริภาเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน วาสนาโกรธมากเพราะอุทิศส่วไว้วางใจ ถ้านักเรียนเป็นวาสนา นักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. ปิดเรื่องนี้ เป็นความลับ และเตือนนิภาไม่ให้ประพฤดิเช่นนี้อีก
 - ข. หึงเฉยเฉยเพราะนิภาอาจมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงิน
 - ค. ประจานการกระทำของนิภาให้ทุก ๆ คนรู้จะได้เช็ดหลาบ
2. ครูประจำชั้นเคยบอกไว้ว่าจะให้รางวัลแก่นักเรียนที่สมัครเข้าตอบปัญหาพิเศษชนะ วิไลได้ข่าวนี้ จึงรีบสมัครแล้วไม่ยอมบอกอุไร ซึ่งเรียนเก่งกว่าตน ถ้านักเรียนเป็นวิไล นักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. ไม่บอกอุไร เราจะได้รางวัลพิเศษจากครู
 - ข. ต้องขอแข่งขันกับอุไรจนถึงที่สุด
 - ค. บอกให้อุไรรู้เพื่อเพื่อนจะมีโอกาสบ้าง
3. สมหมายมักจะถูกเพื่อน ๆ รังแกอยู่เสมอ โดยเฉพาะเพื่อนกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่พอใจสมหมายอยู่ วันหนึ่งสมคิดเพื่อนคนหนึ่งของสมหมายเดินมาบอกว่าสมหมายถูกเพื่อนกลุ่มนี้รังแกอยู่ ถ้านักเรียนเป็นสมคิด นักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. คอยดูเหตุการณ์ ถ้าร้ายแรงจึงเข้าช่วยเหลือ
 - ข. เข้าไปช่วยสมหมายออกมาทันที
 - ค. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับด้วยเดี๋ยวจะเดือดร้อนอีกคน
4. มาลีเป็นนักเรียนเรียบร้อยไม่ค่อยพูด มีปัญหาอะไรไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเรียนหรือปัญหาส่วนตัวก็นำมาปรึกษาสาริตหรืออยู่เสมอ สาริตรักส่วเอาเรื่องของมาลีไปเล่าให้คนอื่น ๆ ฟัง ท่านเห็นด้วยกับการกระทำของสาริตหรือไม่?
 - ก. เห็นด้วยเมื่อจะมีใครช่วยเหลือได้
 - ข. เห็นด้วยเล่าให้เพื่อนคนอื่นฟังก็ไม่เห็นเสียหายอะไร
 - ค. ไม่เห็นด้วยเพราะมาลีไว้ใจเล่าให้ฟัง ควรจะเก็บไว้เป็นความลับ

5. สุรพลกับอำพล เป็นเพื่อนรักกัน ทั้งสอง เป็นนักกีฬาของโรงเรียน ในปีนี้โรงเรียนได้เลือกตัวแทนไปแข่งขันกับโรงเรียนอื่น จึงมีคนที่ต้องถูกคัดออก ในวันคัดเลือกตัวนักกีฬา อำพลถูกคัดตกรอบ ถ้านักเรียนเป็นสุรพลนักเรียนจะทำอย่างไร?
- ปล่อยให้อำพลว่าถ้ามีโอกาสคงได้ร่วมแข่งขันกันอีก
 - ปล่อยให้อำพลอยู่คนเดียวสักพักจะได้ไม่เสียใจมาก
 - บอกอำพลให้ไปฝึกซ้อมมาใหม่ ฝีมือยังด้อย
6. สุรชัยเป็นหัวหน้าหมู่ลูกเสือ ในขณะที่ไปออกค่าย สามารถซึ่งเป็นลูกหมู่ของสุรชัยเกิดหลงทาง ครู่จึงสั่งให้หัวหน้าหมู่ทุกคนออกตามหา ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าหมู่อื่น และเห็นว่าไม่ใช่ลูกหมู่ของนักเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ช่วยตามหาเพราะเป็นคำสั่งของครู
 - ช่วยตามหาเพราะกลัวสามารถจะเป็นอันตราย
 - ช่วยตามหาทั้ง ๆ ที่ไม่อยากรุ่งเพราะไม่ใช่ลูกหมู่ของเขา
7. นิชัยตกลงกับปราโมทย์ว่าจะไปทำรายงานที่บ้านนิชัย เพราะบ้านนิชัยมีเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ครบ แต่พอรู้ว่าเครื่องมือและอุปกรณ์ทั้งหลายที่ใช้ทำรายงานของนิชัยถูกทำลายไปหมด ทำให้นิชัยสับสนใจมาก ถ้านักเรียนเป็นปราโมทย์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ถึงไปบ้านนิชัยก็ไม่มีประโยชน์ไปบ้านเพื่อนคนอื่นดีกว่า
 - ไปบ้านนิชัยตามที่นัดไว้ แต่คงไม่ได้ไปทำรายงาน
 - ไปบ้านนิชัยคิดว่านิชัยเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อนนิชัยจะต้องการความช่วยเหลือ
8. สมชัยเป็นเพื่อนรักกับอาทิตย์ ทั้งสองได้แข่งขันกีฬาของโรงเรียนโดยได้อยู่คนละทีม อาทิตย์เล่าเรื่องในทีมของเขาให้สมชัยฟังจนหมด ถ้านักเรียนเป็นสมชัย นักเรียนจะทำอย่างไร?
- เก็บเรื่องที่อาทิตย์เล่าให้ฟังเหมือนไม่เคยรู้มาก่อน
 - เล่าให้เพื่อนในทีมฟังเฉพาะเรื่องที่จะไม่มีผลกระทบต่อทีมของอาทิตย์
 - นำเรื่องที่อาทิตย์เล่าไปบอกคนในทีมจะได้นำมาปรับปรุงการเล่น

9. นิรุศต์กับชลิตเป็นเพื่อนรักกันทั้งสองรวมกับเพื่อนคนอื่น ๆ แกล้งครู ครูจับได้ว่าชลิตเป็นคนทำ และยังมีผู้ร่วมมืออีกหลายคน ชลิตต้องโดนทำโทษหนักคนเดียวถ้าจับคนอื่นไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นนิรุศต์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- นั่งเฉยเสียทำเหมือนไม่รู้ไม่เห็นกับเหตุการณ์นี้
 - ยอมรับผิดร่วมกับชลิตเพราะผิดด้วยกันควรถูกทำโทษด้วยกัน
 - ยอมรับกับครูว่าเป็นผู้ร่วมมือด้วย แต่ไม่ได้เป็นต้นคิด
10. เอกชัยเป็นต้นเหตุให้ประสิทธิ์โดนครูทำโทษไปด้วยในฐานะที่มีส่วนรู้เห็นกับการทำผิดของเอกชัย ถ้านักเรียนเป็นประสิทธิ์จะรู้สึกอย่างไร?
- โกรธเอกชัยอย่างมากที่ทำให้ถูกลงโทษ
 - รู้สึกโกรธเอกชัยอยู่บ้างแต่ก็ไม่เป็นไร
 - ไม่โกรธเอกชัยเพราะเราควรรับผิดชอบร่วมกัน
11. โต้งเป็นเด็กเกเรชอบรังแกเพื่อนเป็นประจำ เพื่อน ๆ ต่างพากันกลัวโต้ง วันหนึ่งชัยเห็นโต้งรังแกศักดิ์อยู่ ถ้านักเรียนเป็นชัยนักเรียนจะทำอย่างไร?
- เข้าไปห้ามเพราะเกรงศักดิ์จะได้รับอันตราย
 - ไม่เข้าไปยุ่งเพราะกลัวโต้งจะมาทำร้ายตน
 - เข้าไปห้ามถ้าเห็นว่าศักดิ์โดนรังแกมาก
12. ในการจัดนิทรรศการของโรงเรียน ครูให้ประณีตและเพื่อนในห้องจัดบอร์ดขึ้นมา 1 บอร์ด สมบูรณ์เป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางการออกแบบและวาดรูป เพื่อน ๆ จึงให้สมบูรณ์วาดรูปในครั้งนี้ ครูเทพเพื่อนในห้องอีกคนก็มีฝีมืออยู่บ้าง แต่ทราบดีว่าเพื่อน ๆ ให้สมบูรณ์จัดการจึงไม่ยอมไปช่วย นักเรียนคิดว่าครูเทพควรทำอย่างไร?
- ถ้างานมีมากจริง ๆ ครูเทพควรจะช่วย
 - ไม่ไปหน้าตาของครูเทพ ไม่จำเป็นต้องไปช่วย
 - ครูเทพควรจะช่วยสมบูรณ์แบ่งเบางานบ้าง จะได้เสร็จทันเวลา

13. วิชิต เป็นนักเรียนที่มีฐานะทางบ้านร่ำรวย ทุก ๆ วันวิชิตจะมีรถมารับและส่ง วันหนึ่งวิชิตรอรถกลับบ้านจนเย็นก็ไม่มีรถมารับจะกลับบ้านเองก็กลับไม่ถูก สมเจตต์ เพื่อนของวิชิตทำเวรอยู่ จึงกลับบ้านเย็นออกมาจึงพบวิชิตนั่งร้องไห้อยู่ ถ้านักเรียนเป็นสมเจตต์นักเรียนจะทำอย่างไร?
- กลับบ้านไปโดยไม่สนใจวิชิตจะได้รู้จักความลำบากชะบ้าง
 - พาวิชิตไปส่งบ้านก่อน และสอนวิธีกลับบ้านให้กับวิชิต
 - บอกเส้นทางแก่วิชิตให้วิชิตกลับบ้านเอง
14. ในวันหนึ่งก๊อติอยากไปเที่ยวแดนแรมมัตมากจึงไปชวนชาติรีที่บ้าน พบว่าชาติรีกำลังทำการบ้านอยู่ และต้องช่วยขายของที่บ้าน ถ้านักเรียนเป็นก๊อตินักเรียนจะทำอย่างไร?
- อยู่ช่วยชาติรีขายของที่บ้านซะเลย
 - ชวนเพื่อนคนอื่นไปแทน
 - โกรธชาติรีที่ไม่ยอมสละเวลาไปเที่ยวด้วยกัน
15. อาทิตย์ได้ยินมนตรีกับอภิสิทธิ์ปรึกษากันว่า จะรวมตึรนั่นที่หลังเลิกเรียนตรงทางกลับบ้าน เพราะไม่พอใจรนั่นที่มานานแล้วที่ชอบทำตัวเด่นอยู่เรื่อย ต้องแค้นเค้นชกที ถ้านักเรียนเป็นอาทิตย์ได้ยินเช่นนั้นจะทำอย่างไร?
- คอยอยู่ช่วยเหลือรนั่นที่ตลอดทางกลับบ้าน
 - ตามไปดูเหตุการณ์ ถ้าเห็นเขาตึรนั่นที่จริง ๆ จึงไปช่วย
 - ตามไปดูว่าอภิสิทธิ์กับมนตรีจะแกล้งรนั่นที่หนักแค่ไหน
16. สดใสถูกครูทำโทษให้ทำเวรคนเดียว 1 อาทิตย์ เพราะไม่ทำการบ้านมาส่ง 3 ครั้ง เพื่อน ๆ คนอื่นเลยไม่ต้องทำเวร 1 อาทิตย์ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสนิทของสดใส นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ชวนเพื่อน ๆ ไปเที่ยวเพราะไม่ต้องอยู่ทำเวรตอนเย็น
 - ชวนเพื่อน ๆ ไปช่วยสดใสทำเวรบ้าง สดใสจะได้ไม่กลับบ้านด้า
 - จะช่วยสดใสทำเวรบ้างถ้าวันไหนมีเวลาว่าง

17. สุชาติจะต้องถูกครูทำโทษเพราะไม่ส่งรายงาน 2 ฉบับที่ครูสั่ง แต่พรชัยรู้ดีว่ารายงานทั้ง 2 ฉบับนี้ สุชาติได้ทำไว้เรียบร้อยแล้วแต่หายไป สุชาติไม่แก้ตัวกับครูว่ารายงานหาย ครูจึงเตรียมทำโทษสุชาติ ถ้านักเรียนเป็นพรชัย นักเรียนจะทำอย่างไร?
- อยากไม่บอกครูเองก็ช่วยอะไรไม่ได้
 - บอกให้สุชาติรีบแก้ตัวกับครูว่ารายงานหายไป
 - บอกครูว่ารายงานของสุชาติหายไป ขอให้เลื่อนเวลาให้เขาได้ทำใหม่
18. ชิดชนกกับวิไลพรเป็นเพื่อนรักกัน ปกติชิดชนกเป็นคนร่าเริง แต่มีวันหนึ่งชิดชนกนั่งเงยหน้าเศร้าทั้งวัน วิไลพรเป็นห่วงเพื่อนมาก จึงเข้ามาถามว่าเป็นอะไรมีอะไรก็เล่าให้ฟังบ้าง จะได้ช่วยเหลือกัน ถ้านักเรียนเป็นชิดชนก นักเรียนจะทำอย่างไร?
- บอกวิไลพรว่าไม่ได้เป็นอะไร
 - ไล่วิไลพรไปไกล ๆ กำบังอารมณ์เสีย
 - เล่าเรื่องกลุ้มใจให้วิไลพรฟังเพราะเพื่อนหวังดีต่อเรา
19. วีระพลเล่าให้ลลิตชัชฌ์ฟังว่าเขาต้องขาดเรียนบ่อย ๆ นั้นเป็นเพราะบางวันจะต้องช่วยแม่ ออกขายขนม เพราะพี่สาวป่วยบ่อย ๆ บังเอิญวันหนึ่งลลิตชัชฌ์ไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ พบวีระพลขายขนมผ่านมา ถ้านักเรียนเป็นลลิตชัชฌ์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ชวนเพื่อน ๆ อุดหนุนขนมที่วีระพลขายจะได้ขายได้มาก ๆ
 - รีบบอกวีระพลว่าวันหลังจะมาอุดหนุนขอไปเที่ยวก่อน
 - พาเพื่อน ๆ ไปดูวีระพลขายขนมกันอย่างสนุกสนาน
20. ไพลินไม่ส่งการบ้านจึงถูกครูทำโทษให้คัดลอกภาษาไทย 100 รอบ ไพลินนั่งทำจนเห็นเพื่อน ๆ ตางพากันกลับบ้าน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสนิทของไพลิน นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ต้องขอตัวกลับบ้านก่อนเหมือนกันเพราะจะไม่ทันคู่มือเรื่องโปรด
 - ถ้าเห็นมากก็ต้องขอตัวกลับบ้านก่อน เดี๋ยวที่บ้านจะเป็นห่วง
 - อยู่รอจนกว่าไพลินจะเสร็จแล้วจึงกลับบ้านพร้อมกัน

แบบทดสอบชุดที่ 3

1. ปราณีเป็นเพื่อนรักกับประณีณ ปราณีขยันท่านหนังสือจึงมีความรู้ใหม่ๆมาก บังเอิญเขาไปอ่านพบเทคนิคการคิดเลขให้เก่ง จึงได้นำหลักการมาใช้ในการเรียน ถ้านักเรียนเป็นปราณีนักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. เก็บเงียบไว้เป็นเทคนิคของเราคนเดียว
 - ข. แนะนำเทคนิคการเรียนนั้นกับประณีณเมื่อจะได้เรียนเลขได้ดีขึ้น
 - ค. บอกประณีณว่าได้รับความรู้มาถ้าสนใจก็ไปหาตัวเอง
2. ตามปกติแล้วอติศรเป็นคนที่น่าสนใจข่าวสารบ้านเมืองตลอดเวลา และมักจะนำเรื่องที่น่าสนใจมาติดไว้ที่บอร์ดหลังห้องเพื่อให้เพื่อนๆทุกคนได้ศึกษา นักเรียนมีความคิดอย่างไรต่อการกระทำของอติศร?
 - ก. เสียเวลาที่จะต้องมาทำให้คนอื่นอ่าน อยากรู้ก็ศึกษาเอง
 - ข. ถ้าเพื่อนมาถามข่าวสารต่างๆแล้วค่อยบอกดีกว่า
 - ค. เป็นการช่วยให้เพื่อนๆมีความรู้ใหม่ๆไปด้วยน่าสนใจ
3. ในวันหยุดสุดสัชนชวนเอกสิทธิ์ไปแข่งตกปลาเล่นที่คลองข้างวัดแถวบ้าน ซึ่งมีปลาเต็มไปหมดจะได้เอาไปเอาเดื่อน ๆ ที่โรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นเอกสิทธิ์ นักเรียนจะไปกับสุธนหรือไม่?
 - ก. ไม่ขอไปด้วย เพราะการตกปลาเป็นขาย
 - ข. ไปกับสุธนด้วย เพราะเป็นที่น่าสนใจมาก
 - ค. บอกสุธนว่าไม่ควรไปตกปลา เพราะเป็นการสนุกบนความเดือดร้อนของผู้อื่น
4. พี่ณศรียบอกกับคันทิพย์ว่า จะต้องแกล้งวาสนาให้เข็ด แล้วพี่ณศรียก็ไปขโมยสมุดการบ้านของวาสนาที่จะต้องส่งครูไปสอนเพื่อวาสนาจะได้โทษครูทำโทษและโดนหักคะแนน ถ้านักเรียนเป็นคันทิพย์นักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. ช่วยกันวางแผนขโมยสมุดการบ้านเพราะไม่ชอบวาสนาเหมือนกัน
 - ข. บอกพี่ณศรียว่า เขาไม่ควรแกล้งเพื่อนอย่างนี้เป็นสิ่งไม่ดี และทำให้เพื่อนเดือดร้อน
 - ค. บอกพี่ณศรียว่าอย่าแกล้งวาสนาเลย เดียวเขารู้ตัวไปฟ้องครูเราจะแย่

5. ในช่วงเวลาพักเที่ยง สมกิจมักนั่งหลับในห้องเรียนเป็นประจำ ผลการสอบจึงออกมาไม่ดี แต่สมกิจก็ยังนั่งหลับในห้องเรียนอีก ถ้านักเรียนเป็นสมเกียรติที่นั่งเรียนติดกับสมกิจ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ปลุกสมกิจให้ตื่นขึ้นมาเรียนเดี๋ยวเรียนไม่ทันเพื่อน
 - ปลุกสมกิจทุกครั้งที่หลับถ้าสมกิจยังเรียนไม่เข้าใจจะอธิบายให้ฟัง
 - ปล่อยให้สมกิจหลับ เพราะยังไม่อยากเรียนไม่รู้เรื่องอยู่แล้ว
6. ขจรศักดิ์กับไพบูลย์เป็นเพื่อนรักกัน ไพบูลย์เป็นคนที่มีโมโหจึงมีเรื่องชกต่อยกับเพื่อนคนอื่นเสมอ ถ้านักเรียนเป็นขจรศักดิ์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- เข้าร่วมชกต่อยกับไพบูลย์ทุกครั้งที่มีเรื่อง
 - คอยเตือนไพบูลย์ว่าไม่ควรใจร้อนจะทำให้มีเรื่องได้
 - บอกเพื่อนคนอื่น ๆ อย่าทำให้ไพบูลย์โมโหจะได้ไม่มีเรื่อง
7. ดนัยเห็นเพื่อน ๆ กลุ่มหนึ่งชอบแอบสูบบุหรี่ ดนัยจึงชวนคุณติไปซื้อบุหรี่มาสูดบ้าง ถ้านักเรียนเป็นคุณติ จะเห็นด้วยกับการกระทำของदनัยหรือไม่?
- ไม่เห็นด้วย และควรห้ามปรามไม่ให้दनัยทำเช่นนั้น
 - ไม่เห็นด้วย และไม่ขอทำเช่นदनัย
 - เห็นด้วย เพราะเป็นสิ่งที่ผู้ชายทุกคนน่าจะลอง
8. อัสนีชอบดนตรีและการร้องเพลงมาก คลังโคล้มนักร้องจะต้องตามไปดูคอนเสิร์ตทุกนัดของคณะนี้ วันหนึ่งดนตรีคณะนี้ได้จัดคอนเสิร์ตขึ้นตรงกับเวลาที่อัสนีต้องเรียน อัสนีจึงชวนวสันต์โดดเรียนไปดูดนตรี ถ้านักเรียนเป็นวสันต์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ดนตรีวงโปรดปรานต้องหนีไปดูด้วยคน
 - ขอตัวไม่ไปกับอัสนี เดี่ยวเรียนหนังสือไม่ทัน
 - บอกอัสนีว่าการเรียนสำคัญกว่า ดนตรีจะดูเมื่อไหร่ก็ได้

9. สมศรีกับมลิวลัยเป็นเพื่อนรักกัน ไม่ว่าจะไปไหนจะไปด้วยกันเสมอ ในวันเสาร์อาทิตย์ สมศรีชวนมลิวลัยไปเที่ยว ถ้านักเรียนเป็นสมศรี นักเรียนคิดว่าน่าจะชวนไปที่ไหน?
- ชวนไปบ้านทำอาหารแปด ๆ กินกัน
 - ชวนไปทำบุญ และฟังธรรมที่วัดกับพ่อแม่
 - ชวนไปเที่ยวตีสโลโก้หรือไม้กีเล่นสเก็ตสักรอย
10. สุเทพชอบแกล้งเพื่อนนักเรียน โดยเอางูหรือคางคกไปใส่ไว้ในกระเป๋าเพื่อแกล้งเพื่อนๆ ตกใจกลัว สุเทพสนุกสนานมากจนทำให้เพื่อนผู้หญิงในห้องทุกคนเกลียดสุเทพ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสนิทของสุเทพ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- เกลียดสุเทพไปด้วย เพราะเขาแกล้งคนอื่น
 - บอกสุเทพว่าทำตัวเช่นนี้เพื่อน ๆ จะไม่ชอบ
 - ถ้าเพื่อน ๆ ไม่ชอบมาก ๆ สุเทพก็เลิกทำไปเอง
11. นันทนาแนะนำประกาศว่า ควรจัดตารางเวลาทำการบ้านและทบทวนหนังสือ เมื่อจะได้เตรียมตัวทันเวลาสอบ และควรทำให้ได้ตามตารางที่จัดไว้ นักเรียนคิดว่าคำแนะนำของนันทนาเป็นอย่างไร?
- ช่วยให้เพื่อนปฏิบัติตนได้ถูกต้องนับเป็นความคิดที่ดีมาก
 - ถ้าคิดว่าปฏิบัติได้ดี นันทนาก็แนะนำให้ไปปฏิบัติเอง
 - ไม่เห็นจำเป็นต้องมาบอกเพื่อนเกี่ยวกับการจัดเวลาเลย
12. วรณีนี้นักเรียนเรียนดีแต่ชอบทำผิดกฎโรงเรียนเสมอ และโดนครูทำโทษ แต่วรณีนี้นิ่งทำเช่นเดิม ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสนิทของวรณีนี้น่าจะทำอย่างไร?
- เตือนวรณีนี้น่าจะทำผิดมาก
 - ไม่สนใจวรณีนี้นเพราะครูห้ามยังไม่ฟัง
 - บอกวรณีนี้น่าปรับปรุงตัวใหม่จะได้ไม่โดนครูทำโทษ

13. ในวันหยุดรศมีมักจะไปที่วัดทำบุญกับคุณแม่เสมอ หรือแม่กระทั่งมาโรงเรียนก็จะทำทานแก่ขอทานตลอดทาง ดาวเห็นรศมีทำเช่นนั้นจึงทำตามรศมี ถ้านักเรียนเป็นรศมีนักเรียนจะทำเช่นไร?
- บอกดาวว่าทำไมต้องทำตามด้วย
 - ไม่พูดอะไรให้ดาวทำตามใจ
 - บอกดาวว่าถ้าเราได้กระทำเช่นนั้นจะทำให้จิตใจสบาย
14. กษมาเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งในห้อง โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ สายทองเพื่อนรักของกษมาจึงขอให้กษมาช่วยติววิชาคณิตศาสตร์ให้กับสายทอง และเพื่อน ๆ ในห้อง ถ้านักเรียนเป็นกษมา นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ติวให้เพื่อน ๆ เพราะขี้ดคำขอร้องของสายทองไม่ได้
 - ติวให้เพื่อน ๆ ไม่ได้ เพราะต้องเตรียมตัวสอบเหมือนกัน
 - ติวให้เพื่อน ๆ เพราะจะได้ช่วยให้เพื่อนเข้าใจและสอบวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น
15. สรุศักดิ์พบว่าคุณหทัยแอบสูบบุหรี่เป็นประจำ คุณหทัยจึงชวนสรุศักดิ์ให้สูดดมด้วยจะช่วยให้สมองปลอดโปร่งขึ้น ถ้านักเรียนเป็นสรุศักดิ์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ทดลองสูดดูว่าทำให้สมองปลอดโปร่งจริงหรือไม่
 - ปฏิเสธคุณหทัย และบอกว่าจะรายงานคุณครูถ้าเห็นสูบบุหรี่
 - ปฏิเสธคุณหทัยและบอกคุณหทัยว่าเป็นสิ่งไม่ดี ควรเลิกอย่างเด็ดขาด
16. นิชัยเป็นนักเรียนที่มีรูปร่างใหญ่และแข็งแรงกว่าเพื่อน ๆ นิชัยชอบรังแกเพื่อนที่อ่อนแอกว่าเสมอ ยกเว้นเสรีซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกับนิชัย ถ้านักเรียนเป็นเสรี นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ภูมิใจที่มีเพื่อนแข็งแรง เพื่อนคนอื่นจะได้ไม่กล้ารังแก
 - บอกนิชัยว่าเป็นคนแข็งแรงควรคอยช่วยเหลือเพื่อน ไม่ควรรังแกเพื่อน
 - คอยดูนิชัยแกล้งเพื่อนบางครั้งก็ร่วมมือด้วย

17. อธิธิ เป็นเพื่อนสนิทของอำนาจ อำนาจรู้ว่าอธิตินั้นเป็นคนชอบทำลายข้าวของอยู่เสมอ อยู่โรงเรียนที่นั่นแกะโต๊ะ เอาสิมามันตามกำแพงให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม ถ้านักเรียนเป็นอำนาจ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- นั่งดูการกระทำของอธิธิต่อไปอย่างสนุกสนาน
 - ห้ามไม่ให้อธิธิทำ เช่นนี้อีกไม่ เช่นนั้นจะฟ้องครู
 - เตือนอธิธิไม่ให้ทำลายของเพราะทำให้เกิดความเสียหาย
18. วรวิทย์และสมพงษ์ เป็นเพื่อนนักเรียนห้องเดียวกัน วรวิทย์ชอบคุยเสียงดังอยู่เป็นประจำจนทำให้เพื่อน ๆ รำคาญ เวลาเรียนก็ยังชวนสมพงษ์คุยตลอดจนทำให้สมพงษ์เรียนไม่รู้เรื่อง
- เตือนวรวิทย์ไม่ให้ส่งเสียงดังเพื่อนจะไม่ชอบ
 - บอกวรวิทย์ว่าถ้าคุยเสียงดังหรือชวนคุยอีกจะไม่พูดด้วย
 - ปล่อยวรวิทย์คุยไปคนเดียว ถ้าเบื่อก็เลิกคุยไปเอง
19. ประสงค์กับยานะ ต่อว่าและแกล้งนิกหนังสือของเกรียงไกรขาดเพราะไม่ค่อยชอบหน้าเกรียงไกร ซึ่งสาธิตเพื่อนของทั้งสามได้เห็นเรื่องราวมาโดยตลอด ถ้านักเรียนเป็นสาธิตนักเรียนจะทำอย่างไร?
- โกรธประสงค์กับยานะที่ทำอะไรโดยไม่มีเหตุผล
 - ชวนเกรียงไกรให้ไปแก้แค้นการกระทำของประสงค์กับยานะ
 - เตือนประสงค์และยานะว่าไม่ควรทำเช่นนั้นอีก
20. ครูฝ่ายปกครองมักจะตรวจตราดูแลการแต่งกายของนักเรียนและปรารณาก็มักจะโดนทำโทษเพราะแต่งกายไม่เรียบร้อย ผมก็ผิดระเบียบอยู่เสมอ แต่ปรารณาก็ยังไม่ยอมเปลี่ยน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนกับปรารณา นักเรียนจะทำอย่างไร?
- บอกปรารณาให้แต่งตัวให้ถูกระเบียบจะได้เป็นตัวอย่างที่ดีของเพื่อน ๆ และรุ่นน้อง
 - ฟ้องครูฝ่ายปกครองให้ทำโทษแรง ๆ ชักก็จะได้เซ็ดหลาย
 - ไม่ยอมจากเพื่อนปรารณามาก เพราะเขาควรจะรู้ระเบียบของโรงเรียนอยู่แล้ว

แบบทดสอบชุดที่ 4

1. ในวิชาพลศึกษา นักเรียนจะต้องเปลี่ยนชุดกีฬา ทำให้กระเป๋าใส่รองเท้าของชู้ช้อยหายไป รวมทั้งเงินที่จะนำมาจ่ายค่าเล่าเรียน ทำให้ชู้ช้อยเล่นพลอย่างไม่สบายใจเลย ถ้านักเรียนเห็นเพื่อน เป็นเช่นนี้จะรู้สึกอย่างไร?
 - ก. ไม่สบายใจมาก ๆ เหมือนกับว่าเป็นของเราหายไป
 - ข. เล่นพลตามปกติ เพราะช่วยอะไรไม่ได้
 - ค. เห็นหน้าชู้ช้อยแล้วพลอย่างไม่สบายใจไปด้วย
2. เพื่อนในห้องเรียนหลายคนไม่ชอบแดง เพราะแดงชอบขาดเรียนโดยไม่รู้สาเหตุและมาสายเป็นประจำ แต่จิตราคิดว่าแดงขาดเรียนบ่อยเพราะต้องช่วยทางบ้านขายของหาเงินมาเก็บหนี้ครอบครัว ถ้านักเรียนเป็นจิตรา นักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. บอกเพื่อนในห้องว่าคนจนก็อย่างนี้แหละ ปัญหาหนัก
 - ข. บอกเพื่อนว่าแดงมีความจำเป็น เราควรช่วยเหลือเขามากกว่า
 - ค. บอกเพื่อนว่าเรื่องขาดเรียนเพียงเรื่องเดียวทำไมต้องไม่ชอบเขาด้วย
3. เพ็ญศรีเป็นเพื่อนรักกับสุวิมล ทั้งสองคนไปสอบเทียบ ม.1 ด้วยกัน ปรากฏว่าสุวิมลสอบได้ แต่เพ็ญศรีสอบไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นเพ็ญศรี นักเรียนจะทำอย่างไร?
 - ก. ถ้าเราขยันกว่าก็คงสอบได้เหมือนสุวิมล
 - ข. ยินดีกับสุวิมลด้วยเขาเก่งจริง ๆ
 - ค. ไม่อยากคุยกับสุวิมลเลยอีกจริง ๆ
4. สมปองได้รับเลือกเป็นหัวหน้าห้อง สมชายไม่พอใจสมปองมาก่อน จึงทำการวิพากษ์วิจารณ์สมปองให้เพื่อนคนอื่น ๆ ฟัง เป็นการใหญ่ว่าสมปองไม่สมควรเป็นหัวหน้า แล้วนำส่วนเสียของสมปองมาเล่าให้เพื่อนฟัง ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของสมปอง ได้ยินสมชายพูดเช่นนั้น จะทำอย่างไร?
 - ก. บอกเพื่อน ๆ ว่าน่าจะลองพิจารณาดูอีกว่า สมปองมีความสามารถหรือไม่
 - ข. เตือนสมชายว่าไม่ควรนำเรื่องไม่ดีของเพื่อนมาวิพากษ์วิจารณ์ให้เสียหาย
 - ค. บอกครูประจำชั้นให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อเราจะได้สิทธิ์ข้าง

5. อุกฤษชชอบขาดเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการเรียนวิชานี้จึงต่ำที่สุดในห้อง เพื่อน ๆ ต่างพากันล้อเลียนและหาว่าอุกฤษชมองข้าเปลือย ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของอุกฤษช นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร?
- เขาคงสมองซึ่เรื่อยจริง ๆ อย่างที่ใคร ๆ พูด
 - ไม่ออกความเห็นเพราะยังงใจเขาก็เป็นเพื่อน
 - บอกเพื่อน ๆ ว่าอุกฤษชพยายามมากกว่านี้เขาคงจะเรียนได้ดี
6. สุนีย์กับสนธยาเป็นเพื่อนรักกัน คุณพ่อของสุนีย์ป่วยหนักและเสียชีวิต จึงได้จ้างงานขึ้น สุนีย์ เชิญครูและเพื่อน ๆ มางานกันมาก แต่เพื่อน ๆ กลับสนุกสนานเพราะเหมือนกับได้มีโอกาสไปเที่ยวกันพร้อมหน้า ถ้านักเรียนเป็นสนธยา นักเรียนจะทำอย่างไร?
- รวมกลุ่มไปสนุกสนานกับเพื่อน ๆ
 - นั่งดูเพื่อน ๆ สนุกสนานอยู่เฉย ๆ
 - เศร้าเสียใจกับสุนีย์อย่างมาก
7. ประเพณีกับवासนาเป็นเพื่อนรักกัน และไปสอบเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนที่มีชื่อเสียง ผลการสอบออกมาปรากฏว่าประเพณีสอบเข้าได้ แต่वासนาสอบไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นवासนา นักเรียนจะคิดอย่างไร?
- เสียใจมากกับผลสอบของตน
 - ยินดีกับประเพณีอย่างมาก และจะพยายามอ่านหนังสือมากขึ้น
 - ไม่อยากคุยกับประเพณีอีกเลยที่สอบได้เพียงคนเดียว
8. วิษณุนำของเล่นมาที่โรงเรียนหลายอย่าง และอวดเพื่อนว่าคุณพ่อซื้อมาให้ใหม่ อาณัติเพื่อนรักของวิษณุจึงขอมิไปเล่น แต่อาณัติมีของหนักไปหน่อยทำให้ของเล่นพัง วิษณุกลุ่มใจกลัวคุณพ่อดุ ถ้านักเรียนเป็นอาณัติ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- เสียใจมากที่ท่าของวิษณุเสียหาย และพยายามหาเงินชดใช้ให้
 - บอกวิษณุว่าไม่ได้ตั้งใจทำ ขอโทษด้วย
 - บอกวิษณุว่าของมันไม่ได้เล่นนี่คเดียวก็นั่งเองแล้ว

9. ชนະชัยชวนเพื่อน ๆ ไปดูวิดีโอที่บ้าน เพราะมีหนังสนุกที่เข้ามา บัญญัติขอไปด้วยคน แต่เพื่อนคนอื่น ๆ บอกชนະชัยว่า ไม่อยากให้บัญญัติไปดูเพราะเป็นคนน่าเบื่อหน่าย ถ้านักเรียนเป็นชนະชัย นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ไม่ให้บัญญัติไปดูเดี๋ยวจะทำให้ทุกคนเบื่อ
 - ให้บัญญัติไปดู เพราะอยากให้ไปกันมาก ๆ
 - อธิบายให้เพื่อนฟังว่า ควรจะเข้าใจบัญญัติบ้าง เขาก็อยากดูเหมือนพวกเรา
10. ครูถามว่าจังหวัดลำปางอยู่ทางทิศไหนของประเทศไทย ทินวรรณตอบว่าอยู่ทางทิศใต้ เพื่อน ๆ ต่างพากันหัวเราะเยาะทินวรรณ ถ้านักเรียนอยู่ในห้องนั้นนักเรียนควรจะทำอย่างไร?
- หัวเราะไปด้วยเพราะทินวรรณตอบปัญหาง่าย ๆ ยังผิดได้
 - ไม่หัวเราะเพราะไม่ใช่เรื่องตลกซกนิด
 - ไม่หัวเราะเพราะใคร ๆ ก็กำพลาดกันได้
11. วันหนึ่งมีฐานะยากจนและมักจะได้อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ จากเพื่อน วันหนึ่งวันหนึ่งพบปากกาตกอยู่กลางทางจึงเก็บไว้ใช้เพราะคิดว่าเจ้าของเขาทิ้งแล้ว ซึ่งเอื้อมปากกานั้นเป็นของวราภรณ์ที่ทำหล่นหาย เพื่อน ๆ คิดว่าวันหนึ่งขโมยไป จึงตำหนิวันหนึ่ง ถ้านักเรียนเป็นวราภรณ์แล้ว มาทราบความจริงภายหลังว่าวันหนึ่งเก็บได้ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ไปอยากกล่าวเรื่องนั้นกับวันหนึ่งอีก
 - ไม่ขอบคุณวันหนึ่งที่เก็บปากกานั้นได้
 - รีบไปขอโทษวันหนึ่งและอธิบายให้เพื่อนทุกคนเข้าใจวันหนึ่ง
12. วิชัยกับวานิชเป็นเพื่อนรักกัน วานิชหยุดเรียนไป 2 วัน โดยไม่ได้แจ้งให้ครูทราบ ครูจึงถามวิชัยว่า ทำไมวานิชจึงหยุดเรียน แต่วิชัยไม่ทราบ ถ้านักเรียนเป็นวิชัย นักเรียนจะทำอย่างไร?
- เดี๋ยวนานิชก็ไปเรียนเองไม่เห็นจำเป็นต้องเป็นห่วง
 - รีบติดต่อไปหาวานิช ดูว่าวานิชเป็นอะไร
 - ถ้าบรู้งนี้วานิชไม่มาเรียนอีกวัน ค่อยติดต่อไป

13. วันหนึ่งครูเรียกสิทธิชัยไปพบ และถามว่าแรงค์ เพื่อนสนิทของสิทธิชัย เป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง อยู่แล้วนั้นมีนิสัยดี และเหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้าห้องหรือไม่ สิทธิชัยควรบอกครูว่าอย่างไร ถ้าความจริงสิทธิชัยอยากเป็นหัวหน้าห้องเหมือนกัน
- บอกครูว่าแรงค์ เป็นคนดีมีความเหมาะสมตามความเป็นจริง
 - บอกครูว่าแรงค์มีข้อเสียบางอย่างแต่อาจจะแก้ไขได้
 - บอกครูว่าน่าจะลองพิจารณาคนอื่นบ้าง เพราะแรงค์ไม่ใช่นักเรียน
14. ผลการสอบครั้งหนึ่งปรากฏว่า อุทัยสอบได้ที่สุดท้ายของห้อง เพื่อนในห้องหลายคนดูคณาเยาะเหยียดอุทัย ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของอุทัย นักเรียนจะทำอย่างไร?
- เยาะเหยียดอุทัยด้วยอยากไม่ตั้งใจเรียน
 - ไม่ออกความเห็นกับเพื่อนคนอื่น
 - บอกเพื่อน ๆ ไม่ควรเยาะเหยียดอุทัย เพราะอุทัยก็เสียใจกับผลการสอบมากอยู่แล้ว
15. ที่บ้านของอำนวยกำลังมีเรื่องเพราะพี่ชายของอำนวยถูกรถชนอาการหนัก อำนวยจึงต้องไปเฝ้าพี่ชาย พอดีกับเพื่อน ๆ หลังเตรียมจัดงานปีใหม่จึงเตรียมจัดของกันมากมาย ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสนิทของอำนวย นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ชวนอำนวยไปเที่ยวงานให้ได้อยู่บ้านก็ช่วยพี่ชายไม่ได้
 - บอกอำนวยว่าถ้าไม่ว่างก็ไม่เป็นไร
 - ชวนเพื่อน ๆ ไปเยี่ยมพี่ชายอำนวยก่อนแล้วจึงไปซื้อของมาจัดงาน
16. วารุณี เป็นเด็กขยันและชอบช่วยเหลือเพื่อนทุกคน จริยาเห็นวารุณีกระทำ เช่นนั้น รู้สึกหมั่นไส้วารุณี จึงบอกเพื่อน ๆ ว่า วารุณีชอบหวังเอาหน้าทำเป็นช่วยเหลือเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของทั้ง 2 คน นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ปลอมนำให้วารุณีไปทำตามเรื่องแต่ถ้าไม่จริงก็ไม่เชื่อ
 - บอกจริยาไม่ควรเข้าใจเพื่อนผิด และแนะนำข้อดีของวารุณีให้เพื่อน ๆ ฟัง
 - วารุณีทำตัวหมั่นไส้จริง ๆ อย่างที่จริยาพูด

17. ในการสอบทุกครั้งคำมักจะได้ที่ 1 อยู่เสมอ แต่การสอบในครั้งหนึ่งปรากฏว่าแดงสอบได้ที่ 1 เพื่อน ๆ ตีใจกับแดง ถ้านักเรียนเป็นคำ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- พูดให้ร้ายแดงว่าผลการสอบไม่ยุติธรรม
 - ไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ กับผลการสอบครั้งนี้
 - แสดงความยินดีกับแดง และชมเชยแดงกับเพื่อน ๆ
18. อูษาชวนนำเรื่องของดวงตาไปเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังเสมอ โดยพูดให้ร้ายดวงตาต่าง ๆ นานา ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของทั้งสอง นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ช่วยสนับสนุนคำพูดของอูษาในเรื่องของดวงตา
 - ไม่สนใจการกระทำของอูษา ถ้าแก้ข่าวได้ก็จะช่วย
 - ไม่คิดทำให้อูษา พยายามทำให้อูษาเข้าใจสิ่งที่ถูกต้อง
19. สุภาวดีบอกพรรณีว่า สุรีย์ได้คะแนนวิชาภาษาไทยสูงสุดเพราะชอบประจบครูจะต้องรู้ข้อสอบก่อนแน่นอน เพราะไปไหนก็ตามครูคนนี้อยู่เรื่อย ถ้านักเรียนเป็นพรรณี นักเรียนจะตอบอย่างไร?
- นั้นซิเขาถึงสอบได้คะแนนสูงสุด
 - สุรีย์คงขยันเรียนมากขึ้นถึงได้คะแนนสูง
 - สุรีย์รักครูภาษาไทย จึงตั้งใจเรียนเป็นพิเศษไม่ควรว่าเพื่อนเป็นอย่างอื่น
20. ครูชมว่าลายมือของสมบุรณ์สวยจึงใช้ให้เขียนบัตรต่าง ๆ รวมทั้งการจัดบอร์ดของโรงเรียน เพื่อน ๆ ทุกคนก็ยังชมว่าเขาเขียนได้ดีจริง ๆ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของสมบุรณ์ นักเรียนจะทำอย่างไร?
- สมบุรณ์ให้คัดลายมือมานานถึงเขียนได้สวยงามมาก
 - คนที่เขียนได้สวยกว่าสมบุรณ์ยังมีอีกเยอะแยะ
 - สมบุรณ์เขียนสวยจริง ๆ อย่างที่ทุกคนพูด ถ้ามีการประกวดก็น่าจะได้ที่ 1

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสุวรรณา ชื่อสกุล วชิรปราการสกุล
 เกิดวันที่ 6 เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2507
 สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 6/22-23 ถ.บางกรวย-ไทรน้อย
 อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน -

สถานที่ทำงานปัจจุบัน -

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2525 เตรียมอุดมศึกษา (แผนกศิลปคำนวณ) จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
- พ.ศ. 2530 กศ.บ. (วิชาเอกการวัดผลการศึกษา วิชาโทบริหารธุรกิจ)
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พ.ศ. 2533 กศ.บ. (การวัดผลการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร

การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ

ของ

สุวรรณา วชิรปราการสกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2533

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตรฉบับนี้ ประกอบด้วย 4 ด้านย่อย ๆ คือ มิตรอุปการะ มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข มิตรแนะนำประโยชน์ และ มิตรมีใจรัก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกน้อย จำนวน 1,085 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิธีการศึกษาได้ทำการทดลองสอบ 3 ครั้ง การทดสอบครั้งที่ 1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบ ทดสอบ เพื่อคัดเลือกพร้อมปรับปรุงข้อสอบ การทดสอบครั้งที่ 2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบ ทดสอบอีกครั้งหนึ่ง และคัดเลือกข้อสอบ การทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรง และสร้างเกณฑ์ปกติในรูปคะแนนปกติ

ผลการศึกษา พบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ หาโดยใช้การทดสอบค่า t มีค่าตั้งแต่ 4.758 ถึง 16.091 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ของเอ็ดเวอร์คอย่างมาก ค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบ หาโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าตั้งแต่ .767 ถึง .845 และค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบรวมทั้งฉบับมีค่า .930 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ หาโดยหาความสัมพันธ์ของคะแนน จากผลการตอบแบบทดสอบของนักเรียนกับคะแนนสังเกตจากแบบประเมิน พบว่า มีค่าความ เที่ยงตรงตามสภาพสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบหาโดยวิธีกลุ่มที่รู้ชัดอยู่แล้ว พบว่า มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบทดสอบทั้งสี่ด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแต่ละด้านอยู่ ระหว่าง .458 ถึง .648 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับทั้งฉบับอยู่ ระหว่าง .769 ถึง .880 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A CONSTRUCTION OF A GOOD FRIEND VIRTUE TEST
FOR PRATHOMSUKSA VI STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

SUWANNA WACHIRAPRAKARNSKUL

Presented in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree in Education Measurement
at Srinakharinivrot University

February 1990

The purpose of this study was to construct a test to measure the Good Friend Virtue Test for students in Prathom Suksa VI. This test composed of four subtests. The helper, the man who is the same in weal and woe, the man who gives good counsel and the man who sympathizes. The sample size of 1,085 Prathom Suksa VI students in Bangkoknoi region of Bangkok during the academic year 1989 was obtained by randomized sampling using multistage random sampling technique. The first test was administered to review and select test items and find discriminating power. The second one was to re-determine the discriminating power of the test and to select test items. And the third one was to find discriminating power, reliability, validity and normalized T-score norms.

The result of this study indicated that the discriminating power through using t-test which ranged from 4.750 to 16.337 were higher than Edwards' criteria. The reliability of four subtests calculated by alpha coefficient formula indicated that the reliability ranged from .767 to .845 and showed .930 for the whole test. The concurrent validity of the test, using the correlation between the test scores and the observing scores from the teachers and their classmates calculated by Pearson Product Moment Correlation Coefficient was highly significant at the .01 level. The construct validity of test determined by using known group technique was highly significant at the .01 level.

The coefficient correlation of each four subtests was between the whole was between .769 to .880 which highly significant at the .01 level